

---

# Avrupa Topluluğu'nda

---

## Çevre Politikaları

---

## ve Uygulamaları

---



---

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ



**TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ**

**AVRUPA TOPLULUĞU'NDA  
ÇEVRE POLİTİKALARI  
VE UYGULAMALARI**

**KASIM 1990**

**(Yayın No: TÜSİAD-T/90.11.134)**

**TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR**

Cumhuriyet Cad. Ferah Apt. No: 233/9-10 80230 Harbiye-İstanbul Tlx: 22 318 tsad-tr  
Tel: 146 24 12 - 140 12 05 Fax: 147 00 82

Bu raporun tamamı veya bir bölümü TÜSİAD "Avrupa Topluluğu'nda Çevre Politikaları ve Uygulamaları" referansı yazılmak kaydıyla yayınlanabilir.

## AVRUPA TOPLULUĞU'NDA ÇEVRE POLİTİKALARI VE UYGULAMALARI

GİRİŞ	1
I. AVRUPA TOPLULUĞU'NDA SU KİRLİLİĞİNİN DENETİMİ	5
1. Avrupa Topluluğu'nda Su Politikasının Tarihçesi	5
1. 1. Kalite Hedefleri	6
1. 2. Tehlikeli Maddeler-Atıkların Sınırlandırılması	6
1. 3. Kirliliğe Karşı Denizlerin Korunması	9
1. 4. Gözetim ve Denetim	10
1. 5. Bazı Sanayi Kolları	11
1. 6. Uluslararası Antlaşmalar	12
1. 7. Araştırma ve Geliştirme	13
2. Komite'nin Görüşleri Hakkındaki Özet	15
II. AVRUPA TOPLULUĞU'NDA ATIK YÖNETİMİ	23
1. Avrupa Topluluğu'nda Atık Yönetimi Politikasının Tarihçesi	23
1. 1. Temiz Teknoloji Kullanımı	24
1. 2. Zehirli ve Tehlikeli Atıklar	25
1. 3. Tehlikeli Atıkların Sınırlanmasına Transferi	26
1. 4. Yeniden Kullanım ve Dönüşüm	28
1. 5. İçecek Ambalajları	29
1. 6. Atıklardan Ortaya Çıkan Enerji	30
1. 7. Arıtma Tırtıları	31
1. 8. Araştırma ve Geliştirme	32
1. 9. Radyoaktif Atıklar	33
1.10. Atıkların Denize Dökülmesi	35
2. Ekonomik ve Sosyal Komite'nin Atık Yönetimine İlişkin Görüşü	35

III. AVRUPA TOPLULUĞU'NDA HAVA KİRLİLİĞİ'NİN DENETİMİ	37
1. Avrupa'da Hava Kirliliği Denetiminin Tarihçesi	37
1. 1. Motorlu Araçlar	39
1. 2. Azot ve Kükürt Yayılması	44
1. 3. Endüstriyel Kuruluşlar	45
1. 4. Asit Yağmurları	47
1. 5. Klorofluorokarbonlar	48
1. 6. Amyant	49
1. 7. Radyoaktif Kaynaklı Kirlenme	50
1. 8. Araştırma ve Geliştirme	52
1. 9. Uluslararası Denetim ve İşbirliği	53
1.10. Hava Kirliliği Denetimine İlişkin Ekonomik ve Sosyal Komite'nin Görüşü	55
IV. ÇEVRE KORUMASI KONUSUNDA YÜRÜRLÜKTEKİ AT YÖNETMELİK, KARAR VE DİREKTİFLERİ	57

## ÖNSÖZ

Yirmibirinci yüzyıla yaklaşırken çevrenin kazandığı önem ve bu önemin sürekli artması ile birlikte bütün ülkelerin bu konuda taşıdıkları sorumluluk da artmaktadır. Çevreye verilen zararlar ve ortaya çıkan sorunlar yalnız gelişmiş değil gelişmekte olan ülkeler için de önem kazanmıştır.

Tabii varlıkların korunması, kaynakların en iyi ve akılcı şekilde kullanılması, insanların temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşama ihtiyacı konunun önemini artan bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Bu çerçevede her ülkede, hem özel hem de kamu kesiminin olduğu kadar tüm yurttaşların artan bir şekilde çevre duyarlılığına sahip olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Çevre değerlerini tahrip etmeyen bir kalkınma anlayışı bugün hemen her ülkenin üzerinde düşündüğü ve tartıştığı bir konu haline gelmiştir. Dengeli ve sürekli bir kalkınma için tabii kaynakların ve çevre sağlığının korunması temel ilke olmalıdır.

Avrupa Topluluğu'na tam üyelik için başvurmuş olan Türkiye'de de çevre koruma konusunda AT'deki uygulamaların benimsenmesi, gerekli tedbirlerin kısa sürede alınması şarttır.

TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü tarafından hazırlanan 'Avrupa Topluluğu'nda Çevre Politikaları ve Uygulamaları' adlı bu raporda özellikle su, hava kirliliği ve atıklar konusunda yapılan düzenlemeler özetlenmiş ve gerektiğinde ayrıntılara inebilme amacıyla mevzuata ait referanslar bir bölüm halinde rapora eklenmiştir.



## GİRİŞ

Avrupa Topluluğu Çevre Politikası diğer Topluluk politikaları (tarım, ticaret veya ulaştırma vb) gibi 1957 Roma Antlaşması içinde yer almamıştır. Bunun nedeni o tarihlerde bugünkü anlamda bir çevre koruma fikrinin yaygın olmayışdır. Ancak 1972 yılında Topluluk hükümet veya devlet başkanlarının Paris'te yaptıkları toplantıda Topluluk Çevre Politikası ortaya çıkmış ve ekonomik gelişme ile birlikte yaşam kalitesinin artırılmasının sağlanması, bu nedenle çevre koruma konusuna özel bir önem verilmesinin gereği belirtilmiştir. Bu tarihten sonra Çevre Politikası Topluluğun en çok üzerinde durduğu politikalardan biri haline gelmiştir.

Çevre Politikası konu ile ilgili olarak çıkarılan yüzden fazla kanun ile desteklenmiş ve konu Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi gibi Topluluk kurumlarının da geniş çapta ilgisini çekmiştir. Bu gelişmeler neticesinde Avrupa Tek Senedi içinde çevre koruma ile ilgili olarak önemli bir bölüm ayrılmıştır.

Topluluğun çevre politikası konusundaki başarısı çeşitli faktörler ile açıklanabilir. Bunlardan ilki Komisyon'un bu konudaki dinamik çalışmalarıdır. İkinci olarak da üye ülkelerde kamuoyunun konuya olan ilgisinin giderek artmasıdır. Böylece konu Avrupa Parlamentosu'ndan daha fazla destek ve ilgi görmüştür. Son olarak da, yakın bir geçmişteki bazı olayların çevre korumanın önemini arttırdığı söylenebilir.

Topluluk çevre politikasının amacı, içinde yaşanan çevrenin ve yaşam şartlarının kalitesinin yükseltilmesidir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi yönünde Topluluk Birinci Eylem Programı'nda (1973 - 1976) yeralan Çevre Politikası ile ilgili genel prensipler şöyle özetlenebilir:

1- En iyi çevre politikası kirliliğe neden olan şartların olumsuz etkilerini önlemeye çalışmak yerine , bunları kaynağında yoketmektir.

Bu nedenle teknik gelişme sağlanmalı ve Topluluğa en az maliyet getirecek ekonomik ve sosyal gelişmeye uygun olacak şekilde çevre politikası düzenlenmelidir.



2- Tüm teknik planlarda ve karar aşamalarında faaliyetlerin çevre üzerindeki etkileri dikkatle incelenmelidir.

3- Ekolojik dengeyi bozacak faaliyetlerden kaçınılmalıdır. Tabii çevrede kaynaklar kısıtlı miktarda bulunmaktadır. Tabii çevrenin kirliliği absorbe etmesi ve zararlı etkileri nötr hale getirmesi bir dereceye kadar sağlanabilir. Bu nedenle doğal kaynaklar dikkatli bir şekilde kullanılması gereken varlıklarımız olup, ziyan edilmemelidirler.

4- Çevre koruma konusunda etkin bir politika uygulanması isteniyor ise teknik ve bilimsel standartlar geliştirilmeli ve bu alandaki araştırmalar teşvik edilmelidir.

5- Kirliten öder prensibi dikkate alınmalıdır. Ancak, özellikle belli bir geçiş dönemi için bazı istisnalar ve özel uygulamalar gerekebilir.

6- Bir ülkedeki faaliyetlerin, diğer bir ülkede çevre üzerinde zarara yol açmamasına özen gösterilmelidir.

7- Topluluk ve üye ülkeler çevre politikası çerçevesinde gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarını da gözetmeliler ve alınacak önlemlerin bu ülkelerin ekonomik gelişmeleri ve ticaretleri üzerindeki olası etkileri göz önüne alınmalıdır.

8- Global bir çevre politikası gerçekleştirilmesine yönelik çalışmaların etkinliği uzun dönemli bir bakış açısına sahip Avrupa Çevre Politikasının belirlenmesi ile mümkün olacaktır. Bu nedenle, Topluluk ve üye ülkeler çevre konusunda çalışan uluslararası organizasyonlarda seslerini daha iyi duyurmaları ve bu konudaki katkılarını arttırmalıdır.

9- Çevrenin koruması herkesin dikkatle üzerinde durduğu bir konu haline gelmeli ve kamuoyu konunun önemi bakımından aydınlatılmalıdır. Topluluk'ta politikanın başarısı her kesimden, her sosyal gücün çevrenin koruması ve iyileştirilmesi konusuna önem vermesine bağlıdır.

10- Kirliliğin her çeşidi ile ilgili olarak neler yapılacağı (mahalli, bölgesel, ulusal, Topluluk ve uluslararası seviyede) belirlenmeli ve koruma altına alınacak coğrafi alanlar saptanmalıdır.

11- Bu uzun dönemli bakış açısı çerçevesinde, ulusal programlar koordine edilmeli ve Topluluk politikalarıyla uyum sağlanmalıdır. Ancak bu tip bir koordinasyon ulusal düzeyde gelişmeleri sınırlandırmamalıdır.

Komasyon tarafından yayınlanan İkinci (1977-1981), Üçüncü (1982-1986) ve Dördüncü (1987-1992) Eylem Programlarında AT Çevre Politikası çeşitli yönleri ile tartışılmıştır. 1992'ye kadar olan dönemi kapsayan Dördüncü Eylem Programı'nda daha önceki eylem programların da pek rastlanmayan ölçüde sıkı çevre standartlarına yer verilmiştir. Bu standartlar hem genel kamuoyunun isteklerini, hem de Topluluk sanayiinin iç ve dış piyasalardaki faaliyetleri açısından gerekli uygulamaları içermektedir. Dördüncü Program'da ayrıca toprağın, kıyıların, dağların ve şehirlerin korunması konusuna da önem verilmiştir.

Çevre sorunlarının sanayi politikaları ile entegrasyonuna sadece kirliliğin önlenmesi veya çevresel olumsuz etkilerin değerlendirilmesi olarak dar bir çerçevede bakılmamalıdır.

Sınai kuruluşların yeri ve dizaynı, üretilecek mamullerin ve üretim metodlarının seçimi, sınai atıkların idaresi konularında da ekolojik durum göz önüne alınmalıdır. Sanayi açısından diğer önemli bir konu ise çevre koruma ile ilgili yasaların imalat, sınai strateji ve uzun vadeli yatırımlar açısından uyum sağlanabilmesi için yeterli süre sağlayacak şekilde çıkarılmasıdır. Bununla birlikte çok sıkı çevre standartlarının uygulanması genellikle modası geçmiş üretim yöntemleri ve teçhizat kullanan eski sanayiler ile ufak ve orta ölçekli kuruluşlar için sorun yaratabilir.

Ancak, eskimiş teknolojiler kullanılması'nın çevre kirliliğine ve kaynak israfına neden olduğu da unutulmamalıdır. 1992 yılında Topluluk'ta Tek Pazar'ın gerçekleşmesi durumunda, birbirinden çok farklı olan ulusal düzeydeki çevre standartlarının birbirleri ile uyumu büyük önem taşıyacaktır.

Çevre politikası ve sosyal politika arasında da, özellikle işçilerin sağlığının korunması, eğitim ve genel olarak çalışma şartları açısından önemli bağlar mevcuttur. Mikro ekonomik seviyede çevre koruma ile ilgili düzenlemeler sınai maliyetleri arttırıyor ve istihdam üzerinde olumsuz etki yaratıyorsa da, çeşitli çalışmalar bazı çevre önlemlerinin dolaylı veya dolaysız yoldan istihdam yarattığını göstermiştir. Örneğin, şehir merkezlerinin korunması, kötü kullanılmış arazilerin eski haline getirilmesi çalışmalarında istihdam yaratıcı etkilerinin olduğu bilinmektedir.

Enerji kullanımı ve çevre koruma amaçları arasında da bir denge kurulması şarttır. Enerji üretimi büyük çoğunlukla fosil yakıtlardan elde edildiği için atmosferde kirlenme kaçınılmaz olmaktadır. Çevre kirliliğinin önlenmesi için gerekli önlemler de enerji maliyetlerini arttırmakta ve farklı enerji kaynaklarının rekabetçi fiyatlarını etkilemektedir. Enerji tasarrufu ile ilgili olarak alınan tedbirler, kaynakların akılcı kullanımı ve fosil yakıtlar dışındaki

alternatif enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması yönündeki enerji tasarrufu ile ilgili olarak alınan tedbirler hava kirliliğinin azaltılmasına olumlu katkıda bulunmaktadır.

Hava kirliliği ve gürültü gibi çevresel etkiler nedeni ile ulaştırma ve çevre problemleri arasında yakın ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle araçların, gürültüye ve hava kirliliğine neden olmayacak şekilde düzenlenmeleri şarttır.

Çevre korumanın, o çevrede oturan herkesin ortak olarak üzerinde durması gereken bir konu olduğu görüşünden hareketle 1988 yılında AT Konseyi ve Eğitim Bakanları toplantısında çevre eğitimi konusunda önerge yayınlamış, üye ülkelerde ve Topluluk seviyesinde çalışmaların artırılması kararlaştırılmıştır. Çevre eğitiminin amacı, bu konudaki sorunlar ve çözümler hususunda kamuoyunun bilinçlenmesinin sağlanması, tabii kaynakların en akılcı şekilde kullanılması ve çevre koruma faaliyetlerine herkesin aktif olarak katılımının sağlanmasıdır.

20. yüzyılın son yarısı tarımın, sanayinin ve kentleşmenin çok hızlı geliştiği bir dönem olmuştur. Hızlı gelişme sonucu zaten kıt olan kaynaklar sınırsızca kullanılmış ve doğal ortamı ve insan sağlığını tehdit edici bir çevre kirlenmesi ile karşı karşıya kalınmıştır. Böylece soruna hem ulusal ve uluslararası alanda ilgi giderek artmıştır.

AT'ye tam üyelik başvurusunda bulunan ülkemizin çevre ile ilgili konularda Topluluk ülkeleri ile şimdiden sıkı bir işbirliğine girmesi ve bu alandaki programlara uyum sağlanması şarttır. Su kirliliği, gürültünün azaltılması, kimyasal, biyolojik ve nükleer kirlenme, doğal ortamın korunması, atıkların boşaltılması ve temiz teknoloji kullanımı gibi çevre ile ilgili konulara uyum konusunda daha fazla dikkat göstermemiz şarttır. Sağlıklı bir çevre, ekonomik gelişmenin temel koşullarından biridir. Çevre korunmasına verilen önem, gelecek kuşaklara ve ülke kalkınmasına verdiğimiz önemin de bir göstergesi olacaktır.

"Avrupa Çevre Politikası" adlı bu raporda Topluluğun su kirliliği ve hava kirliliği ile atık yönetimi konusundaki politikaları ile çevre koruma ile ilgili mevzuat ele alınmıştır. Bu çerçevede yayımlanan yönetmelikler, direktifler, kararlar ve halen AT Bakanlar Kurulu'nda bulunan öneriler de dahil olmak üzere, Avrupa Toplulukları mevzuatının tüm listesi en son bölümde verilmiştir.

## BÖLÜM I

### AVRUPA TOPLULUĞU'NDA SU KİRLİLİĞİNİN DENETİMİ

#### 1) Avrupa Topluluğu'nda Su Politikasının Tarihçesi

Su, dünya yüzeyinin 2/3'ünü kaplamaktadır. Bununla birlikte bu miktarın sadece yüzde1'i insan tarafından doğrudan kullanılabilmekte ve bu zayıf yüzde, kullanma ihtiyacı ve kirlenme riskiyle birlikte her geçen gün artmaktadır. Dünya üzerindeki bu sorun, doğal olarak Avrupa Topluluğu bünyesinde de hissedilmektedir. AT, su yönetimi konusuna, çevre ile ilgili ilk eylem programında (1973-1976), ikinci eylem programında (1977-1981) ve üçüncü eylem programında önemli bir yer ayırmıştır. Ekim 1986'da çevre konusunda dördüncü bir eylem programı kabul edilmiştir (1987-1991). Bu eylem programlarında değinilen ilkelerin birçoğu genel içeriklidir ve her türlü çevre politikasına da uygulanabilmektedir. Ancak şu andaki çalışma, su ile ilgili belirli önlemlerin incelenmesiyle sınırlanmıştır.

Çevre ile ilgili eylem planları ve programları çerçevesinde suyun korunması, saklanması ve idaresi ayrıntılı olarak incelenmektedir. Topluluk, kullanılabilen kaynakların işletilmesinin iyileştirilmesi, yüksek kaliteli suların korunması ve karşılaştırma yapmak açısından araştırma sonuçlarının düzenli bir biçimde sunulması konularını amaç olarak açıklamıştır. Değişik tür eylemler şimdiden uygulamaya konmuştur.

Bu eylem programının yanı sıra, Topluluk su ile ilgili 25 dolayında karar kabul etmiş olup 6 karar da yürürlüğe girmeyi beklemektedir. Ekonomik ve Sosyal Komite yasa önerilerinin aşağı yukarı hepsini kabul etmiş ve yeni önerileri incelemeye başlamıştır.

Su kirliliğine karşı verilen mücadelede aşağıdaki alanlar öncelikli olarak düşünülebilir:

1. Su kalitesi ile ilgili hedeflerin tanımlanması.
2. Sulu ortamlara tehlikeli madde atılmasının engellenmesi.
3. Kirliliğe karşı denizlerin korunması.
4. Su kalitesinin denetlenmesi ve gözlenmesi.
5. Bazı sanayi kolları için belirli önlemler alınması.
6. Uluslararası anlaşmalar çerçevesinde gerçekleştirilen faaliyetler.
7. Araştırma ve geliştirme faaliyetleri.

Komisyon'un dördüncü eylem programında da belirtildiği gibi, ilk olarak 2. ve 4. maddelerin ele alınması gerekmektedir.

## 1.1. Kalite Hedefleri

Birinci eylem programında da tanımlandığı üzere, çevre ile ilgili kalite hedefleri, belirli bir çevrede ekolojik, sihhi ve sosyal dengenin gerçekleştirilmesi için uyulması gereken genel kuralları kapsamaktadır.

Bu kalite hedeflerinin neler olabileceğini belirlemek için Komisyon, Topluluk çapında geçerli olacak; fiziksel, kimyasal ve biyolojik parametreler üzerine inşa edilmiş bir metodoloji oluşturmaya başlamıştır. Bu çalışma sonunda kalite kontrolüne ilişkin kural ve düzenlemeleri belirleyen yönergeler ortaya çıkarılmış, teknik eklerde ise uyulması gereken parametreler açıklanmıştır.

Bu kural ve düzenlemeler suyun kalitesi bakımından ele alındığında, suların kirlilik, akışkanlık, zararlı maddeler, bakteriler vb... yönlerinden tespit edilen miktarları aşmamaları için, düzenli olarak kontrolünün sağlanması biçiminde tanımlanabilir.

Bugüne kadar su kalitesi hedeflerine ilişkin aşağıdaki yönergeler kabul edilmiş bulunmaktadır:

- İçilebilir sularla ilgili iki yönerge: İçilebilir su üretimine yönelik yüzeysel sular (75/440 - Haziran 1975 ) ve tüketime yönelik su kalitesi (80/778 - Temmuz 1980).
- Yüzelebilecek sular ile ilgili Aralık 1975'te kabul edilmiş bir yönerge (76/160).
- Temmuz 1978 (578/659) tarihli balıkların yaşamasına uygun sular ile ilgili bir yönerge.
- Ekim 1979 (79/923) tarihli, konkilyen sular ile ilgili bir yönerge.

Dördüncü eylem programı aşağıdaki yönergelerin uygulanmasını da önermektedir:

- Su kirliliği yaratabilecek hayvan atıkları konusunda ki yönetmelik.
- Gübre kullanımı ile ilgili su kirlenmesinin azaltılması ve kontrolü.
- Su kirliliğinin sınırlandırılması için tarım ilaçlarının kullanımının düzenlenmesi.
- Su konusunda Topluluk çapında uzun vadede ulaşılacak asgari oranlar.

## 1.2. Tehlikeli Maddeler - Atıkların Sınırlandırılması

Mayıs 1976'da (79/464) kabul edilen sulu ortamlara tehlikeli madde atımı ile ilgili birinci yönerge ile, atılmalarının yasaklanması gereken çok zehirli maddeler için bir siyah liste ve atılmalarının kısıtlanması gereken daha az zehirli maddeler için ise bir gri liste oluşturmuştur. Bu yönergeyi Aralık 1979'da (80/68) yayınlanan ve bu tür maddelere karşı yeraltı sularının

korunmasına ilişkin diğ er bir yönerge izlemiştir. Siyah liste (liste 1) için Komisyon'un rolü, limit değerler ve kalite hedefleri belirlenmektir. Komisyon, gri liste (liste 2) için ise,  er eve yönergesinin uygulanmasıyla birlikte,  ye ülkelerdeki eylem programlarının uyumlaştırılması ile ilgilenmektedir.

Siyah liste 8 tür zehirli madde kategorisini içermektedir. Bunlar (1) civa, (2) kadmiyum, (3) organohalojen karışımlar, (4) kalıcı madeni yağlar ve hidrokarbürler, (5) organofosfor karışımları (tarım ilaçları), (6) organostanik karışımlar (tarım ilaçları), (7) kanserojen maddeler, (8) kalıcı sentetik maddeler.

Topluluğun bu 8 madde için uyguladığı eylem programı atıklar için limit değerler oluşturmak ve uyulması gereken kalite hedeflerini saptamaktır. Programın ilerleyiş durumu aşağıdaki gibidir:

(1) Civa madeni, çevrede doğal olarak bulunmasına rağmen, sınaı faaliyetler sonucu da çevreye atılabilmektedir. Fazla miktarda civa birikimi sağlık sorunlarına neden olmaktadır. ( rneğin civa ile zehirlenmiş balığın yenmesi Minimata denilen bir sinir hastalığına neden olmaktadır.)

- Mart 1982'de alkali klorür üreten (s dkostik ve klor üreten) sanayi faaliyetlerinden ortaya çıkan civa atıkları ile ilgili bir yönerge yayınlanmış (82/176), buna daha sonra Ren nehri'ne civa atımı konusundaki bir karar ilave edilmiştir.
- Diğer civa atıkları (diş ilerden ya da pil fabrikalarından ortaya çıkan) konusunda daha önce Komite tarafından 1983'te belirtilen görüşe ilaveten, 1984'te (84/156) ikinci bir yönerge kabul edilmiştir.

(2) Kadmiyum,  inko, kurşun ve bakır madenlerinde bulunan ve bunların işlenmesi ile ortaya çıkan ağır bir metaldir. Sulu ortamların kadmiyum madeni ile kirlenmesi gübre ya da hava yolu ile olabilmektedir. Kadmiyum, böbrek hastalıkları ve kalsiyum yetersizliklerinin oluşmasında rol oynayarak, insan sağlığı için tehlike taşımaktadır. Ekim 1983'te (83/513) Konsey tarafından bu maddenin limit değerleri ve kalite hedeflerini belirleyen bir yönerge  nerisi kabul edilmiştir.

(3) Organohalojen karışımlar genellikle tarım ilaçlarında kullanılmaktadır. Bu maddelerin alt-kategorileri için çeşitli düzenleme  nerileri kabul edilmiştir:

- Y n işlemede, tahta korunmasında ve zararlı böceklere karşı kabloların korunmasında kullanılan aldrin, dieldrin ve andrin maddelerine ilişkin Mayıs 1979'da bir öneri kabul

dışında diğer "tehlikeli maddeleri" isim vermeden kapsamıdır. Böylece, Komisyon, türü ne olursa olsun bu tip maddelerin durumu ve atılması sorununu, yeni bilimsel buluşlar ışığında değerlendirebilecek ve bunlara yönelik bir sistem oluşturabilecektir.

1986'da Konsey, Akdeniz Bölgesi'nde çevre korumasına yönelik bir program kabul etmiştir. MED-SAP adı ile tanınan bu program, suyun kalite ve miktarı, atıkların yönetimi, rasyonel alan kullanımı ve yönetimi sorunlarını içermekte ve dünya çapında geliştirilen önlemlere Topluluğun daha fazla katılımını sağlayacak önerilere değinmektedir. Önceleri sadece başlangıç projelerinin uygulanması olarak düşünülen programın ilerideki asıl amacı, aralarında tarım ve balıkçılık, bölgesel politikalar, entegre Akdeniz politikaları ve hatta Akdeniz'e kıyısı bulunan üçüncü ülkelerle imzalamış bulunan işbirliği programlarının da dahil olduğu Topluluk politikalarının çeşitli alanlarına, çevre korumanın da entegre olmasını sağlamaktır. (Bkz. 1.6) 1987'de, yukarıdaki sistemin kapsamını iç suları da içerecek biçimde genişleten bir taslak öneri kabul edilmiş ve bu öneri Konsey tarafından Haziran 1988'de onaylanmıştır.

Komisyon, aynı zamanda, denizlerin kirlenmesine ilişkin uluslararası sözleşmelerin onaylanmasını ve yürürlüğe girmesini de teşvik etmektedir.

#### 1.4. Gözetim ve Denetim

Gözetim ve denetim politikasının amacı, üye ülkelerden edinilen bilgilere göre bir bilgi alış verişi sistemi oluşturmak ve Komisyon'u, bu verilerin Topluluk standartları ile uyumunu araştırmakla görevlendirmektedir. Gözetim ve denetim sorununu çevre bilgilendirme sistemleri kapsamı altında incelemek gereklidir. (Bkz. 1.7)

Su ile ilgili aşağıdaki bahsedilen alanlarda, gözetim ve denetim mekanizmalarını içeren belirli bir mevzuat kabul edilmiştir:

Aralık 1977'de Konsey, çevre konusundaki eylem programı kapsamında yüzeysel tatlı suların kalitesi hususunda bilgi alış verişi ile ilgili ortak bir prosedürün uygulanmasını başlatan bir kararı kabul etmiştir (77/795). Haziran 1986'da bu kararı değiştiren yeni bir karar alınmıştır.

Ekim 1978'de, Konsey, COST programı çerçevesinde içilebilir sulardaki mikro kirleticilerin (bazıları çok tehlikeli ve kanserojen olabilen) denetim ve gözetimi ile ilgili araştırma harcamalarına izin veren bir karar almıştır (78/888).

Yüzülebilecek sular ve balıkların yaşayabileceği sularla ilgili gözetim ve denetim prosedürleri, bu alanlardaki temel yönergelerin eklerinde ele alınmaktadır.

Denizlerin kirlenmesine karşı mücadeleye ilişkin prosedürlere de 1.3'de değinilmektedir.

Yeraltı sularına ilişkin 80/68 sayılı yönerge ise, siyah ve gri listelerde bulunan maddelerin boşaltımına bir denetim prensibi getirmekte, ancak prosedürlerin ayrıntılarına girmeyip, bu konuda ayrıntılı uygulamayı üye ülkelere bırakmaktadır.

Yukarıda adı geçen mevzuattaki gözetim ve denetim prosedürlerinin ortak yanları bulunmaktadır. Bunlar gerekirse, mikrobiyolojik fiziksel ve kimyasal parametrelerin, örnekleme yöntemlerinin ve örnekleme sıklığının ve denetim istasyonlarının listelerini vermektedirler.

Komisyon gelecekteki çalışmalarını planlamak için, denetim programları çerçevesinde toplanan bilgilerden yararlanmakta ve konu hakkında zaman zaman raporlar yayınlamaktadır. Bu raporlar üye ülkelerden gelen bilgilere göre yazılmaktadır. Başlangıçta, yıllık raporların yayınlanması gündemde iken, gelecekte üç aylık raporların hazırlanması da muhtemel görünmektedir. Raporlarda genel olarak, yüzeysel tatlı sular ya da yüzülebilecek sular gibi, su kalitesi ile ilgili özel bazı sorunlar ele alınmaktadır.

### **1.5. Bazı Sanayi Kolları**

Çevre konusunda ilk hazırlanan program, bazı sanayi kolları ile ilgili olarak kirletici madde yayımı hakkında özel bir mevzuat hazırlanmasını öngörmektedir. Bu maddeler arasında kağıt hamuru, titan diyoksit, demir-çelik, gübre, petro-kimya, deri, besin ve kumaş endüstrilerinde ortaya çıkan kirleticiler bulunmaktaydı. Ancak önerinin çok fazla eleştiri alması, bu sanayi kollarından sadece ikisinde, kağıt hamuru ve titan diyoksit konusunda bir öneri sunulmasına ve bunun da ancak titan diyoksit içeren bölümünün benimsenmesine yol açmıştır.

Titan diyoksit endüstride ve özellikle boya üretiminde beyaz renklendirici olarak kullanılmakta ve üretimi "kırmızı çamur" denilen olaya yol açmaktadır. Titan diyoksit atımı konusundaki yönerge Şubat 1978'de, atıkların denetimi konusundaki ise, Aralık 1982'de kabul edilmiştir.

Ekim 1983'te Komite, titan diyoksit atıklarının azaltılması ile ilgili uyumlaştırma programlarının uygulanması konusundaki erteleme uzatılmasını öneren bir görüş kabul etmiştir. Bu öneri (Bel. COM 83/189), Avrupa Parlamentosu tarafından 1984'te değiştirilmiş



ve Komisyon, Konsey'in incelemekte olduğu (Kasım 1986) yeni bir öneri (Bel. COM 84/303) sunmuştur. Konsey, henüz bu öneriyi kabul etmemiş, ancak bazı temel konularda kararlar alınmıştır.

### 1.6. Uluslararası Antlaşmalar

Uluslararası alanda Komisyon deniz kirlenmesi ile ilgili aşağıdaki sözleşme çalışmalarına katılmakta ya da Topluluğu temsil etmektedir (Topluluğun taraf olduğu sözleşmeler işaretlenmiştir):

- (1) 1976 Barselona Sözleşmesi (\*) ve protokoller (Akdeniz'in korunmasına ilişkin);
- (2) 1974 Paris Sözleşmesi ve hava paylarına ilişkin 1986 protokolü (Kuzeydoğu Atlantik'te karadan kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesi);
- (3) Bern Sözleşmesi (\*) Ren Nehri'nin kirlenmeye karşı korunması;  
1963 Bonn Sözleşmesi (\*)
- (4) 1976 Bonn Sözleşmesi (Kuzey Denizi'nin hidrokarbürler tarafından kirlenmesi);
- (5) 1983 Cartagena Sözleşmesi (\*) (Karayip Bölgesi deniz ve kıyılarının korunması);
- (6) 1972 Oslo Sözleşmesi (Gemi ve hava taşıtlarından ileri gelen deniz kirlenmesinin önlenmesi);
- (7) 1954 Londra Sözleşmesi (Hidrokarbür atımı);
- (8) 1972 Denize Boşaltılan Atıklara İlişkin Londra Sözleşmesi ;
- (9) Strazburg Sözleşmesi (Uluslararası su yollarının kirlenmesinin önlenmesi).

Helsinki Sözleşmesi'ne (Baltık Denizi Bölgesi'ndeki denizin korunması) Komisyon'un taraf olarak katılması konusunda Konsey henüz bir karara varamamıştır.

## Askıdaki Konular

Topluluğun katılmadığı Oslo, Helsinki, Strazburg ve iki Londra sözleşmesi askıdaki konulara en iyi örneklerdir. Komisyon, Topluluğa denize atık boşaltımı konusundaki Londra Sözleşmesi'ne bir taraf olarak katılmak istediğini belirtmiştir.

Denize atık boşaltımı ile ilgili genel bir yönerge önerisi 1976'da sunulmuş, ancak hiçbir zaman kabul edilememiştir. Bu konuda yeni bir öneri 1985'te Konsey'e sunulmuştur. Bu öneri aynı zamanda kül içeren atıkları da kapsamaktadır.

### 1.7. Araştırma ve Geliştirme

Tek Avrupa Senedi (1986) ile birlikte Avrupa Topluluğu'nun araştırma-geliştirme ve çevre koruma alanlarındaki rolü oldukça güçlendirilmiştir. Araştırma ve geliştirmede Topluluğun rolü 130F ile 130Q arasındaki maddelerde ele alınmış, çevre konusundaki Topluluk politikası amaçları ise, 130R ile 130T maddeleri arasında anlatılmıştır. Aslında, çevre konuları ile ilgili Topluluk araştırma programları 1973'ten başlamaktadır. Bu programlar, çevre konusundaki eylem programlarının yürürlüğe girmesine bir bilimsel destek sağlanması amacı ile geliştirilmiştir.

1986'da, Komisyon 1987-1991 yılları için teknolojik araştırma ve geliştirme konusunda yeni bir Topluluk çerçeve programı için tavsiyelerini sunmuş (belg. COM 86/129), bunu Konsey'e yönelik uygun bir düzenleme önerisi izlemiştir (Bel. COM 86/430). Çerçeve programı aralarında yaşam kalitesinin de bulunduğu (bu kapsamda sağlık ve çevre iki alt - sektör olarak bulunmakta) sekiz büyük araştırma sektörünü içermektedir. Çevreye ilişkin program, diğer konuların yanı sıra, çevre korumasına da değinmektedir.

Çerçeve programı, alt programlar yolu ile yürürlüğe konacaktır. Bunlar şu konuları kapsamaktadır:

- a) Doğrudan eylem (Ortak Araştırma Merkezi -OAM tarafından)
- b) Araştırma sözleşmeleri
- c) Birlikte hareket etme (üye ülkelerdeki araştırma programlarını ve Topluluk ile üçüncü ülkeler arasındaki araştırma programlarını kapsayan faaliyetler hakkında Topluluk düzeyinde işbirliği sağlanması).

Doğrudan eylem alanında OAM'nin 1984-1987 arası araştırma programı bütçesinin %14'ü çevre korumasına ayrılmıştır. Su ile ilişkili araştırma alanları şunları kapsamaktadır:

- Tatlı suların ekosistemlerinde bulunan madensel tuz ve maddelerin hareketlerinin izlenmesi yolu ile su kalitesinin incelenmesi .
- Elektronik haberleşme yöntemleri ile offshore petrol arama sitelerinden ileri gelen kirliliğin ve kıyı bölgelerindeki kirleticilerin araştırılması.

OAM programının diğer bölümleri, doğal afetlerle mücadele ve önleme faaliyetlerinde, elektronik haberleşme yöntemlerinin uygulanması gibi su politikası ile ilgili konuları ele almaktadır.

Araştırma sözleşmeleri ve birlikte hareket etme programları konusunda ise AET, çevre koruma alanında sektörel bir A&G programı uygulamaya başlamış ve bunu iklimbilim konusundaki altprogramlarla desteklemiştir. Şu andaki program serinin dördüncüsü olup 1986-1990 yıllarını kapsamaktadır.

Bu program, Topluluğun çevre konusundaki politikasının uygulanması için gerekli bilimsel temeli sağlamak, çevre koruma hususunda önleyici bir yaklaşımı cesaretlendirmek için, çevre ile ilgili önemli ve uzun vadeli sorunların araştırılmasını teşvik etmek amacını taşımaktadır. Program, masrafları paylaşılan ve birlikte hareket edilen araştırma sözleşmeleri yolu ile uygulanacaktır. Su ile ilgili aşağıdaki alanlara ilişkin araştırma projeleri hakkındaki öneriler konusunda, teklif çağrılarında bulunulmuştur:

- Kirleticilerin ekolojik etkileri (insan haricindeki çevreye etkileri).
- Kimyasal ürünlerin etkilerinin değerlendirilmesi ve özellikle test yöntemlerinin iyileştirilmesi.
- Hava kalitesi, özellikle kara ve deniz ekosistemleri üzerinde bulunan hava kirlenmesinin etkisi.
- Atıkların incelenmesi, özellikle zehirli ve tehlikeli atıkların işlenmesi ve tekrar dönüşümü.
- Suyun kalitesi, deniz ve haliçlerde tatlı suyun kalitesinin korunması.

### **Çevre Konusunda Bilgilendirme Sistemi.**

1974'te Konsey çevre alanında sadece daha etkili bir politikanın yürütülmesi konusunda mutabık kalmıştır, ancak bu konuda uygun verileri toplamak ve bunların gelişimini düzenli olarak kontrol etmek zorunludur.

1985'te Konsey, bu tür verilerin toplanmasına yönelik bir deneysel proje ile ilgili bir çalışma programını kabul etmiştir (85/338). Bu programın temel amacı aşağıda sayılan alanlarda çevre durumuna ilişkin verilerin toplanmasıdır: Doğanın korunması için önemli olan biyotoplar, hava kirlenmesi ile ilgili sorunlar ve Akdeniz Havzası'na ilişkin çevre koruma sorunları. Program daha önceki incelemelerin sonuçlarına BM'nin Avrupa İçin Ekonomik Komisyonu'nun işbirliği ile gerçekleştirilecektir. Program, aynı zamanda üye ülkelerde toplanan verilerin karşılaştırma yöntemlerini iyileştirme yollarını inceleyecek ve elektronik haberleşme ile toplanan verilerin kullanım yöntemlerin, çevre durumu hakkında bilgilendirmenin yönetilmesi için bilgisayar tekniklerini seçecektir.

Ekolojik haritaların incelenmesi yolu ile su konuları ile ilgili bazı detaylar ve akıntıların, kıyı sularının kendi kendilerine temizlenme yollarına ilişkin bazı konular hakkında bilgi elde edilmektedir.

## **2) Komite'nin Görüşleri Hakkında Özet**

Komite, çevre konusundaki üç eylem programı hakkında görüşlerini ve Komisyon'un su kirlenmesi ile ilgili belirli bazı önerileri hakkında 37 görüşünü bildirmiş, bunlardan ikisi dışında hepsi çevre bölümü tarafından hazırlanmıştır.

Genel olarak politika hakkındaki ve özel olarak ta su konusundaki görüşlerindeki gibi, Komite, çevre konusunda ortak bir politika belirlenmesine prensip olarak olumlu bakmaktadır. Ancak, bazı durumlarda Komite, Komisyon tarafından bazı nedenlerden dolayı reddedilen belirli öneriler hazırlamış ve bu öneriler kabul edilen son metne girememiştir.

Su konusunda ortak bir politika üzerindeki incelemeleri ve bunun geliştirilmesine katılımı dolayısı ile Komite 10 yıldır görüşlerinde belirttiği ve Komisyon tarafından kabul edilmemiş olan, belli başlı tavsiyeler hakkında bir rapor gerçekleştirmiştir. Aşağıda bu tavsiyeler özetlenmektedir.

### **Yüzeysel Sular - İçilebilir Sular**

(IS/440) JO no=C 109 - 19 Eylül 1974

Kamu sağlığı bakımından su kirliliğinin azaltılması hakkında ilk belirli yönerge, Konsey tarafından Haziran 1975'te kabul edilmiştir. Bu yönergede, kalite kontrolü ve içilebilir su olarak kullanılabilecek yüzeysel suların arıtılması işlemi hakkında uygulanacak kural ve prosedürler belirlenmektedir.

Yönerge, uyulacak parametreler konusunda iki teknik eki de içermektedir.

Komite, 1974'te yayınlanan görüşünde, dağıtılan suyun sertlik derecesi ile kalp-damar hastalıklarının ortaya çıkışı arasındaki bağlantının incelenmesi gerekliliğine dikkat çekmiştir. Bu tavsiye kesinleşen metinde yer almamıştır.

### **Su Kalitesi - İnsan Tüketimi**

(80/778) JO no=C131-12 Haziran 1976

Haziran 1980'de Konsey, "insan tüketimine yönelik su" hakkında bir yönerge hazırlamıştır. Bu yönerge;

- A) İçecek olarak doğrudan tüketime sunulan,
- B) Besin endüstrisi için hazırlanan içilebilir su hakkındadır.

Madensel ve şifalı sular bunun haricinde tutulmuştur.

Bu yönerge ile birlikte ortaya çıkan kirleticilerin belirli limitleri geçmemesini garanti altına almak için, eklerde yazılı teknik analiz yöntemlerine uygun olarak, üye ülkelerden, belirlenmiş örnekleme yöntemleri uygulanabilecek bir denetim ve laboratuvar test sistemi oluşturmaları istenmektedir.

Şubat 1976'da yayınlanan görüşünde Ekonomik ve Sosyal Komite (ESK), son olarak benimsenen metinde gözükmeyen önemli bazı noktalara dikkat çekmektedir:

- a) Önerilen kalite standartları ulaşım araçlarına dağıtılan sulara da uygulanmakta mıdır? Bu standartlara uyulmaması halinde hangi yaptırımlar öngörülmektedir?
- b) Yönergenin doğal madensel sular ve şifalı sular için de geçerli olması sağlanmalıdır.
- c) Yönerge, besin endüstrisinde kullanılmış suların tekrar kullanımına değinmelidir.
- d) Acil durumlarda bir konsültasyon mekanizması oluşturulması gereklidir.

### **Yüzülebilecek Sular**

(76/160) JO no= C286-15 Aralık 1975

Aralık 1975'te Konsey, yüzme sularının kalite denetimine ilişkin standart ve prosedürlerini belirleyen bir yönerge kabul etmiş ve bu yönergede yüzenlerin sağlığına karşı tehlike oluşturabilecek kirleticiler ve diğer maddeler bir ek listede verilerek, tifo, kolera ve sarılık gibi bazı hastalıklara yol açabilecek bakterilerin kontrolü de öngörülmüştür.

Ekonomik ve Sosyal Komite, Eylül 1975'te yayınladığı görüşünde önemli bazı öneriler sunmuş, ancak son metinde bunlar dikkate alınmamıştır.

Bu önerilerin en önemlileri arasında şunlar sayılabilir:

- a) Su akıntılarına ya da denize atılmadan önce suyun arındırılması.
- b) Deniz suyundan oluşan havuzlar da dahil olmak üzere, havuz sularının standartlarının belirlenmesi. Yönergede havuz suları yer almamaktadır.
- c) Yüzme sularında profesyonel nedenler dolayısıyla uzun süre kalmak zorunda olan cankurtaran gibi meslek sahiplerinin korunması.
- d) Çöp kutularının yerleştirilmesi; hayvan girişinin yasaklanması, cam ya da maden gibi sert çöplerin toplanması. (Yüzme çöplere yönergenin ek kısmında değinilmektedir.
- e) Yüzmenin serbest olduğuna, hoşgörülüğüne ya da yasaklandığına dair halka açık bilgi verilmesi.
- f) Listelere diğer bazı mikro-organizmaların da eklenmesiyle ek kısımların değiştirilmesi.
- g) Yüzme sularının kusurlu ya da ihmalci bir biçimde gözetimi durumunda hukuksal sorumluluğun taşınacak olması.

#### **Balıkların Yaşamalarına Uygun Tatlı Sular**

(78/659) JO no=C 77 - 30 Mart 1977

Konsej, Temmuz 1978'de, balıkların yaşamalarına uygun hale gelebilmesi için iyileştirilme ya da korunması gereken tatlı suların kalite kontrol prosedür ve standartlarına ilişkin bir yönerge kabul etmiş ve bunun ekinde de suların örneklenmesinde kullanılacak parametreleri vermiştir.

Komite, Şubat 1977'de yayınlanan görüşünde, son metinde hesaba katılmayan yapıcı bazı gözlemlerde bulunmuştur:

- a) Sportif balık avına yönelik balıklar ile besin kaynağı olarak kullanılanlar arasında bir ayrıma gidilmesi gereklidir.
- b) Balık kaynaklarının korunması sırasında kamu sağlığına dikkat gösterilmediği ayrıca belirtilmesi zorunludur.
- c) Tuzlu haliç sularının ayrı bir yönergede ele alınması gereklidir.
- d) Balık toplulukları hakkında bir bilgi toplama faaliyeti organize edilmelidir.
- e) Balıkların yaşamalarına uygun tatlı su yörelerinin üye ülkelerce belirlenmesi, su kalitesi standartlarının iyileştirilmesini amaçlayan her türlü eylemin gecikmesi ya da yapılamaması sonucunu getirebilir.

f) Yönergenin yürürlüğe girmesi için tanınan süre çok kısadır. Öneri devreler halinde uygulanabilir ve ırmaklar için iki kısma ayrılabilir: İçlerinde balık bulunan ırmaklar ve balık bulunmayan ırmaklar.

g) "Doğal zenginleşme" kavramının, modern kültür balıkçılığı sonunda su akıntılarına karışan canlıları içermediğinin belirtilmesi gereklidir.

### **Yeraltı Suları**

(80/68) JO no=C 283 - 27 Kasım 1983

Konsey Aralık 1979'da yeraltı sularının bazı tehlikeli maddeler tarafından meydana getirilen kirlenmeye karşı korunmasına ilişkin bir yönerge kabul etmiştir. Bu yönergenin amacı, 1. listedeki (siyah liste) maddelerinin boşaltılmasının önüne geçilmesi ve 2. listedeki (gri liste) maddelerin atılmasının da sınırlandırılmasıdır. Her iki liste de ekte verilmiştir.

1978'de yayınlanan görüşünde Komite, son metinde dikkate alınmayan 2 öneride bulunmuştur:

- Selenyum maddesinin gri listeden siyah listeye alınması.  
(Komite'nin siyanürlerin transferlerine ilişkin önerisi kabul edilmiştir.)
- Siyah listeden griye ya da tersine yapılabilecek transferlere izin verilmesi.

### **Aldrin, Dieldrin ve Andrin (3 Drin)**

JO no= C 83 - 2 Nisan 1980

Mayıs 1979'da Komisyon, Konsey'e siyah listede tehlikeli maddeler olarak belirtilen ve organohalojen sınıfına giren, aldrin, dieldrin ve andrin maddelerine ilişkin bir öneri sunmuştur.

3 Drin hakkındaki sorunun iki özelliği bulunmaktadır:

- Kalıcı ve zehirli olmalarına rağmen, tahtalarla ilgili işlemler ve zararlılara karşı uzun süreli bir direnç gerektiren yeraltı kabloları gibi özel durumlarda en iyi uygulanabilecek ürün özelliğini göstermektedir. Bu nedenle, bu aşamada kesin bir yasaklama yapılması mümkün görülmemektedir.
- Topluluk'ta söz konusu drinleri imal eden tek üretici Hollanda'da bulunan bir fabrikadır ve bu maddeleri kullanan belli başlı tüketici de İngiltere'de bulunmaktadır (Kumaş üretiminde güvelere karşı ilaç olarak). Bu iki kuruluş, bu maddelerin suya boşaltılmasında %95 gibi bir sorumluluk taşımaktadırlar.

Mayıs 1979'da Komisyon tarafından sunulan öneriler iki başlık altında incelenebilmektedir:

- a) Üç maddenin suya boşaltılması ile ilgili sınır değerler
- b) Bu üç maddenin atıldığı su ortamı (yeraltı suları haricinde) ile ilgili kalite hedefleri.

Önerilen yönerge teknik bir özellik taşımaktadır. Sınır değerler, analizler için referans yöntemleri, kalite hedefleri ve denetim prosedürleri eklerde belirtilmektedir.

Komite bu konudaki görüşünü Aralık 1979'da açıklamıştır. Burada ortaya çıkabilecek birtakım problemlere ve özellikle ölçü prosedürleri ile ilgili olanlara değinilmektedir. Komite, tehlikeli maddelerin "sıfır boşaltımı" önerisini (saptanması olanaksız bir boşaltım) sorgulamış, ancak bir istisna hakkı tanınabileceğini de kabul etmiştir.

Aynı zamanda, Komite iki bölümlü bir yönerge yerine, tek bir yönerge hazırlanmasının daha tercih edilecek bir uygulama olabileceğini belirtmiştir.

Aralık 1980'de Komisyon, Komite'nin daha önceki önerilerini dikkate almayan Konsey'e revize edilmiş yeni bir öneri sunmuştur. Komisyon 1986'da bu öneriye yeni bir değişiklik getirmiş (Belg. COM (86) 534), ve bu öneri 16 Haziran 1988'de bir yönerge olarak kabul edilmiştir. Bu yönergede Ocak 1989 ve Ocak 1994 için bazı limit değerler belirlenmiştir.

#### **Bilgi Alış verişi - Yüzeysel Tatlı Sular**

(77/795) JO no= C 285 - 2 Aralık 1976

Konsey Aralık 1977'de, Topluluk'ta bulunan yüzeysel tatlı suların kalitesi hususunda ortak bilgi alış verişine yönelik prosedüre ilişkin kararı almıştır.

Karar, her üye ülkede bulunan su kirlenmesi denetim istasyonlarından toplanılan veriler hakkında karşılıklı bilgi alış verişini temin edecek bir sistemin yaratılmasını öngörmektedir. Kararda izlenecek yöntem ve prosedürler belirlenmiş ve üye ülkelerde bulunan denetim istasyonlarının listesi EK 1'de, bilgi alış verişini düzenleyen parametreler de EK 2'de yayınlanmıştır.

Komite Eylül 1976'da görüşünü yayınlayarak, aşağıda verilen ve son metne girmeyen bazı önerilerde bulunmuştur:

- 1) Kararın teknik gelişmelere uyumu sırasında ölçü yöntemlerinin tekleştirilmesi de göz önüne alınmalıdır;



- 2) Teknik ilerlemelere uyum konusunda gelişme sağlanması için oluşturulan kurulun en az yılda bir toplanması gerekmektedir.
- 3) Krom bileşikleri ve sülfatlar da ekte bulunan kimyasal parametrelere ilave edilmelidir.
- 4) 22°C ve 37°C derecede Hint tutkalı (agar-agar) üretilmesi yöntemine, bakteriolojik kirlenmenin tümünün görülebilmesi için devam edilmelidir.

### **Yüzeysel Sular-Ölçüm Yöntemleri**

(76/869) JO no=C 128 - 21 Mayıs 1979

Ekim 1979'da Konsey, insan tüketimine yönelik suların kalite ölçüm yöntemlerine ilişkin bir yönerge kabul etmiştir. Bu yönerge, 75/440 sayılı yönergenin bir devamı niteliğinde olup, ölçüm yöntemleri, örnekleme sıklığı ve teknik eklerde ayrıntılarla verilen parametrelerden söz etmektedir.

Ocak 1979'da yayınlanan Komite görüşü Komisyon metninde iki teknik değişiklik önermiş ancak bunlar son metinde yer almamıştır:

- Sudaki maddelerin konsantrasyonunu değişikliğe uğratan koruma etkenleri de metinde yer almalıydı.
- Ek 1 - no=21'de krom bileşikleri de ele alınmalıydı.

### **1 Aralık 1986'dan Bu Yana Konsey'de Askıda Kalmış Öneriler.**

Komite'nin görüş bildirdiği 37 öneriden 7'si üzerinde Konsey henüz bir karara varamamıştır. Bu öneriler aşağıda verilmektedir:

#### **a) Uluslararası Su Yollarının Korunması**

Uluslararası sözleşmeler çoğunlukla bir emrivaki biçiminde yapıldığı için, Komite'nin bunları herhangi bir şekilde etkilemesi söz konusu olamamaktadır.

Bu tür sözleşmelerde Komite'nin etkisi, Komisyon'un sonuçlarını ve su kirlenmesi konusundaki ortak politikaya gelebilecek etkilerini düşünmeden onaylanmasını istediği sözleşmelerde daha serinkanlı hareket etmek yönündedir. Strazburg Sözleşmesi'ne katılım bu amaçla ertelenmiştir.

#### **b) Kağıt hamuru üreten fabrikalar tarafından suların kirlenmesi.**

Bu öneri şu an için askıda tutulmakta ve yerine başka bir öneri sunulması olasılığı bulunmaktadır.

c) Denize öp boşaltılması.

Bu öneri 1976'dan beri askıdadır. Aslında bu dönemde, Komite uzun süre öneriyi eleştirmiş ve tamamen uygunsuz olacağını düşündüğünden temel olarak karşı çıkmıştır. Bu konuda Ağustos 1985'te yeni bir öneri geliştirilmiş ve Komite'nin görüşüne sunulmuştur. Ancak Konsey bu öneriyi henüz kabul etmemiştir.

d) Denize hidrokarbürlerin boşaltılması.

Başlangıç önerilerine ekler getirilmiş, ancak Konsey henüz bunları onaylamamıştır.

e) Karaipler Bölgesi'ne hidrokarbür boşaltılması.

f) Suda krom bulunması. (1986'da bir yönerge önerisi Konsey'e sunulmuştur.)



## BÖLÜM II

### AVRUPA TOPLULUĞU'NDA ATIK YÖNETİMİ

#### 1) Avrupa Topluluğu'nda Atık Yönetimi Politikası'nın Tarihçesi

Atık yönetimi, her zaman çevre politikasının en önemli bölümünü oluşturmaktadır. Bu politika, yaşam kalitesini devam ettirme kaygısından uzak bir ekonomik gelişmenin sürdürüleemeyeceği görüşünden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Bunun sonucunda, 1972 Paris Zirvesi'nde toplanan devlet ve hükümet başkanları, çevre hususundaki sorunları Topluluk Politikası çerçevesinde ele almaya karar vermişlerdir. Aynı zamanda da, Komisyon'dan çevre konusunda bir eylem programı başlatması istenmiştir. En son tarihli 4. Eylem Programı (1987-1991) Komisyon tarafından Ekim 1986'da onaylanmıştır.

Eylem programı türü ne olursa olsun, ekonomik gelişme ile bozulabilecek ya da aşırı kullanılabilecek, tüm doğal kaynakları kapsamaktadır (doğal ortam, toprak, enerji, hammaddeler). Böylece, Topluluğun büyümesi niteliksel unsurlarla birlikte gerçekleşmiştir. Ancak, Topluluğun çevre sorunlarına ilişkin bir tutum alma zorunluluğunun, çevre konusundaki değişik standart ve ölçüler dolayısıyla, Ortak Pazar'da rekabeti bozucu durumlara yol açma tehlikesi olabileceği de düşünülmektedir.

Roma Antlaşması'na birtakım değişiklikler getiren Avrupa Tek Senedi (1986) ile çevre hususundaki Topluluk politikasındaki önemli değişikliklere yol açmıştır. 130R-130T arasındaki maddelerde, bu alanda gelecekteki Topluluk politikasının amaçlarını belirlemekte ve çevre politikasının diğer politikalarla entegre olmasını hedeflemektedir.

İç pazarın gerçekleşmesine yönelik önlemlere ilişkin karar mekanizması hakkında yeni bir sistem getiren 100A maddesi, çevre koruma konusundaki Komisyon önerilerinin "yüksek bir koruma oranını temel alması" nı şart koşturmaktadır.

Çevre konusundaki dördüncü eylem programı, Avrupa çapında bir çevre politikası oluşturulmasını sağlamak için, kirlenmenin önlenmesi ilkesi üzerine kurulmuş bir yasal çerçeve kullanacaktır. Gerekli görüldüğü takdirde, kirleticilerin diğer ortamlara taşınmasını önlemek üzere, kirlenme problemlerine karşı çok sektörlü ve global bir yaklaşım temel alınacaktır.

Topluluk'ta her yıl ortaya çıkan 2 milyar ton atığın %80'inin, hammadde ya da enerji olarak tekrar kullanılabilme ya da dönüştürülebilme olasılığı bulunmaktadır. Topluluk atık yönetimi politikasının karşı karşıya bulunduğu belli başlı problemler aşağıda verilmiştir:

- 1) Temiz teknoloji kullanımı
- 2) Zehirli ve tehlikeli atıklar
- 3) Tehlikeli atıkların sınır ötesine transferi
- 4) Yeniden kullanım ve dönüşüm
- 5) İçecek ambalajları
- 6) Atıklardan elde edilen enerji
- 7) Arıtma sonrası çamurları
- 8) Araştırma ve geliştirme
- 9) Radyoaktif atıklar
- 10) Denizlere atık boşaltımı

Çevre ile ilgili dördüncü eylem programı 3 ana tema üzerine kurulmuştur: Atıkların azaltılması, kullanım ve dönüşümleri, kaçınılmaz atıkların yok edilmesi. Bu 3 tema ve yukarıda açıklanan 10 alan, aşağıda ele alınacaktır. Sonuç kısmında ise, atık yönetimine ilişkin Komite'nin 1984'te yayınlanan görüşünün bir özeti verilmektedir.

### **1.1. Temiz Teknoloji Kullanımı**

Temiz teknoloji geliştirilmesinden anlaşılan, yeni üretim yöntemleri yaratılması ya da mevcut bir uygulamanın aşağıda amaçlanan biçimde değiştirilmesi:

- a) Kirliliğin kaynakta azaltılması,
- b) Atık miktarının kaynakta azaltılması,
- c) Doğal kaynakların daha rasyonel kullanımı.

Temiz teknoloji geliştirilmesi için ilk çalışmaların tarihi 1979'u bulmaktadır. Komisyon, temiz teknoloji geliştirme çabalarını yoğunlaştırmak amacıyla, temiz teknoloji geliştirme yollarını aramak, Avrupa ile ilgili BM Ekonomik Komisyonu'nca yapılan çalışmalar temel alınarak sektörleri incelemek, bilgi yayımını teşvik etmek ve çevre ile ilgili araştırma programları hakkında öneriler hazırlamak gibi çalışmalarda bulunmak üzere görevlendirilmiştir. Bu bağlamda, tarım ve tarımsal besin endüstrilerine, maden yüzeylerinin işlenmesine, çimentoya, gübreye, tekstile, kağıda ve kimya endüstrisinin bazı kollarına özel bir dikkat gösterilmiştir. Yapılan anketler sonucunda, Komisyon, Konsey tarafından Haziran 1984'te kabul edilmiş bir öneri geliştirmiş ve aşağıda değinilen sektörlerle ait başlangıç

projelerine (proje maliyetlerinin %30'u) finansal destek sağlayacak biçimde bir program uygulamaya girişmiştir:

- a) Yüzey işlenmesi (örneğin, kadmiyumun yerine başka bir madde bulmak için),
- b) Deri endüstrisi (örneğin, krom taşlarının azaltılması),
- c) Tekstil endüstrisi,
- d) Selüloz ve kağıt hamuru endüstrisi,
- e) Maden işleme endüstrileri,
- f) Kimya endüstrisi (örneğin, üretim sırasında organoklorlu maddelerle birlikte klorlu hidrokarbür çıkartan maddelerin yerine başka maddeler bulunması),
- g) Tarımsal besin endüstrisi.

Bu projelere destek verilmesi kararı, doğal ortamın kalitesini ölçme projelerini ve yok olmakta olan türlere yaşama olanağını sağlayan biyotopların korunması ve restorasyonu ile ilgili projeleri de kapsamına almaktadır. Ancak, bunların atık yönetimi konularıyla direkt bir ilgisi yoktur.

Çevre konusundaki dördüncü eylem programı, temiz teknoloji yaklaşımını daha önce ele alınmayan alanlara da uygulayacak ve "temiz ürünlere", yani üretildikleri sırada atıklara yol açmayan ürünlere uygun yeni kriterlerin belirlenmesi için çalışmalara başlanmasını sağlayacaktır.

## 1. 2. Zehirli ve Tehlikeli Atıklar

Avrupa Topluluğu'nda her yıl 20 milyon tonluk zehirli ve tehlikeli atık ortaya çıkmaktadır. Bu maddelerin yönlendirilmesi ve yok edilmesi özel bir risk taşımakta, sağlık yönünden ve sular açısından, bulaşma ve patlama tehlikesi bakımından ve en önemlisi çok zehirli olmaları nedeniyle büyük bir tehlike göstermektedir.

Bu tür maddelerin boşaltılması ve dökülmesini engellemek ya da azaltmak için alınan önlemlere ve bu maddeler hakkındaki bilimsel verilerin artırılma gerekliliğine paralel olarak ve bunların çevre için artan bir biçimde tehlike oluşturdukları bilincinin yerleşmesi ile birlikte bu maddelerin çok büyük miktarda atıldıklarının farkına varılmıştır. Tehlikeli atıkların sınır ötesi transferleri de (boşaltmadan, işlemiden ya da yok etmeden önce) özel zorluklar yaratmaktadır. (Bkz. 1.3)

Zehirli ve tehlikeli atıkların azaltılması ya da yok edilmesi için kullanılan prosedür, yöntem ve başka madde kullanımının uzun süreli bir amaç olarak belirlenmesi uygun olacaktır. Öte

yandan, tehlikeli artık ortaya çıkması halinde, bu atıkların ya enerji elde etmek için yeniden kullanılması ya da hammadde olarak değerlendirilmesi yerinde olacaktır. Bu tür kullanımlar özellikle sıvı atıklar ya da galvanizleme sonucu ortaya çıkan atıklar için geçerli olabilmektedir.

Zehirli ve tehlikeli atıkların oluşturdukları risklerin asgariye indirgenmesi için yapılan ilk önemli girişim Konsey'in 78/319 sayılı ynergesidir. Yönerge, ye ülkelerde yetkili kuruluşların oluşturulmasını ve bunların yok etme operasyonlarını denetleme, bu yönde izin verme ve atık üreticisi olan şirketlerin bu maddelerin türünü, miktarını belirten bir kayıt tutmalarını sağlamak gibi görevleri bulunmasını öngörmektedir. Yönergenin ekinde öncelikli karakterleri dolayısıyla seçilmiş 27 tehlikeli ya da zehirli madde bulunmakta ve yönerge bilimsel ve teknik gelişmeler ışığında bu listenin tekrar gözden geçirilmesine de izin vermektedir. Yönerge, radyoaktif atıkları (Bkz. 1.9.), hayvan ölülerini, tarımsal kaynaklı dışkı atıklarını, patlayıcıları, hastane çöplerini, su akıntılarına ve kanalizasyonlara atılmış bulunan maddeleri, havaya bırakılan atıkları, ev çöplerini, madencilik atıklarını ve de belirli Topluluk düzenlemelerine ait olan diğer atıkları kapsamamaktadır. Bir ereve-yönerge olduğu için gözetim ve denetim ayrıntılarının belirlenmesi ve yönergenin ana hatlarını izlemek koşuluyla istenilen yasanın çıkarılması hususunda ye lkeleri Konsey serbest bırakmıştır.

Ağustos 1988'de Komisyon Konsey'e 78/319 sayılı yönergeyi değiştiren ve yenileştiren bir yönerge nerisi göndermiştir. Bu neri, tehlikeli atıkları daha kapsamlı olarak ele almaktadır. Bu neri halen Konsey ve Parlamento'da tartışılmaktadır.

1978'den bu yana tecrübeler göstermiştir ki, sıkı yönetmelik ve kuralların yürürlüğe konmasına rağmen, idari gereksinimlerle, onları tatmin edecek teknik, ekonomik ve pratik araçlar arasında büyük bir fark ortaya çıkmaktadır. Bunun dışında, depo yerleri kurulması ve uygun işlem yerlerinin tesis edilmesi gerekmektedir. Dördüncü eylem programı, zehirli ve tehlikeli atık kavramı ve elektrik pilleri, transformatörlerde poliklorobifenil (PKB) kullanımı ve eritici sıvı maddeler gibi belirli maddelere ilişkin yönergelerin tekrar tanımlanmasını öngörmektedir. Aynı zamanda, Komisyon, geçmişte tehlikeli atık boşaltımı yapılmış yerlerin temizlenmesi işini de incelemeyi amaçlamaktadır. evre koruma programı (1986-1990) erevesindeki araştırma proje tekliflerinin içerisinde, zehirli ve tehlikeli atıkların tekrar işlenme ve kullanımına ilişkin araştırma projelerine de yer verilmektedir.

### **1.3. Tehlikeli Atıkların Sınırtesine Transferi**

Tehlikeli atıkların sınırötesine transferi sorunu son yıllarda çeşitli nedenlerden dolayı artış göstermiştir.

- a) Atıkların kaynaklandığı ülkelerde atık işlenmesine uygun ya da depo olarak kullanılabilecek yerler yoktur,
- b) Komşu ülkelerde bulunan uzmanlaşmış fabrika ya da depolar, bu ülkelere göre daha yakındır,
- c) İşlem teknolojisinin daha gelişmiş olması ya da çevre konusundaki düzenlemenin daha hafif olması nedeniyle atık yok etme maliyetleri diğer ülkelerde daha ucuzdur,
- d) Bazı durumlarda çevre konusundaki düzenlemeden kaçmak için tehlikeli atıklar dışarıya ihraç edilmektedir.

Sıkça rastlanılan bir durum, atıkların kontrolünün bunların kaynaklandığı ülke sınırında sona ermesi ve gittiği ülkede yok edilip edilmediği hususunda da hiç bir garanti bulunmamasıdır. Seveso felaketinden sonra, tehlikeli atıklar hiçbir gözetimde bulunulmadan üye ülke sınırlarından geçebilmişlerdir ve bu durum sonucu Konsey'in Topluluk içinde tehlikeli maddelerin sınırötesi dolaşımının denetlenmesi hususunda 84/631 sayılı yönergeyi kabul etmesine yol açmıştır. Yönerge organik ve klorlü eritici sıvı maddeler haricinde, 78/319 sayılı yönerge tarafından tanımlanmış olan bütün tehlikeli ve zehirli maddeleri kapsamakta ve ayrıca 76/403 sayılı yönerge ile tanımlanan PKB'leri de içermektedir. Ancak konu ele alınırken, atıkların dolaşımı hakkında sınırötesi dolaşımına ilişkin 84/631 sayılı yönerge ile "bazı endüstriyel faaliyetlerde bulunan önemli kaza riski" ne değinen "Seveso" yönergesini (Bel. 82501) birbirlerine karıştırmamak gereklidir.

84/631 sayılı yönerge transfer halinin ilgili ülke yetkili kuruluşlarına (kaynak ülke ile gönderilen ülke) bildirilmesi ve aşağıdaki konular hakkında bilgi verilmesini öngörmektedir:

- a) Atıkların kaynağı ve bileşimi,
- b) İzlenilen yol ve sigorta hakkında öngörülen düzenlemeler,
- c) Ulaşım güvenliğini sağlayacak önlemlerin alınması,
- d) Atık gönderilen ülke ile atıkların yok edilmesi için uygun bir teknik kapasiteye sahip bulunması hakkında bir sözleşme imzalanması ve eğer gerekli olursa bu ülkeye atıkların stoklanması, işlem yapılması ve depolanmasına ilişkin izin verilmesi.

Bu yönergenin uygulanmasına ilişkin raporlar iki yıllık olarak hazırlanmakta ve üye ülkeler tarafından Komisyon'a sunulması gerekmektedir. 84/631 yönerge 1986'da 86/279 sayılı yönerge ile değiştirilmiş ve yeni yönerge üçüncü ülkelere doğru yapılan transferlere ilişkin zaman içinde oluşan prosedür değişikliklerine değinmiştir. Not edilmesi gereken bir durum da, kullanılmış yağların 84/631 sayılı yönergenin kapsamına girmediği ve zehirli ve tehlikeli atık olarak görülmediğidir.



1988'de AT Çevre Konseyi, tehlikeli atıkların sınır ötesi hareketleri ve üçüncü ülkelere etkileri konusunda bir karar kabul etmiştir.

#### 1.4. Yeniden Kullanım ve Dönüşüm

Yeniden kullanım ve buna ilişkin problemler atık yönetimi konusundaki en önemli ikilemlerden birisini oluşturmaktadır. Piyasa güçleri, atıklardan kurtulmayı onları yeniden kullanmak ya da işletmekten daha ilgi çekici bulmaktadırlar. Atıkların yeniden kullanılması ya da dönüştürülmesi iki alanda düşünülebilmektedir.

a) Kullanılmış yağlar. Bu alandaki belli başlı sorun, kullanılmış yağların yeraltı sularına karışması ya da kanalizasyon ve su atıklarına doğrudan atılmalarıdır. Topluluk'ta sanayi yağı tüketimi 4 milyon tonu geçmekte, bundan 2 milyon ton dolayında kullanılmış yağ ortaya çıkmakta ve bunun da 1 milyon tonu toplanıp tekrar atılmaktadır. Bir milyon tonluk kısma ne olduğu ise bilinmemektedir. Kullanılmış yağlara verilen önem, bunların sorumlu oldukları kirlenmenin boyutları ve bunu temizleme çalışmalarının maliyetinin büyüklüğü nedeniyle. Ekonomik bakımdan ve ihtiyaçtan dolayı da, birçok durumda bu yağların üçüncü ülkelere ithal edilmesi gerekmekte, kullanılmış yağların toplanması ve tüketimi ise büyük bir tasarrufa yol açmaktadır. Bunlar ısı yaratmak için kullanılabilir ya da arındırılabilir. Topluluk'taki yok etme prosedürlerinin en yaygın olanı kullanılmış yağların arındırılıp tekrar kullanılmasıdır, ancak 70'li yıllarda enerji maliyetlerinde görülen yükselme sonucu, bu yağların yakıt olarak ısı sağlama amacıyla kullanılması uygulamasında artış kaydedilmiştir.

Bu düşüncelerin ışığı altında Konsey 1975'te (75/439) sayılı yönergeyi kabul ederek, üye ülkelere "kullanılmış yağların zararsız bir biçimde yok edilmesi ya da toplanmasına ilişkin gerekli önlemleri almalarını istemiş ve kullanılmış yağların, bu yağların transformasyonunda elde edilen atıkların kanalizasyona ve toprağa atılmasının ve önemli miktarda hava kirlenmesine yol açan kullanılmış yağ işlemlerinin yasaklanmasını talep etmiştir. Bu yönergeye 1985'te kullanılmış ve üretimi 1MW'dan daha az olan yerleşimlerde bu yağların yakılmasını yasaklamayı amaçlayan bir değişiklik önerisi (Belg. COM 84/757) getirilmiştir. Bu öneri aynı zamanda sentetik olan kullanılmış yağlar sorununa değinmektedir. Öneri Konsey tarafından Kasım 1986'da kabul edilmiştir.

Öte yandan, aralarında PCB ve PCT'inde bulunduğu kullanılmış yapay yağların yok edilmesi veya yeniden kullanımı konusunda bir yönerge Konsey tarafından 1976'da kabul edilmiştir.

Kullanılmış yağların ısı yaratmak için tekrar değerlendirilmesi bu yağların hava kirliliğini artırabilecek ağır metallerden arındırılması sırasında her zaman bir ilk işlem yapılması gerektiği göz önüne alındığı takdirde ve petrol yakıtı fiyatlarının güncel durumu da düşünüldüğünde ilginç bir olay olmaktan çıkmaktadır.

b) Kağıt atıkların, 1983'te Topluluğa üye 10 ülkenin kent atıklarının ağırlığının yaklaşık olarak %20'sini ve miktarının da %45'ini oluşturduğu tahmin edilmektedir. Bu atıkların yok edilme maliyetlerinin meydana getirdiği problemler haricinde, kağıt endüstrisine gerekli hammaddenin üçüncü ülkelerden ithal edilmesinin maliyeti 6 milyar ECU'yu bulmakta ve Topluluğun petrol ürünlerinden sonra ikinci ithalat kalemini oluşturmaktadır.

3 Aralık 1981'deki Konsey tavsiyesi (81/972), üye ülkelerin kağıt atıkları konusunda politika belirlemeleri ve yeniden değerlendirilmiş kağıt ve karton kullanımının teşvik edilmesi yolunda olmuştur. Bu konuda aşağıdaki önlemlerin uygulanması yararlı bulunmaktadır:

- a) Ulusal ve diğer kurumlarda yeniden değerlendirilmiş kağıt kullanımının teşvik edilmesi,
- b) Yeniden kullanım ve dönüşüm teknolojisinin tekrar incelenmesi,
- c) Başka yeniden değerlendirilmiş kağıt kullanım yöntemleri geliştirilmesi,
- d) Kağıdın yeniden değerlendirilmesini engellemeyecek ürünler (mürekkep, yapışkan, vb.) kullanılmasının teşvik edilmesi.

Komisyon'a göre bu tavsiye sonucunda şu ana kadar beklenen sonuçlara ulaşılamamıştır.

Yeniden değerlendirilebilecek başka tür atıkların toplanması ve kullanılmasına ilişkin ise (cam, metal) birçok düzenleme getirilmiştir. (Aşağıya bkz.)

### 1.5. İçecek Ambalajları

Son yıllarda, çok sayıda içecek (Komisyon bunlara "besinsel likitler" adı vermektedir) cam ve metal ambalajlarda satılmakta ve içindeki sıvının tüketiminden sonra atık sınıfına dahil olmaktadır. Bu sıvıların arasında, süt, tüketime sunulan yağlar, meyve suları, maden suları, alkolsüz serinletici içecekler, bira, şarap ve diğer alkollü içecekler yer almaktadır. Ambalajlar çoğunlukla cam (tekrar kullanılmayan ambalajlar) ve metal (kutu) biçiminde olmaktadır.

Piyananın gereksinimleri ve yeniden kullanım ve temizleme öncesi şişelerin toplanma maliyetleri üreticileri tekrar kullanılmayan ambalaj sistemini benimsemeye zorlamıştır. Ancak, bu şişe ve kutuların kullanım sonrası yok edilmesi yalnızca çevre açısından bir soruna

yol açmakla kalmayıp, enerji üretim için gerekli hammadde açısından da sorunlara yol açmaktadır.

Birçok yerel yönetiminin kullanılmış cam şişe (ya da bazı durumlarda metal) toplamak için kutular yerleştirdiği bir gerçekse de, toplama, kesin yok etme ya da yeniden değerlendirme maliyetleri ne üretici, ne de tüketici tarafından karşılanmaktadır. "Kirlletici öder" temel ilkesine zıt olarak tüm toplum tarafından karşılanmaktadır.

Konseyin 85/339 sayılı "besinsel likitin ambalajları" hakkındaki yönergesi, kullanılmış ambalajların ve bunların yok edilmesinin çevre üzerindeki etkisini azaltmayı, yeniden değerlendirilmelerini teşvik etmeyi, hammadde ve enerji tüketimini azaltmayı amaçlamaktadır. Yönerge, üye ülkelerin ev atıklarının kesin olarak yok edilmeden önce içlerinde bulunan ambalajların miktarını ya da tonajını azaltmayı öngören programlar oluşturmalarını şart koşmaktadır. Programların ilkinin 1 Ocak 1987'den önce Komisyon'a sunulması gerekmekte olup, bu program aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

- a) Tekrar kullanıma sunulabilecek ambalajlar konusunda tüketicilerin eğitilmesinin yaygınlaştırılması,
- b) Ambalajların yeniden değerlendirilme ve kullanımının kolaylaştırılması,
- c) Yeniden kullanılamayacak olan ambalajlarla ilişkili olarak
  - Ambalajların selektif olarak toplanmasını teşvik etmek,
  - Ev atıklarından ayrılmasını sağlamak,
  - Ambalaj kapaklarını genişletmek,
- d) Kolayca yok edilebilen, yeniden değerlendirilebilen, üretimi daha az enerji ve hammaddeye mal olan yeni tip ambalaj üretimini teşvik etmek,
- e) İçecek endüstrisinde kullanılan ambalaj ve yeniden değerlendirmenin oranını artırmak.

1988 Eylül'üne kadar Komisyon'a dokuz ülke programı bildirilmiş bulunmaktadır.

Yönerge tüketicinin ambalajı atmaması için, bu ambalajın yeniden kullanılabilir yapıda olduğuna ilişkin bir işaretin konulmasını da öngörmektedir.

Üye ülkeler tarafından bu yönergenin uygulanması hakkında düzenlenecek olan raporların 1991'den önce gönderilmesi beklenmemektedir. Bu açıdan "kayıp" şişe ve kutu kullanımının ve buna bağlı olarak kirliliğin azalıp azalmadığının belirlenmesi için bir süre beklemek gereklidir.

## 1.6. Atıklardan Ortaya Çıkan Enerji

1970'lerde ortaya çıkan enerji krizi, ev atıklarının ya da endüstriyel atıkların yakılması ile enerji üretilebileceği fikrinin ilgi çekmesine yol açmış ve bunun da atıklar için gerekli depolarlarının azaltılmasında ve yeni bir ısı ya da enerji kaynağı yaratılmasında oldukça yararlı bir yol olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak, şu andaki petrol ve gaz fiyatları bu tür görüşlerin cazibesini yitirmesine neden olmuştur ve ayrıca endüstriyel atıkların yakılmasının, yakıldığı yerlerin dayanamayacağı kadar yüksek bir sıcaklık yaratma tehlikesine yol açtığı da görülmüştür.

1977'de, 22.2 milyon ton atık yakılmış ve bunların 12.5 milyon tonundan ısı elde edilmiştir. Ancak elde edilen enerji sıvı hidrokarbür tüketiminin %0,42'sini oluşturmakta ve bu bakımdan iktisadi tasarruf oranı da oldukça az olmaktadır. Yeni araştırmaların daha verimli yakma yöntemleri ve atıklardan sentetik yakıt elde etme yöntemleri bulma konusunda geliştiği bilinmekteyse de, 1986'dan itibaren petrol fiyatlarının düşmesi, atık yakma fabrikalarının, bütçelerinin sarsılmasına ve yetkililerin atıkların yakılması yerine -enerji elde edilsin ya da edilmesin- toprağa dökmeye yönelmelerine yol açmıştır.

Uzun vadede enerji kaynaklarını çeşitlendirmek isteyen Komisyon, 1978'den beri değişik enerji kaynakları geliştirilmesine yönelik projelere mali yardımda bulunmaktadır. İlk yıllarda programa seçilen 331 projeden 42'si atıklardan enerji elde etme ile ilgili projelerdir. 1983'te bu alanda mali yardıma devam edilmesine ilişkin yeni bir düzenleme Komisyon tarafından önerilmiş ve Konsey tarafından kabul edilmiştir. (84/2126 sayılı yönetmelik ile değiştirilmiş 83/1972 sayılı yönetmelik.) Komisyon bu tarihe kadar sektörle ilgili projelere 20,8 milyon ECU yardımda bulunmuştur.

## 1.7. Arıtma Tortuları

Artan sayıda hane halkının kanalizasyon kanallarına bağlanması sonucu, kullanılmış suların işlenmesinden önemli miktarda ve artan bir biçimde tortu elde edilmektedir. Bira üreticileri ve besin endüstrisi tarafından üretilen tortular sayılmazsa, Topluluk'ta kişi başına yıllık tortu üretiminin 800 kg olduğu tahmin edilmektedir.

Tortular aşağıda gösterildiği gibi yok edilmektedir:

% 45'i atık toplama havuzlarına boşaltılmakta,

% 10'u denize dökülmekte,

% 7'si yakılmakta,

% 29'u da tarımda kullanılmaktadır.

Bu yöntemlerden ilk üçü kendi başlarına kirletici (su kirlenmesi, koku) durumdadırlar ve yakmanın da kirletici durumunun yanı sıra maliyeti fazla olmaktadır. Tarımda tortu kullanılması ile ilgili dördüncü yöntem, tortuların toprağa azot ve fosfor gibi organik maddeler katmasından dolayı genellikle faydalı bulunmaktadır.

Bununla birlikte, arıtma tortularının tarımsal üretimine katkılarının yanı sıra -ki bu ancak bazı koşulların gerçekleşmesi halinde mümkün olabilmektedir- bu maddelerin fazla miktarda bulunması, önemli oranda bir kirlenmeye yol açabilmektedir. Bu düşüncelerin ışığı altında Komisyon 1982'de arıtma tortularının tarımda kullanılmasına ilişkin bir yönerge önerisi yayınlamıştır. Bu öneri 1984'te değiştirilmiş (JOC n 154-14 Haziran 1984, Sayfa 6) ve Konsey tarafından 1986'da kabul edilmiştir (86/278).

Yönerge, arıtma tortularının tarımda kullanılmasını, çevreye zararı olmayacak bir biçimde teşvik edilmesini amaçlamaktadır. 5000'inden daha az insan yaşayan kentlerin atıklarını işleyen arıtma istasyonlarından çıkan tortuların önemli derecede madensel bileşik taşıma olasılıklarının az olması nedeniyle, yönergenin kapsamına alınmaları şart değildir. Buna karşın, tortularada bulunan madensel bileşik konsantrasyonu, tarıma ayrılmış topraklara atılan bu maddelerin miktarı ve tortu katılan toprakların bu maddeleri alma oranları ile ilgili limit ve tavsiye edilen değerler belirlenmiştir. Bu limit değerler aşağıdaki madenler için belirlenmiştir:

- - kadmiyum
- bakır
- nikel
- kurşun
- çinko
- krom (bugüne kadar belirlenmemiş limit değerler)
- civa

Bu maddelerle karışmış olan tortuların yayılması ya da ham olarak kullanıcılara sunulması yasaklanmalıdır.

### **1.8. Araştırma ve Geliştirme.**

1986'da Tek Avrupa Senedi'nin yürürlüğe girmesinden sonra araştırma ve geliştirmede Topluluğun rolü oldukça güçlendirilmiştir. Bununla birlikte, çevre konusundaki eylem programlarının uygulanmasına bilimsel bir destek sağlanması amacıyla 1973'den beri çevre ile ilgili Topluluk araştırma programları yürütülmektedir.

1986'da Komisyon, 1987-1991 yılları için yeni bir teknolojik araştırma ve geliştirme Topluluk çerçeve programı hakkında tavsiyelerini sunmuş (Belg. COM 86/129), ardından Konsey'e uygun bir düzenleme getirilmesi için bir öneride bulunulmuştur (Belg. COM 86/430). Çerçeve programı aralarında yaşam kalitesinde bulunduğu (bu kapsamda sağlık ve çevre iki alt-sektör olarak bulunmakta) sekiz büyük araştırma sektörünü içermektedir.

425 milyon ECU ayrılmış olan çevre ile ilgili program, özellikle çevre korunmasına değinmektedir.

Çerçeve programı, alt-programlar yolu ile yürürlüğe konmaktadır. Bunlar:

- a) Doğrudan eylem (Ortak Araştırma Merkezi -OAM tarafından uygulanan),
- b) Araştırma sözleşmeleri (doğrudan eylem),
- c) Birlikte eylem (üye ülkelerin araştırma programları ile ilgili faaliyetlerinde Topluluk çapında işbirliği sağlanması ya da bu konuda üçüncü ülkelerle Topluluk arasında işbirliği sağlanması),

1984-1987 program çerçevesi kapsamında bulunan OAM çevre koruma programı atık yönetimi programının içerdiği üç proje ile (çevredeki kimyasal ürünler, hava kirlenmesi ve madensel bileşik kirliliği) ancak dolaylı yönden ilgilenmektedir. Çünkü bu projeler temelde hava kirlenmesi alanında bulunmaktadır. Bununla birlikte, çevrede bulunan kimyasal maddeler ile ilgili proje, bazı kimyasal ürünler hakkında gerekli koruma düzeylerini belirtmekte, madensel bileşikler ile ilgili projede kimyasal atıklar hakkında bir incelemeyi kapsamakta olup, Konsey'in zehirli ve tehlikeli atıklar üzerine yayınladığı yönergenin haklılığını güçlendirmektedir (78/319).

Araştırma sözleşmeleri ve doğrudan eylem ile ilgili program (Konsey'in 86/234 sayılı kararı) aralarında atık yönetiminin de bulunduğu 11 araştırma konusunu içermektedir. Bu alandaki eylem, organik, zehirli ve tehlikeli atıklar ve terk edilmiş boşaltım ünitelerini kapsamaktadır. Atıklarla ilgili, özellikle zehirli ve tehlikeli atıkların işlenmesi ve yeniden değerlendirilmesi ile ilgili araştırma proje önerileri hakkında katılma çağrılarında bulunulmuştur.

### 1.9. Radyoaktif Atıklar

"Nükleer enerjinin geleceği diğer konuların yanı sıra, nükleer yakıtlar çerçevesinde değerlendirilen radyoaktif atıkların yönetimi ve yok edilmesi ile ilgili tatmin edici yöntemlerin bulunmasına bağlıdır."

"Fisyon patlamaları ve radyoaktif ışınlar sonucu oluşan bazı radyonükleidlerin yarı-yaşamları çok uzun sürmekte ve endüstriyel güvenlik alanında düşünülemeyecek, 100.000 yıla kadar uzanabilen bir garanti süresini gerektirmektedir.

Komisyon'un ortak araştırma merkezi OAM, nükleer araştırmaya her zaman çok yakın bir ilgi göstermiştir ve Radyoaktif atık yönetimi sorunu merkezin çalışmaları arasında çok önemli bir yer işgal etmiştir. 1973'ten bu yana OAM programı radyoaktif atık yönetiminin uzun vadeli güvenliğinin sağlanması ile ilgili sorunları bazı açılardan incelemektedir. Bunlar arasında atıkların jeolojik oluşumlarda yok edilmesi, radyoaktif ışınların yönlendirilmesi, alfa ışın atıklarının maksimal bir biçimde indirilmesi konuları başta gelmektedir. Bu çalışmalar Komisyon'un araştırma sözleşmeleri programları ile, bazı durumlarda jeosferde radyoizotop hareketlerini inceleyen MİRAGE ve jeolojik izolasyon sistemlerinin performanslarını analiz eden PAGIS programları ile ve başka organizasyonlarla çok sıkı işbirliği sağlanarak yürütülmektedir.

1984 - 1987 dönemi için radyoaktif atıkların yok edilmesi sorunları ile ilgili 3 proje bulunmaktadır:

- a) Alfa atıklarının asgariye indirgenmesini amaçlayan ve yakıt üniteleri ile ilgili sorunları kapsayan atık ve yakıt yönetimi.
- b) Atık stoklarının uzun vadeli güvenliğinin analizi ile ilgili deneysel faaliyetleri ve teorik değerlendirme faaliyetlerini birleştiren, kıtasal jeolojik oluşumlardaki atık stoklarının güvenliği. Bu faaliyetler, Avrupa'daki çeşitli jeolojik oluşumlarda bulunan çok aktif atıkların uzun vadeli güvenliğinin analizi için metodolojiler oluşturmak, uzun vadede atık depolarında oluşabilecek hareketlerin ve radyonükleidlerin depo, jeolojik oluşum yeri ve konusu jeolojik yataklar arasında transferlerinden ötürü meydana gelebilecek hareketleri araştırmak gibi konularda yoğunlaşmaktadır.
- c) Aslında kıtasal jeolojik oluşumlarla ilgili projeye ait olsa da, deniz altı stoklama ile ilgili belirli sorunlar hakkındaki, atıkların çok derin deniz tortularının içine gömülmesinin fizibilite ve güvenliğine ilişkin projedir. Bununla birlikte, bu konu OECD Atom Enerjisi Ajansı'na ait "International Seabed Working Group" (Uluslararası Deniz Dibi Bölgeleri Çalışma Grupları) tarafından yürütülen araştırmalarda da ele alınmakta, OAM'nin faaliyetleri bu uluslararası araştırmalar çerçevesine dahil olmaktadır. Bu araştırmalarda, risk değerlendirmelerinin yanı sıra, boşluk kapatılması (hole closure) ve penetrasyona ilişkin denemelere girilmekte ve laboratuvarda simulasyon çalışmaları denenmektedir.

1983'te Komisyon, Topluluk'ta radyoaktif atık yönetimi konusundaki güncel durum ve perspektiflerle ilgili Konsey'e bir rapor iletmiştir (Belg. COM (83) 262). Bu rapor revize edilerek 1986 sonunda Konsey'e tekrar gönderilmiştir.

Öte yandan, Şubat 1980'de Konsey tarafından kabul edilen bir karar ile 1980-1992 arası radyoaktif atıklar konusundaki Topluluk eylem programının temel hatları belirlenmiştir

Radyoaktif atıklar konusundaki sorunlar çoğu zaman diğer atıklardan ayrı olarak değerlendirilmekte ve bunlara atıklar konusundaki Topluluk politikalarından değişik bir rejim uygulanmaktadır. Bu çalışmaya, önemlerinden ötürü ve atık politikasının bir bütün olduğu hususu göz önüne alınarak dahil edilmişlerdir.

### **1.10. Atıkların Denize Dökülmesi**

Daha önce arıtma tortularının %10'unun denize döküldüğünden sözedilmişti. Atıkların denize dökülmesinin hızla artan bir eğilim olduğu düşüncesi ile hareket eden Komisyon, bu konuda atıklardan ileri gelen kirlenmenin azaltılmasını amaçlayan bir yönerge önerisi geliştirmiştir (Belg. COM 85/373). Öneri denize dökülmesi yasaklanmış maddelere ilişkin bir listeyi de kapsamaktadır (organohalojen bileşikler, civa ve civa bileşikleri, kadmiyum ve kadmiyum bileşikleri vb.). Yönerge aynı zamanda atıkların denize dökülmesi ve denizde yakılmasının azaltılmasını ve bunlar için özel bir izin verilmesini de öngörmektedir. Bu öneri Konsey tarafından henüz kabul edilmemiştir.

## **2. Ekonomik ve Sosyal Komite'nin Atık Yönetimine İlişkin Görüşü**

Komite, Komisyon tarafından hazırlanan birçok öneri için görüşünü belirtmiş ve Nisan 1984'te atık yönetimi teması üzerine genel bir görüş hazırlamıştır. Bu görüş (JO n C 206/62-6 Ağustos 1984), büyük bir hızla artan atıkların meydana getirdiği kirlenme ile mücadele edilmesi konusunda bir Topluluk programı benimsenmesini tavsiye etmektedir. Komite, üç alanda önlem alınmasının özellikle gerekli olduğunu tahmin etmektedir:

- Az atık çıkaran teknolojilere başvurularak ya da ürünleri tekrar kullanarak atık oluşmasının önlenmesi ya da azaltılması,
- Çözünemeyen atıkları sonuna kadar kullanarak ve bunları yeniden değerlendirerek hammadde ya da enerji elde edilmesi,
- Kullanılamayacak ve çözünemeyen atıkların zararsız bir biçimde yok edilmesi.



Komite, ev çöplerinin miktarının azaltılmasına katkısı olacak, ambalaj maddelerinin miktarının azaltılması ve tüketim ürünlerinin kullanım sürelerinin uzatılması gibi somut çözümler öngörmektedir. Aynı şekilde, onarılabilecek ve standart parçalara ayrılabilen biçimdeki üretimin teşvik edilmesini de istemektedir. Öte yandan, Komite görüşünde aşağıdaki alanlar için de çeşitli öneriler getirmektedir:

- Temiz teknoloji konusunda araştırma,
- Plastik maddelerin yeniden değerlendirilmesi alanında pilot projeler,
- Ev çöplerinden enerji elde edilmesi,
- Atık yönetimi politikalarının pratik sonuçları hakkında kişi ve kuruluşların bilinçlendirilmesi.

Görüş, atık yönetimi konusunda aşağıda belirtilen 4 yönerge projesinin de Konsey tarafından hızlı bir biçimde onaylanmasını tavsiye etmektedir:

- 1) Atıkların denize dökülmesi,
- 2) Besinsel likitlerin ambalajları,
- 3) Tarımda arıtma tortularının kullanılması,
- 4) Tehlikeli atıkların sınır ötesine transferi.

Bugüne kadar bu dört projeden üçü Konsey tarafından onaylanmıştır (Kasım 1986): Besinsel likitlerin ambalajları, arıtma tortularının kullanılması ve tehlikeli atıkların sınırötesine transferi. Komite'nin son zamanlarda yayınladığı görüşler arasında arıtma tortularının kullanılması ve atıkların sınırötesine transferi konularına da rastlanmaktadır.

## BÖLÜM III

### AVRUPA TOPLULUĞU'NDA HAVA KİRLİLİĞİNİN DENETİMİ

#### 1) Avrupa'da Hava Kirliliği Denetiminin Tarihçesi

Hava kirliliği sorunu yeni bir olay değildir. 1273'te İngiltere'de kabul edilmiş bir yasa evlerden çıkan dumanların azaltılmasını öngörmektedir, ancak konunun sağlık açısından sorun yaratmaya başlaması 20. yüzyılda sanayileşme ile birlikte ortaya çıkmaktadır. Aralık 1930'ta, Belçika'da, Meuse vadisinde oluşan ve 4 gün devam eden bir endüstriyel sis yüzünden 60 kişi ölmüş, 50'li yıllarda ise hava kirliliğiyle ilgili birçok olay sonucu, Londra'da ölüm ve hastalıklar görülmüştür. 50'li ve 60'lı yıllarda yasalar ve piyasa güçlerinin kömür tüketimi yerine petrol tüketimini teşvik etmesi sonucu havadaki duman azalmıştır. Ancak 60'lı yıllardaki ekonomik gelişme ile birlikte taşıtlardan, endüstriyel kuruluşlardan ve elektrik santrallerinden çıkan gazların etkisiyle yeni bir kirlilik tehlikesi oluşmaya başlamıştır. Aynı zamanda, hava kirliliği sorununun tüm Topluluk ülkelerinin ve komşu üçüncü ülkelerin işbirliğiyle çözümlenebileceği ortaya çıkmıştır.

1972'deki Paris Zirvesi'nde, Devlet ve hükümet başkanları, çevre sorunlarının Topluluk politikası çerçevesinde ele alınmasını kabul etmişlerdir. Buna bağlı olarak, Komisyon'dan çevre konusunda bir eylem programı hazırlaması talep edilmiştir. Çevre konusunda ilk eylem programı 1973'te geliştirilmiştir. Bunu üç benzer program izlemiştir. Dördüncü ve en sonuncu eylem programı (1987-1991), Komisyon tarafından 1986 Ekim'inde kabul edilmiştir.

Eylem programları türü ne olursa olsun (doğal ortam, toprak, enerji, hammadde) ekonomik gelişme ile aşırı kullanıma ve bozulma tehlikesi bulunan tüm doğal kaynaklar için geçerlidir. Böylece Topluluğun büyümesinde niteliksel katkılar olmuştur. Bununla beraber, çevre konusunda değişik standart ve önlemlerin Ortak Pazar içinde rekabeti bozucu etkileri düşünüldüğünde, Avrupa'nın çevre problemlerine karşı açık bir tutum alması hususundaki baskılara yanıt vermesi gerekmektedir.

Roma Antlaşması'na değişiklikler getiren Avrupa Tek Senedi (1986), Topluluk çevre politikasında önemli değişiklikler yaratmıştır. 130 R - 130 T arasındaki maddeler, bu alanda gelecekteki Topluluk politikası amaçlarını belirlemekte ve çevre politikasını diğer politikalarla birlikte ele almaktadır. İç pazarın gerçekleştirilmesine yönelik önlemler hususunda yeni bir karar alma mekanizması getiren Madde 100A, Komisyon'un çevre korunması ile ilgili önerilerinde "yüksek bir koruma düzeyini temel almasını" istemektedir.

Çevre konusundaki dördüncü eylem programı, Avrupa çapında bir çevre politikası yaratılması için kirlenmenin önlenmesini hedefleyen ve gerektiği takdirde kirleticilerin değişik ortamlara transferini önlemek üzere, çok sektörlü global bir yaklaşımı temel alan yeni bir yasal çerçeve kullanacaktır.

Dördüncü eylem programı hava kirliliği konusunda aşağıdaki temel hedefleri ele almaktadır:

- Çevre ve insan sağlığının korunması açısından güncel ve potansiyel risk taşıyan hava kirleticilerinin (açık veya içerideki hava) tanımlanması,
- Önemli olabilecek ya da mevcut kirlenme sorunlarının çözülmesi için hava kirlenmesinin suya ya da toprağa karışmasının önüne geçilmesine dikkat ederek, maddeyi ve/ya da kaynağı hedef alan en uygun yöntemleri belirlemek,
- Hava kirliliği yaratan bütün kaynaklardan ortaya çıkan maddelerin azaltılması ve asit depoları ve bunların verdiği ormanların bozulma ve aşınması gibi zararlarla mücadele etmek için Topluluk hedeflerinin belirlenmesi ve gerçekleştirilmesi,
- Daha uzun vadede, etkilenen ekosistemlerin korunması için havadaki belli başlı kirletici konsantrasyonlarının kabul edilebilir düzeylere indirgenmesi,
- Bu hedeflerin gerçekleştirilmesini kolaylaştıracak araçları geliştirilmesi ve uygulamaya konması,
- Temel kirletici kaynak sınıflarının ve buralardan yayılan kirleticilerin dökümünün yapılması,
- En iyi kirlenme azaltıcı teknolojilerin ve maliyetlerinin dökümü,
- Az kirleten yeni teknolojiler,
- Gözetim şebekeleri,
- Model yaratma yöntemleri,
- Kirlenmeyi bildiren ve önleyen ekonomik araçlar.

Bu çalışma AT'de hava kirliliğinin uygun bir biçimde denetlenmesinin sağlanması hakkında çeşitli görüşleri incelemekte ve özellikle aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

1. Motorlu taşıtlar
2. Kükürt ve azot yayılması
3. Endüstriyel kuruluşlar
4. Asit yağmurları
5. Kloroflorokarbonlar
6. Amyant
7. Radyoaktif kaynaklı kirlenme
8. Araştırma ve geliştirme

9. Uluslararası denetim ve işbirliği

10. Hava kirliliği denetimine ilişkin Ekonomik ve Sosyal Komite'nin görüşü.

### 1.1 Motorlu Araçlar

Motorlu araçlardan ortaya çıkan kirlilik çeşitli biçimler almaktadır. Bunlardan çıkan dumanların içinde karbonoksitler (CO), yanmamış hidrokarbürler (HC), azotoksitler (NOx) ve kurşunlu benzin olması halinde, kurşun bulunmaktadır. Karbonmonoksit, azot-oksit ve kurşun sağlığa zararlıdır, yanmamış hidrokarbürler ise fotokimyasal sis oluşmasından kısmen sorumlu olurlar. Uzun vadede insan sağlığına zararlı etkilerinin yanı sıra, orman bozulmasına ve asit yağmuru oluşmasına olan katkıları nedeniyle bu maddelerin yayılmasından dolayı meydana gelen kirliliğin azaltılması acil bir konu durumundadır.

Enerji üretimi alanında bir eyleme geçilmesinin altını çizen çevre konusundaki birinci eylem programı (1973), benzin motorlarından ötürü oluşan hava kirliliğini listeler halinde bildirmektedir. İkinci program (1977), aynı 3 Mart 1975 tarihli çevre ve enerji ile ilgili Konsey kararında olduğu gibi, motorlu taşıtlardan çıkan gazların içinde bulunan azotoksitlere özel olarak değinmektedir.

Üçüncü eylem programı (1982), motorlu taşıtlardan ortaya çıkan kirlenmenin sınırlandırılması için daha ayrıntılı önlemleri incelemektedir. Programa göre Komisyon ilgili taraflarla birlikte, verilen bir tarihten sonra piyasaya çıkan yeni otomobillerin kirlenmeye karşı düzenlemelerle donanmasını ya da şu andaki kirlenme oranını azaltacak yakıt kullanılmasını zorunlu kılacak önlemler arayacak ve bu yönde öneriler hazırlayacaktır. Genel bir anlamda ele alınırsa, Komisyon motorlu araçlar konusunda Avrupa otomobil endüstrisinin rakipleri olan ABD ve Japonya'nın belirlediği kirliliğe karşı standartları da gözönüne alarak, uzun vadeli eğilimler geliştirmeye çalışacaktır.

1983'te Stuttgart'ta toplanan Avrupa Konseyi, ormanların bozulmasını da hesaba alarak bu konudaki eylemin ulusal, Topluluk ve uluslararası düzeyde hızlandırılmasına ve güçlendirilmesine karar vermiştir. Bu açıdan bakılırsa dördüncü eylem programının önceden oluşturulmuş ve konu hakkında yeni bilgiler geldikçe kesinleşen bir politika geliştirileceği anlaşılabacaktır. Bugüne kadar motorlu taşıtlardan ortaya çıkan hava kirliliğinin denetimi hususundaki kampanyanın belibaşlı devreleri şunlar olmuştur:

a) Benzinle çalışan motorlu taşıtlar

Bu alandaki yaklaşım iki yönlüdür:

- i- Yeni tip taşıtların kabulü konusunda yürürlüğe konacak sıkı düzenlemelerin etkisi ile karbonoksitler (CO), yanmamış hidrokarbürler (HC) ve azotoksitlerin (NOx) yayılmasının azaltılmasını hedefleyen önlemler,
- ii- Benzindeki kurşun oranının indirilmesi ile kurşun yayılmasını azaltıcı önlemler,

#### **i- CO, HC, NOx yayılmasını azaltıcı önlemler**

Benzinle çalışan motorlu araçlar ile ilgili temel yönerge (70/220) yeni taşıtların kabulü, deneme yöntemleri ve egzoz borularındaki CO ve HC oranları ile ilgili limit değerler hakkında şartlar koymaktadır.

Bu limit değerler 1974'te 74/290 sayılı yönerge ile indirilmiş (genel olarak 1. değişiklik diye adlandırılmakta) ve azotoksitlerin (NOx) yayılması hakkındaki maksimum değerler de 1977'de 77/102 sayılı yönerge ile (2. değişiklik) belirlenmiştir. Bu üç kirleticiye uygulanan limit değerler 1978'te 78/665 sayılı yönerge (3. değişiklik) ile tekrar azaltılmıştır. Topluluk'ta kentlerde trafik yoğunluğunun artması ve bu üç kirleticiyle ilgili limit değerlerin benimsenmesi ile oluşan olumlu etkilerin bu trafik yoğunlaşması ile bozulmasını önlemek için 1983'te dördüncü bir değişiklik kabul edilmiştir (83/351 sayılı yönerge).

1984'te motor kapasiteleri konusunda daha sıkı standartlar oluşturmak üzere yeni bir öneri getirilmiştir (Bel. COM 85/288 tarafından değiştirilen Bel. COM 84/226). Bu öneride 2000cmküp'ten büyük silindir hacimli, 1400-2000 cmküp silindir hacimli ve 1400 cmküp'ten küçük silindir hacimli taşıtlar ele alınmakta ve bunlarda kullanılan çeşitli teknikler gözden geçirilmektedir. Bu öneri motorların yaratılması ve kullanıma girmeleri ve Avrupalılar ile Amerikalılar arasında kullanım standartları hususundaki farklılıklara da değinmektedir. Önerinin ikinci kısmında, Avrupa'daki trafik koşullarını da dikkate alarak, kirlilik standartlarının ve değerlerinin ABD ve Japonya'daki değerlere uyumunun sağlanması amaçlanmaktadır. Limit değerler, yeni modeller ve yeni otomobiller için Ekim 1995'ten itibaren geçerli olacaktır.

Bir üye ülkenin koyduğu rezerv sonucunda öneri Aralık 1987'ye kadar onaylanamamıştı.

Tek Avrupa Senedi'nin yürürlüğe girmesinden sonra, ve oybirliği kuralının yerine çoğunluk kuralının geçerli olmasıyla birlikte öneri Aralık 1987'de bir üye ülkenin karşı çıkmasına rağmen benimsenmiştir (Orta ve geniş büyüklükteki otomobiller için).

Küçük ölçekli otomobillerin yola çıktığı kirlenme için ise Konsey'e 70/220 sayılı yönergeyi değiştiren bir öneri Şubat 1988 tarihinde sunulmuştur. Ülkeler arasında uzun tartışmalardan

sonra Konsey Kasım 1988'de ortak bir tutum belirlemiş, ancak buna Avrupa Parlamentosu karşı çıkmıştır. Sonunda Haziran 1989'da Konsey, bu konudaki ABD standartlarını oy çoğunluğuyla benimsemiştir.

Aşağıdaki tablo Konsey'deki durumu göstermektedir.

Silindir hacmi	2000cmküp		1400-2000cmküp		-1400cmküp (1)	
	(a) Yeni tip taşıtların kabulü	(b) Üretim uygunlu- ğunun denetimi	(a) Yeni tip taşıtların kabulü	(b) Üretim uygunlu- ğunun denetimi	(a) Yeni tip taşıtların kabulü	(b) Üretim uygunlu- ğunun denetimi
CO	25 g/ deneme (2)	30g/ deneme	30g/ deneme	36g/ deneme	45g/ deneme	54g/ deneme
HC + NOx	6,5g/ deneme	8,1g/ deneme	8g/ deneme	10g/ deneme	15g/ deneme	19g/ deneme
NOx	3,5g/ deneme	4,4g/ deneme	(3)	(3)	6g/ deneme	7,5g/ deneme
Yürürlüğe girme tarihi:						
Yeni modeller	1.10.88		1.10.91		1.10.90	
Yeni taşıtlar (istisnasız)	1.10.89		1.10.93		1.10.91	

Not:

- 1) c ve d'ye bakınız.
- 2) Bu kelime 70/220 sayılı yönerge tarafından belirlenmiş deneme prosedürüne ilişkindir.
- 3) c'ye bakınız.

Bu tablo hakkında aşağıda bazı bilgiler verilmektedir:

- a) (a) sştununda yeni taşıtlar için belirlenmiş limit değerler gşsterilmektedir. Ancak (b) sştununda gřrřldřđđ gibi, şretim uygunluğunun denetimi ile ilgili belirli bir hořđđrř limiti bulunmaktadır.
- b) 2000 cmkşp silindir hacminden bşyşk taşıtlar için ABD'de ticari bir şrnek bulunduđđ ve uygun katalizşr teknolojisinin uyarlanması teknik ya da ekonomik açıdan bir prşblem yaratmayacađđ dşşşnşlmektedir. Bu kategori için belirlenen yeni standartlar, ABD'de egzoz gazı denetimi ile ilgili sertifika almış taşıtlar hakkında alınan şnlemleri temel almakta ve bu tip taşıtların AET kabulş altında dolaşıma çıkabilmelerini şngşrmektedir.
- c) Aynı teknoloji 1400-2000 cmkşp arasında silindir hacimi bulunan taşıtlara da uygulanabilmekte, ancak bu teknolojinin, merkezi yanma tesisatlı motor ya da oksitlenmeli veya başka bir tip katalizşr kullanılması gibi daha az masraflı şzşmlerle ikame edilmesi de mşmkşndşr. İstatistiklerin belirttiđđine gşre bu ara kategoride olan taşıtların bir yıl içinde yaptıkları kirlenme, bir şst kategoride bulunan taşıtlardan daha az bulunmaktadır. Bu durum hesaba katıldığında bu kategori için CO, bileşik HC + NO<sub>x</sub> yayılmasına uygulanan limit değerlerde biraz daha yşksek olmakta, ancak NO<sub>x</sub> yayılmasına karşı kesin bir limit değer belirlenmemesi bu konuda daha fazla rahatlığa yol açmaktadır.
- d) 1400 cmkşp'ten daha az hacimli taşıtlara Amerikan standartlarının uygulanmasına ilişkin Avrupa otomobil endşstrisinin tecrşbe eksikliği gşzşnşne alındığında, bu kategori için benzer Avrupa standartları, belirlemesi de şu an için mşmkşn olamamıştır. Standart oluşmasına kadar limit değerler bu taşıtların tşrlerine gşre belirlenecektir.
- e) 1987 yılı sonundan şnce, kentleşmemiş bşlgelerde bulunan yolların durumunun deney koşullarında tekrar yaratılmasıyla birlikte Avrupa deneme prosedşrşnşn tamamlanması gerekliliğine ilişkin bir karar alınması şnerilmektedir. Mayıs 1986'da Komisyon Konsey'e 1977'de çıkan 143 sayılı yşnergeyi değiştiren bir şneri sunmuştur. Konsey halen bu şneriyi incelemektedir.

## **ii) Kurşun yayılmasını azaltıcı şnlemler**

1970'li yıllarda kurşun ile ilgili kirliliğin insan ve çevreye yşneltiği tehlikeler daha fazla hissedilmeye başlanmıştır. Kurşun bazı durumlarda endşstriden ileri gelmektedir. 82/884 sayılı yşnerge havadaki kurşun oranını 2 mikrogram kurşun/m olarak yıllık ortalama konsantrasyon değer olarak belirtmektedir. Ancak, kurşun çoğu zaman benzinle çalışan

motorlu taşıtlardan ortaya çıkmaktadır. Kurşun kirliliği ile mücadele sorunu benzindeki kurşun oranının indirgenmesi açısından ele alınmakta, motorların revizyonu veya katalitik boruların uyarlanması gibi CO,HC ve NOx'lerin durumunda geçerli olan çareler burada uygulanmamaktadır. Komisyon benzindeki kurşun oranı hakkında ilk önerisini 1974'te vermiş, ancak bu öneri 1978'te kabul edilmiştir (Bel. 78/611). Bu yönerge, 1 Ocak 1981'den itibaren super benzindeki kurşun oranını maksimum 0,4 gr/litre'ye, minimum 0,15gr/litre'ye indirmiştir (İrlanda dışında). Bu yönerge, motorlu taşıtların yol açtığı kirlilik hakkındaki 20/220 sayılı temel yönergenin bir devamı niteliğindedir.

Şubat 1983'te, Avrupa Parlementosu kurşun oranının 1985'ten itibaren 0,15 gr/litre'ye indirilmesini, minimal oranın ise kaldırılmasını tavsiye etmiştir. Aynı ay içersinde, çevrede bulunan kurşun varlığının asgari düzeye indirilmesini hedef olarak belirleyen ve gerekli olursa kurşunsuz benzin kullanılmasını öngören ve bu konuda Komisyon'un çalışmalarına devam etmesini isteyen bir karar Konsey tarafından kabul edilmiştir.

Komisyon bu çalışmayı yapmak üzere ERGA adı altında bir çalışma grubu oluşturmuştur. 17 Mayıs 1984'te bu çalışma grubu, çalışma sonuçlarını yayınlamıştır. Bunlarda, benzin içindeki maksimum kurşun oranının 1989'dan itibaren 0,15 gr/litre'ye indirilmesi ve bütün otomobillerin 1991'den itibaren kurşunsuz benzinle çalışacak şekilde düzenlenmesi önerilmiştir.

Bu çalışmaların sonunda, Mart 1985'te 85/210 sayılı yönerge yayınlanarak, benzinde kurşun oranının aşamalı olarak sıfırlanması ve kurşunsuz benzinin Topluluk piyasasına sunulması hedeflenmektedir. Bu yönergeye göre:

- 1) Üye ülkeler "kendileri için uygun görecekları bir zamanda", benzindeki kurşun oranını 0,15 gr/lt'ye indirecekler.
- 2) 1 Ekim 1989 ya da daha geç bir tarihten itibaren üye ülkeler kurşunsuz benzin (0,013 gr/lt'nin altında kurşun oranı olan) kullanılabilirliğini ve dengeli dağıtımını sağlayacaklar.
- 3) Kurşunlu ya da kurşunsuz benzinin içindeki benzen oranı 1 Ekim 1989'dan itibaren %5'i geçmeyecektir.
- 4) Kurşunsuz benzin için minimum bir oktan oranı tespit edilmiştir.

Yönerge kurşunlu benzinin tamamen yasaklanmasını öngörmekte, ancak kurşunsuz benzinin 1 Ekim 1989'dan ya da daha geç bir tarihten itibaren her yerde bulunabilir olmasını öngörmektedir (78/611 sayılı, benzin içindeki maksimum kurşun oranını belirleyen önceki yönerge yürürlükten kalkmaktadır.) Aynı zamanda üye ülkelere, kurşunsuz benzinin



kullanılmasından sonra benzin piyasasının durumu ve hava kirliliğinin gelişimi hakkında raporlar hazırlamaları talep edilmektedir.

Temmuz 1987'de, Konsey 85/210 sayılı yönergeyi değiştiren yeni bir yönergeyi benimseyerek, belirli oranlarda kurşun taşıyan normal benzinin pazarlanmasının üye ülkeler tarafından yasaklanabileceğini belirtmiştir (Yönerge kurşunsuz benzin kullanımını teşvik amacını taşımaktadır).

#### b) Dizel motoru ile çalışan taşıtlar

Dizel motoru ile çalışan taşıtlara ilişkin (72/306) sayılı temel yönerge dizel motorların yol açtığı kirleticilere karşı alınan uyumlaştırma önlemlerini kapsamaktadır. Ancak bu önlemler sadece dizel motorlardan yayılan gazlarla ilgili olup diğer madde ve gazları içermemektedir. 83/351 sayılı (4. değişiklik) yönergenin uygulama alanı hafif dizel motorlardan ortaya çıkan CO, HC ve NO<sub>x</sub> gazlarını kapsayacak bir şekilde genişletilmiştir. Bununla beraber 83/351 sayılı yönerge önerisi hakkındaki görüşünde Ekonomik ve Sosyal Komite, kirlilik denetiminin ağır dizel motorları da kapsamaya gerektiğini belirtmiştir. Bu konuya ilişkin iki yeni öneri Komisyon'da bulunmaktadır. Birinci öneri (Bel. COM 86/261) 3.5 tondan daha hafif dizel motorlardan çıkan maddeleri içermektedir. İkinci öneri (Bel.COM 86/273), 3,5 tonu aşan dizel motorlu taşıtların egzoz borularından çıkan gazların yol açtığı kirliliğin denetlenmesini öngörmekte ve her iki tip motor (benzin ve dizel) ve tüm taşıt kategorileri (demiryolu, traktör ve kamuya ait bakım-onarım çalışmalarına ayrılan taşıtlar haricinde) için oluşturulmuş Topluluk düzenlemelerini tamamlamaktadır. Bu öneriler, Aralık 1987'de Çevre Konseyi tarafından çoğunlukla onaylanarak bir yönerge halinde Avrupa Parlamentosuna gönderilmiştir. Uygulamaya 1989-1990 yıllarında geçilmesi planlanmıştır.

### 1.2. Azot ve Kükürt Yayılması.

Kükürtoksitler, içinde kükürt bulunan yakıtların yanması sırasında ortaya çıkan zehirli ve yanıcı gazlardır. Bunlar çoğu zaman kömür veya petrol kullanarak enerji üreten kuruluşlar ile diğer endüstri kuruluşlarından kaynaklanmaktadır. Kükürt, kömür veya petrolün kullanılmasından sonra tortu olarak bulunmaktadır. Kükürtoksit çıkışı belli başlı kömür yakılmasından sonra oluşmakta ve özellikle ev ısıtmasında kömür kullanan ülkeler için kritik bir durum yaratmaktadır. Ulusal yasalar, kentleşmiş bölgelerde ev ısıtması için kömür yakılmasını sınırlamak veya yasaklamak için harekete geçmişlerdir. Bununla beraber ev ısıtması veya endüstriyel faaliyetler için petrol yakılmasından veya kükürt kullanan endüstrilerden de çevreye kükürtoksit yayımı olabilmektedir.

Yakıtlarda kükürt oranını sınırlayan ilk Topluluk mevzuatı 1975'te sıvı yakıtlardaki kükürt oranı ile ilgili 75/716 sayılı yönergenin kabul edilmesi ile ortaya çıkmıştır. Bu yönerge, kükürt oranı hafif olan (1 Ocak 1980'den itibaren ağırlıklı yüzdesi %0.3) ve tüm Topluluk'ta kullanılmasına izin verilecek "A tipi gazol" ile, kükürt oranı yüksek olan (1 Ocak 1980'den itibaren ağırlıklı yüzdesi %0.5) ve kullanılmasına Topluluğun bazı bölgelerinde veya üye ülkeler tarafından belirlenmiş bölgelerde izin verilecek iki tip gazola ilişkindir. Yönerge bu iki tip gazoldaki kükürt oranlarının iki safhada azaltılmasını öngörmektedir. İrlanda için bir istisna tanınmakta ve brüt petrol gelişindeki veya yakıtlardaki kükürt oranlarının kontrolünde değişiklikler olduğu takdirde diğer üye ülkeler için de istisnalar uygulanabilecektir. Yönerge, enerji santrallerinde, gemilerde veya iki bölge arasında kullanılan gazoller için geçerli değildir. Mart 1987'de kabul edilen bir yönerge ile 1975'teki yönerge değiştirilerek yakıtlardaki kükürt değerleri daha da azaltılmıştır. Ayrıca, Komisyona ağır yakıtlar ve katı yakıtlardan çıkan kükürtler konusunda yeni bir öneri çalışması hazırlamaktadır.

Kükürtlü anhidrit ve süspansiyonda olan parçacıklar ile ilgili havanın kalitesine ilişkin limit veya kılavuz değerler belirleyen 80/779 sayılı yönerge ile kükürt oksitlerinin denetimi konusunda önemli bir safha geçilmiştir. Yönerge, bu değerlerin insan sağlığının ve çevrenin korunması için gerekli olduğunu belirtmektedir, ancak düzenlemenin yürürlüğe girmesi 1 Nisan 1983 'den sonraya kaldığı ve oluşturulan değerlerin bu tarihe kadar uygulanamama riski taşıdığı bölgelerde yönergenin geçersiz olma ihtimali bulunduğu da düşünülmektedir. Kirlilik derecesi oldukça yüksek görünen bölgelerde ölçüm istasyonları kurulmalı ve üye ülkeler elde edilen sonuçları Komisyon'a bildirmelidirler. Komisyon, yönergenin uygulanmasına ilişkin bir sentez raporu da yayınlamaktadır. 1986 tarihli son raporda, SO<sub>2</sub> , kara duman ve süspansiyonda olan parçacıkların düzeyi ile ilgili önemli bir değişiklik olmadığı ve tüm üye ülkelerde kılavuz değerlerin geçildiği bölgeler olduğu bildirilmektedir.

Azotoksitler yakıtların çok yüksek derecede yanması ile serbest kalmaktadır. Bu kirletici başlıca olarak, motorlu taşıtlarda, elektrik santrallerinde ve endüstride kullanılan yanma tekniklerinden sonra ortaya çıkmaktadır. Yanma olayı sırasında havada bulunan azot yüksek bir sıcaklıkta oksijen ile birleşmekte, bu birleşme egzoz gazlarının hızlı soğuması sırasında ise kalıcı bir şekil alabilmektedir. Azotoksitler, hidrokarbürlerle birleşerek fotokimyasal oksitler adında yeni bir tür kirletici oluşturmaktadırlar. Bu bileşikler havada bulunan katı ve sıvı parçacıklar ile birleşerek fotokimyasal sis olayını yaratmaktadırlar. Fotokimyasal oksit kirleticilerinin arasında ozon, azot diyoksit, peroksiyasil, aldehit ve akroleinler bulunmaktadır.

Azotoksitlerle ilgili hava kalitesi standartlarını belirleyen 85/203 sayılı yönerge, bu tip kirliliği azaltıcı ve hava kalitesini iyileştirici, hava kirliliği hakkındaki bir grup yönergenin bir parçasını oluşturmaktadır. 77/102 sayılı yönerge (2. değişiklik olarakta adlandırılan) benzinle çalışan motorlu taşıtlardan ileri gelen azotoksit yayılmasına ilişkin maksimum değerleri belirlemekteydi. Bu yönerge 1978 ve 1983'te maksimum değerleri daha da azaltmak amacıyla yeniden değiştirilmiştir (Bkz. Bölüm 1 ). 85/203 sayılı yönerge, kükürtoksitlerle ilgili limit ve kılavuz değerleri belirleyen yönergeye benzemektedir. Limit değerler, aşılmaması gerekli azot diyoksit konsantrasyonlarını, kılavuz değerler ise insan sağlığı ile ilgili değerleri kapsamaktadır. 1 Temmuz 1987'den itibaren havada bulunan azotdiyoksit konsantrasyonları yönergenin ekinde belirtilmiş olan limit değerleri (200  $\mu\text{g}/\text{m}^3$  ) aşamayacaktır. Bunun aksi bir durumda, üye ülkeler Komisyon'u haberdar edecek ve limit değerlerin en kısa zamanda ve en geç 1 Ocak 1994'e kadar benimsenmesi için kirliliği azaltıcı önlemler alınması yoluna başvuracaklardır. Kükürtoksitlerle ilgili yönergede olduğu gibi bu yönerge de ölçüm istasyonları kurulmasını ve kirliliği azaltıcı raporların hazırlanması ve teknik ilerlemelere ilişkin özelliklere uyum sağlanması amacıyla Komisyon'a verilerin gönderilmesini öngörmektedir.

Sülfürlü anhidrit ve diğer kükürt bileşikleriyle birlikte azotoksitler ve diğer azot bileşiklere ve endüstriyel kuruluşlardan ileri gelen hava kirliliğiyle mücadele , 84/360 sayılı yönergede bulunan önemli 8 kirliletiçi madde listesinde değinilmektedir. Bu yönerge aşağıdaki bölümde daha ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

### 1.3. Endüstriyel Kuruluşlar

Motorlu taşıtlardan ileri gelen kirliliğin denetimi ve havada bulunan kirliletiçi maddelerin kalite düzeyleri ve standartlarının belirlemesi kirlenme ile mücadelenin iki yolunu oluşturmaktadır. Bir üçüncü yol da, üretim teknikleri vasıtasıyla kısmen hava kirliliğinin oluşmasına katkıda bulunan endüstrilerin incelenmesi ve bunların çevreye daha az zarar veren bir teknoloji benimsemeleri hususunda teşvik edilmeleridir. Bununla beraber üye ülke politikalarının değişik ilkelere dayanması ve üretim tekniklerinin değiştirilmesinin yüksek maliyetli olabileceği gibi etkenler düşünüldüğünde, bu yolun çok karmaşık olduğu ortaya çıkmaktadır. 84/360 sayılı yönerge de bu durumu gözönüne almaktadır. Yönergenin temel hedefi endüstriyel kuruluşlardan ileri gelen hava kirliliğinin önlenmesi ya da azaltılmasıdır. Bu durum özellikle aşağıdaki alanlar için geçerli olmaktadır:

- Enerji endüstrisi,
- Maden üretimi ve dönüştürülmesi,
- Metal olmayan maden ürünleri endüstrisi,

- Kimya endüstrisi,
- Atıkların yok edilmesi,
- Kağıt hamuru.

Yönerge, en önemli kirletici maddeleri de saymaktadır:

- 1- Sülfürlü anhidrit ve diğer kükürt bileşikleri.
- 2- Azotoksitler ve diğer azot bileşikleri.
- 3- Karbonmonoksit.
- 4- Organik maddeler ve özellikle hidrokarbürler (metan dışında).
- 5- Ağır madenler ve ağır maden bileşikleri
- 6- Tozlar, amyant (süspansiyonda olan parçalar ve lifler), cam ve kaya lifleri.
- 7- Klor ve klor bileşikleri.
- 8- Fluor ve fluor bileşikleri.

Yönergeye göre, yukarıda sayılan kategorilere dahil olan kirletici maddelerin kullanılması 1 Temmuz 1987'den itibaren her ülkenin yetkili kurumunun vereceği izne bağlı olacaktır. Kuruluşun faaliyete geçmesinin "önemli derecede hava kirliliğine yol açmayacağı" yetkili kurum tarafından garanti edilmesine kadar gerekli izin verilemeyecektir. Aynı zamanda, üye ülkelerden elde bulunan en iyi teknolojinin işletmelere aşamalı bir şekilde uygulanmasını amaçlayan politikaları yürürlüğe koymaları istenmekte, ancak bunun için son bir tarih verilmemektedir. Yönerge, kirletici maddeler için maksimal değerler belirtmemekle birlikte (kükürt ve azotoksitler hakkındaki 80/7709 ve 85/203 sayılı yönergeler tarafından zaten verilmektedir.), Konsey'in daha sonra limit değerler belirlemesi öngörülmektedir.

Konsey'e 1983'te sunulan (Bel.COM 83/704) ve 1984'te değişikliğe uğrayan (Bel.COM 84/47) Konsey tarafından ise ancak Haziran 1988'de bir yönerge olarak benimsenmiş bulunan, büyük yakıt ve yanma işletmelerine ilişkin Komisyon önerilerinin 85/360 sayılı yönergeye de uyarlanması gerekmektedir. Asit yağmurlarının ormanlara, göllere, bitki ve binalara verdiği zararların her geçen gün güncelleşmesi ve bu yağmurları durdurmak için NO<sub>x</sub> ve SO<sub>2</sub> 'nin havaya karışmasının önemli derecede azaltılmasını isteyen Karlsruhe sempozyumu sonuçları da gözönüne alındığında önerilerin güncelliği ve önemi de artmaktadır.

Yönerge , büyük yanma işletmelerinden ileri gelen kirletici yayımlarının hızlı bir şekilde azaltılmasını amaçlayan programların, üye ülkeler tarafından 31 Aralık 1986'dan önce

oluşturulmasını öngörmektedir. Burada temel hedef aşağıdaki kirleticilerin 31 Aralık 1995'e kadar verilen oranlarda azaltılmasıdır:

- Sülfürlü anhidritler için %60;
- Tozlar için %40;
- Asitoksitler için %40;

Yönerge, kullanılan yakıt türü ne olursa olsun, 50MW'a eşit veya daha fazla nominal termik güce sahip yakma kuruluşlarına uygulanabilmekte, ve güçleri 300MW'yi aşan kuruluşlar için daha sert yayılma seviyeleri öngörülmektedir. (Genel olarak elektrik santrallerine uygulanmaktadır.)

Ekonomik ve Sosyal Komite'nin yönerge onaylanmadan önceki görüşü ve raporunda (Bel. CES 469/84 ve Bel. CES 1092/84), limit değerler üzerinde uygulama birliğinin sağlanmasının çok uzak bir olasılık olduğuna değinilmiş ve bu tür kirlilik kaynaklarının azaltılmasının en iyi yolunun ne olduğu hakkında önemli görüş farklılıklarının olduğuna dikkat çekilmiştir. Rapor, asit yağmurlarının nedenleri, desülfürasyon teknolojileri hakkında çeşitli şemaları da kapsamaktadır.

#### **1.4. Asit Yağmurları**

Asit yağmurları ve bunların sonuçları (ölü göller ve ormanların bozulması) hava kirliliği alanında en güncel konulardan birisini oluşturmakta ve fosil yakıtların yanmasından ileri gelen kirleticilerin yayılması ile ilişkili görülmektedirler.

Birinci ve üçüncü bölümlerde açıklanan önlemlerin (motorlu taşıtlar, kükürt ve azot yayılması ve büyük yakım işletmeleri) hava kirliliği seviyelerinin azaltılmasına ve uzun vadede orman ve göllerin bozulmasının önlemesine katkıda bulunması beklenmektedir. Ancak ormanların bozulmasına yol açan koşullar basit olmaktan uzaktır. Bunun için, yukarıda bahsedilen önlemlerin yanısıra bunlarla ilgili diğer bazı önlemlerin de alınması gerekli bulunmaktadır:

1) Çevre konusunda A&G programları (Bölüm 1.8). Son yıllarda çevre konusundaki araştırmalar artan bir hızla gelişmekte ve özellikle hava kirliliği ve hava kirleticilerinin ekolojik etkileri üzerinde yoğunlaşmaktadırlar. Bu çalışmalar, çevre konusundaki dördüncü program çerçevesinde devam edecektir.

2) Çevre konusundaki bilgilendirme sistemleri. 1974'te, Konsey verimli bir çevre politikası yürütülmesi için çevre üzerine uygun bilgilere sahip olunması ve bunların gelişiminin düzenli olarak denetlenmesinin gerekli olduğunu kabul etmiştir.

1985'te Konsey, bu tür verilerin toplanmasını amaçlayan deneysel bir proje ile ilgili bir Komisyon çalışma programını kabul etmiştir (85/338). Bu program aşağıdaki belirli alanlarda çevre durumuna ilişkin temel verileri toplama amacını taşımaktadır: doğanın korunması için çok büyük önem taşıyan biyotoplar, hava kirliliği ile ilgili sorunlar ve Akdeniz Havzası'nda çevre korunması ile ilgili sorunlar. Program daha önce yapılmış çalışmaların sonuçlarını temel olarak almakta ve Avrupa Konseyi, OECD ve Avrupa için Birleşmiş Milletler Ekonomik Komisyonu ile işbirliği halinde yürütülmektedir. Program, aynı zamanda çeşitli üye ülkelerden toplanmış verilerin karşılaştırılabilirliğini artırmak için gerekli yolları inceleyecek ve elektronik haberleşme ile toplanmış verilerin kullanım yöntemleri ile, çevre durumu ile ilgili bilgi yönetimi hakkındaki bilgisayar tekniklerini seçecektir.

3) Ormanların korunması. 1983'te Komisyon, yangın risklerini ve asit depolarını kapsayan, ormanların korunması ile ilgili bir yönetmelik önerisini Konsey'e sunmuştur (Bel.COM 83/378). Gözetim ve araştırmanın önemine değinen bu öneri bir yıl sonra değişikliğe uğramıştır (Bel.COM 84/418). Bu öneri hakkında Ekonomik ve Sosyal Komite üç görüş yayınlamış ve üçüncü görüşte (JO no: C104-25 Nisan 1985) ormanların bozulmasının araştırılması ve denetimi konusunda acil önlem alınmasının altını çizmiştir. Görüşte orman yaşamına en çok zarar veren unsurun hava kirliliği olduğu da ayrıca belirtilmektedir. Aynı görüş, 1984'te Münih'te toplanan çevre bakanları konferansı sonuç bildirisine de katılarak, hava kirliliğinin oluşan zararların başlıca nedeni olduğunda birleşilmekte, ancak bunun nedenlerinin bilimsel bir açıdan daha kesin olarak incelenmesi de öngörülmektedir. Görüş, elektrik santralleri motorlu taşıt uçak ve benzeri etkenlerin yarattığı kirliliğin azaltılması amacını taşıyan önlemlerin alınması ile birlikte dünya çapında hava kirliliğinin azaltılmasını ve bu konuda araştırmaların yoğunlaştırılmasını da talep etmektedir.

Konsey, Komisyon'un yukarıdaki önerisini Kasım 1986'da iki ayrı yönetmelik halinde kabul etmiş, ancak kapsamı ve gerekli finansal desteği daraltmıştır. Bu bakımdan, Konsey 1989'da , yönetmelikleri tekrar inceleyeceğini belirtmiştir.

### **1.5. Klorofluorokarbonlar**

Klorofluorokarbonlar püskürtücülerde, soğutma sistemlerinde, plastik köpüklerde, eritici sıvılarda ve klimalarda kullanılan yanıcı gazlardır. Bir süreden beri atmosfer dengesini, özellikle ozon tabakasını bozucu bir potansiyel kaynak olarak nitelendirilmektedirler.

Bu gazlar atmosferin üst tabakalarına ulaştıkları zaman, güneşten gelen radyoaktif ışınlarla karşı dünya yaşamını koruyan ozon tabakasını yok edebilmektedir. Komisyon tarafından

hazırlanan bir belgeye göre, üst-ozon tabakasının koruma oranının %10 azalması, bazı kanser türlerinin önemli derecede artmasına yol açabilecektir.

Konsey klorofluorokarbonlar alanında çeşitli önlemler kabul etmiştir.

- F.11 ve F.12 klorofluorokarbonlarının üretim kapasitelerinin sınırlandırılması, ikame ürünleri ile ilgili araştırmaların yoğunlaştırılması ve atıkların yok edilmesine ilişkin 1978 kararı,
- F.11 ve F.12'lerin üretim kapasitelerinin azaltılması gerektiğine ilişkin 1980 kararı (80/372),
- Bir revizyon öngören ve 80/372 sayılı kararı konsolide eden 1982 kararı (82/795),
- Klorofluorokarbonlar ile ilgili bilimsel ve ekonomik incelemeler hususunda 1983, 1985 ve 1986'daki Komisyon bildirimleri.

Ozon tabakasının korunmasına ilişkin Viyana Sözleşmesi 1985'te Topluluk tarafından onaylanmıştır. Ayrıca konuyla ilgili Montreal Protokolü'nde 1987'de onaylanmıştır. Her iki anlaşma da 1 Ocak 1989'da yürürlüğe girecektir. Topluluktaki en son uygulama tarihi de 1 Temmuz 1993 olarak belirlenmiştir.

İmzalayan ülkeler arasında, Birleşmiş Milletlerin çevre ile ilgili programının da yardımıyla klorofluorokarbonların kullanımı ve yayılmasının düzenlenmesi ve denetimi hakkındaki görüşmeler sürmektedir. Ayrıca, Konsey Haziran 1988'de klorofluorokarbon gazlarının ürünlerde kullanımı ile ilgili bir karar kabul etmiştir.

## 1.6. Amyant

Amyantın insan sağlığına tehlikeli olabilecek bir çevre kirliliği yarattığı bir süredir bilinmektedir. Havadaki amyant parçacıklarının solunması, asbest hastalığına, göğüs zarı hastalıklarına veya bronş kanserine yol açmaktadır. Bu hastalıklar, çalışmaları esnasında amyant solumuş bulunan işçilerde görülmüş ve bu işçilerin korunması 1983'te bir Konsey yönergesine konu olmuştur (83/447). Diğer bir Konsey yönergesi de (83/740) krosidolit içeren (demir ve soda içeren ve "amyant" adı verilen 6 lifli silikata dahil olan bir silikat çeşiti) ürünlerin satılmasını pratik olarak yasaklamaktadır. Amyant, aynı zamanda tehlikeli ve zehirli atıkların yok edilmesi ile ilgili 78/319 sayılı yönergede de ele alınmakta ve endüstriyel kuruluşlardan ileri gelen kirleticilerin azaltılmasını kapsayan 84/360 sayılı yönergede kirleticiler arasında amyantın da adı geçmektedir. (Bkz. Böl.3)

Şu ana kadar amyantın, hafif dozlarda alınmasının genel kamu sağlığı açısından tehlikeli olup olmadığı bilinmemekle beraber, Komisyon kaynağı ne olursa olsun bütün yayılmaların, aşırı harcamalara yol açılmadan ve en iyi teknoloji uygulanarak azaltılması gereğine inanmaktadır.

Bu düşünce, Komisyon'un sıvı maddelerde amiyant bulunması ve havadaki amiyant liflerine ilişkin amiyant ve çevre kirliliği ile ilgili yukarıdaki düzenlemeleri tamamlayan son önerisini de haklı çıkarmaktadır. Bu yönerge aynı zamanda amiyant kullanımının bütün safhalarını (çıkarımdan, atıkların yok edilmesine kadar) ve tüm çevre biçimlerini (amiyant kirliliğinin diğer ortamlara taşınmasını önlemek amacıyla) kapsamaktadır.

Konu bu açıdan ele alınırsa çevre konusundaki dördüncü eylem programında değinilen çok ortamlı yaklaşımın yeni bir örneğini oluşturmaktadır. Amiyant, aralarında amiyant-çimento karışımı, güçlendirilmiş vinilli toprak sıvaları ve cila maddeleri gibi maddelerinde bulunduğu birçok ürün ve ortamda kullanılmaktadır.

Kasım 1985'te Komisyon, Konsey'e amiyant kaynaklı çevre kirlenmesinin önlenmesine ilişkin bir yönerge önerisi sunmuştur. Konsey bu yönergeyi Mart 1987'de onaylanmıştır.

### **1.7. Radyoaktif Kaynaklı Kirlenme**

S.S.C.B'de, Çernobil nükleer santralinde 1986'da meydana gelen kazanın ve bunun yarattığı hava, toprak ve bitkilerde görülen kirlenmenin ardından, Topluluk bu tür bir kazanın tekrar meydana gelmesi halinde, hızlı bir şekilde müdahale edilmesini amaçlayan güvenlik standartı ve önlemlerinin tasarlanmasının gereğine işaret etmiştir. Genel olarak, bu standardı ve önlemlerin sadece Topluluk tarafından değil, uluslararası düzeyde ele alınmasının gerekli olduğu ve AT'nin izlediği bu tür kirlenmeye karşı mücadele politikasının uluslararası işbirliği sağlanarak yürütülebileceği ortaya çıkmıştır (Bkz. 1.9.)

Normal çalışma koşullarında nükleer santrallerden ileri gelen radyasyon miktarları doğal kaynaklı veya diğer radyoaktiviteyi miktarı içerisinde çok küçük bir oranı temsil etmektedir. Topluluk mevzuatı (Euratom Antlaşması'nın sağlık korumasına ilişkin III. Bölümü), yalnızca nükleer enerjinin ticari veya endüstriyel amaçlı kullanımından ileri gelen radyoaktiviteyi ele almamakta, aynı zamandan kaynağı ne olursa olsun tüm radyasyon biçimlerini de kapsamaktadır. Bu antlaşma tarafından öngörülen düzenlemelere uygun olarak 1959'dan itibaren temel standartlar oluşturulmuş ve bilimsel ilerlemelerle doğru orantılı bir biçimde revize edilmiştir. Bununla beraber bu temel standartlar ve uygulamalar 1986'ya kadar genel nüfusa yönelik olarak değil, sadece nükleer enerji sektöründe çalışan işçilerin korunmasına yönelik olarak düzenlenmiştir.

Çernobil kazasından hemen sonra Komisyon aşağıdaki önlemlerin yürürlüğe konmasına ilişkin Konsey'e bir bildirimde bulunmuştur (Bel.COM 86/237).



- 1) EURATOM Antlaşması'nın III. Bölüm'ünün uygulanma durumunun belirtilmesi.
- 2) Besinlere radyoaktif bulaşmanın limit değerleri ile ilgili Konsey'e bir öneri sunulması.
- 3) Nükleer kuruluşlar için radyoaktif yayılma standartları belirlenmesi olasılıklarının incelenmesi.
- 4) Güvenlik kriterlerinin uyumlaştırılması amacıyla alınacak önlemlere ilişkin Konsey ve Parlamento'ya bir raporun sunulması.
- 5) Genel nüfusun bilgilendirilmesi ve korunmasına ilişkin önleyici tedbirlerin yeterliliği konusunda temel standartların incelenmesi.
- 6) Nükleer santral kazaları hakkında edinilen bilgilerin ortak incelenmesi ve uluslararası takasının sağlanmasına ilişkin Konsey'e bir bildirim sunulması.
- 7) Tehlikeli maddelerin transferi üzerine Konsey'e bir öneri sunulması (Bu konu radyoaktif atıkların dışında tehlikeli atıkların sınırötesine transferine ilişkin 86/279 ve 84/631 sayılı iki Konsey yönergesi bulunmaktadır).
- 8) Nükleer bir kaza halinde hızlı bilgilendirme sağlanması amacıyla Topluluk düzenlemelerinin yürürlüğe konması ile ilgili bir önerinin Konsey'e sunulması.
- 9) Bu alanda acil bir durumda karşılıklı yardımlaşmayı öngören bir Topluluk sisteminin oluşturulması hakkında bir önerinin hazırlanması.

Bu çalışmanın yapıldığı sırada durum şu şekildedir:

- 1) Komisyon'un bir bildiriminde şimdiki durum ve sorunlar incelenmekte (Bel.COM (86)434) ve aynı zamanda bir nükleer kaza halinde veya alışılmamış düzeyde yüksek bir radyoaktivite halinde Topluluk içinde hızlı bir bilgilendirme akışına yönelik bir sistem oluşturulması ile ilgili bir Konsey kararı önerisi de sunulmuştur.
- 2) Besinlere radyoaktif bulaşma konusunda limitler oluşturulması ile ilgili bir öneri hazırlanmıştır (Haziran 1987). Konsey bu konuda Aralık 1987'de bir yönetmelik kabul etmiştir.
- 3) Radyoaktif yayılma ile ilgili standartlar konusu incelenmekte olup henüz hiçbir öneri sunulamamıştır.
- 4) Güvenlik kriterlerinin uyumlaştırılması hakkında bir öneri hazırlanmaktadır. Bu öneri için Komisyon, güvenlik standartları ve nükleer güvenlik konusundaki teknolojik problemlerle ilgili, 1975 tarihli Konsey kararının uygulama sonuçlarını incelemektedir.
- 5) Temel standartlar konusu COM (86)434 sayılı belgede incelenmekte olup daha derin bir analiz gerektirmektedir. Komisyon Konsey'e Haziran 1988'de radyoaktif tehlike halinde toplumun koruma önlemleri hakkında bilgilendirilmesini amaçlayan bir yönerge önerisi sunmuştur.
- 6) Kazaların bildirilmesi hakkında bir öneri hazırlanmaktadır.

- 7) Tehlikeli maddelerin transferi hakkında Komisyon bir öneri hazırlamaktadır.
- 8) Bu konudaki prosedür yukarıda (1). maddede incelenmektedir.
- 9) Acil hallerde karşılıklı yardımlaşma ve bilgi alış-verişi ile ilgili bir önerinin Aralık 1987'de Konsey tarafından onaylanmıştır.

Çernobil kazası ve etkileri, Ekonomik ve Sosyal Komite'nin 1986 sonunda yayınlanan bir görüşünde incelenmektedir.

### 1.8. Araştırma ve Geliştirme

Tek Avrupa Senedi'nin (1986) yürürlüğe girmesi ile birlikte, Avrupa Topluluğu'nun çevre korunması ve araştırma-geliştirme konularındaki rolü oldukça güçlendirilmiş bir durumdadır. Bununla beraber, çevre konusundaki Topluluk araştırma programları 1973 yılında başlamıştır. Bu programlar çevre konusundaki eylem programlarına bir bilimsel destek sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

1986'da Komisyon, 1987-1991 yılları için araştırma ve teknolojik gelişme konusunda yeni bir Topluluk çerçeve programı oluşturulmasına yönelik tavsiyelerini sunmuştur (Bel.COM (86) 129). Bunu, Konsey'de uygun bir düzenleme getirilmesi hakkında öneri izlemiştir (Bel.COM (86) 430). Çerçeve programı aralarında sağlık ve çevreyi kapsayan yaşam kalitesi sektörünün de bulunduğu, 8 büyük sektörü kapsamaktadır. Çevreye ilişkin program çevre korunmasını özel olarak incelemektedir.

Çevre programı, alt programların yürürlüğe girmesi yoluyla uygulanacaktır. Bunlar şöyledir:

- 1) Doğrudan eylem (Ortak Araştırma Merkezi-OAM tarafından)
- 2) Araştırma sözleşmeleri (Dolaylı eylem)
- 3) Birlikte hareket (üye ülkelerdeki araştırma programları konusunda Topluluk düzeyinde ve Topluluk'la üçüncü ülkeler arasında işbirliği sağlanması)

Çevre ile ilgili OAM programı (1984-1987 programına dahil olan) hava kirliliğine ilişkin aşağıdaki konuları kapsamaktadır:

#### 1. Çevre Korunması

- a) Havayı kirleten kimya endüstrisi ürünlerinin belirtilmesi, üretimleri, kullanımları ve tehlikeleri konusunda ve bağlı oldukları mevzuata ait bilgilere ilişkin veriler hakkında temel bir gösterge olan "Environmental Chemicals Data Information Network"un (Çevrede Bulunan Kimyasal Ürünler Hakkındaki Bilgi Ağı) genişletilmesi.

- b) Azotoksitleri ve sülfirik asitler tarafından havanın kirletilmesi ve endüstriyel gazlardaki NOx oranının azaltılması ile desülfürasyon üzerinde araştırma yapılması.
- c) Antropojenik (insana ait) kaynaklardan ileri gelen zehirli maddelerin çevreye yayılmasının oluşturduğu risklerin araştırılması.

2. Elektronik Haberleşme Teknikleri. Bunlar tarım, orman, toprak kullanımı ve okyanusların kirlenmesine ait verilerin, uydulardaki alıcılar aracılığıyla toplanmasıdır.

3. Endüstriyel Risk. Aralarında havaya zararlı maddelerin yayılması gibi risklerin de bulunduğu, tehlike arzeden endüstriyel kuruluşların kullanımı ile oluşan risklerdir.

Araştırma sözleşmeleri ve birlikte hareket üzerine olan program (1986-1990: 86/234 sayılı Konsey kararı) 11 konuyu kapsamaktadır. Bunlar arasında aşağıdakiler hava kirliliği ile ilgilidir:

- 1. Kirleticilerin sağlığa etkileri
- 2. Kirleticilerin çevreye etkileri
- 3. Havanın kalitesi
- 4. Ekosistemlerin araştırılması.

### 1.9. Uluslararası Denetim ve İşbirliği

Hava kirliliğinin azaltılması için sadece AT'ye üye ülkeler arasında uygulanacak bir denetim ve uluslararası işbirliği ile yetinilmemesi, buna AT ve üçüncü ülkeler arasında yapılacak olan işbirliğinin de eklenmesi gerektiği uzun zamandır bilinmektedir.

1975'te, Konsey, havadaki parçacıklar ve kükürt bileşikleri nedeniyle oluşan hava kirlenmesi konusunda üye ülkelerin denetim ve gözetim şebekeleri arasında karşılıklı bilgi alışverişini başlatan bir karar kabul etmiştir (75/441). Uygulama alanına azotoksitler, karbon monoksit, ozon ve parçacık halindeki ağır metallerin (kurşun, kadmiyum vb.) de dahil edilmesiyle 1982'de eski kararın yerine yeni bir karar alınmıştır (82/459). Bu karar, ölçüm istasyonlarından gelen verilerin yıllık olarak toplanmasından ve Komisyon'a iletilmesinden sorumlu bir ulusal koordinatör atanmasını da öngörmektedir. Aynı zamanda, karşılıklı bilgi alışverişi sisteminin işleyişine ilişkin yıllık raporlar yayınlanması da planlanmıştır.

1981'de Konsey, sınırötesi uzun mesafeli hava kirliliğine ilişkin sözleşme hakkında bir karar kabul etmiştir (81/462) (Cenevre Sözleşmesi). Bu sözleşmenin kapsamında:

- Hava kalitesi yönetim politikalarının uygulanması;
- Özellikle kükürt bileşikleri konusunda araştırma ve geliştirme;
- Sözleşmeye taraf ülkeler arasında, sülfürlü anhidritlerden başlayarak bilgi alışverişinin sağlanması;
- Sülfürlü anhidrit ve ilgili maddelerin denetimini temel alan bir Avrupa denetim ve değerlendirme programının yürürlüğe konması.

Ekonomik ve Sosyal Komite, Kasım 1979'daki karar önerisini onaylamakla birlikte sülfürlü anhidritten başka diğer sınırötesi kirleticilerin de ele alınmasının gerekliliğine dikkati çekmektedir.

Sözleşmenin yürütme kurulu ilk defa 1983'te toplanmıştır. Bu sözleşme hazırlıkları sırasındaki çalışmalar, ilgili kirleticilerin (özellikle kükürt ve azot oksitler) önemli orandaki sınırötesi hareketleri nedeniyle, asit depoları probleminin ağırlığını ve bu konuda uluslararası düzeyde bir eylemin gerekliliğini ve ciddiyetini bütün boyutlarıyla ortaya koymaktadır.

Bu sözleşmeye 1984'te uzun mesafeli sınırötesi hava kirliliğinin denetlenmesinin uzun vadeli finansmanı üzerine bir protokol eklenmiş ve bu da Haziran 1986'da bir Konsey kararı ile onaylanmıştır (86/227).

1985'te imzalanan, kükürt yayılmasını azaltıcı Helsinki protokolü üye ülkeler arasındaki görüş farklılıklarından dolayı Konsey tarafından henüz onaylanamamıştır.

Radyoaktif kirlenme konusundaki uluslararası işbirliği ile ilgili olarak Çernobil kazasından bu yana Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (UAEA) bünyesinde yoğunlaşan yüklü bir faaliyet gelişimi izlenmektedir. Kazadan bir ay sonra, UAEA'nın Başkanlar Konseyi bu konuda uluslararası işbirliğinin iyileştirilmesinin gerekliliğini kabul etmiş ve diğer toplantılarda aşağıdaki konuların kararlaştırılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir:

- Nükleer kazaların haber verilmesi ve sayımı konusunda uluslararası bir şebeke kurulması;
- Radyoaktivite düzeylerine ilişkin yayılma verileri için bir şebeke kurulması;
- Radyoaktivite ile ilgili radyoaktif eşikleri ve standartlarının uyumlaştırılması.

Ağustos 1986'da, UAEA'ya üye ülkelerden gelen uzmanlar, nükleer kazalar ile ilgili hızlı bilgilendirmeye ve kaza halinde yardım yapılmasına ilişkin iki uluslararası sözleşme metni hazırlamışlardır. Bu sözleşmeler Eylül 1986'da benimsenmiş ve 50'yi aşkın ülke tarafından onaylanmıştır. Ayrıca, Topluluk ozon tabakasının korunması hakkındaki Viyana

Sözleşmesi'ne 22 Mart 1985 tarihinde bir taraf olarak katılmıştır. Komisyon'a göre Topluluk bu tür sözleşmelere bir taraf olarak katılmalıdır.

#### **1.10. Hava Kirliliği Denetimine İlişkin Ekonomik ve Sosyal Komite'nin Görüşü**

Komite, atık yönetimi ile ilgili başlangıç görüşünde yaptığı gibi hava kirliliğinin yol açtığı sorunlar hakkında global bir çalışma gerçekleştirmemiştir. Yayılmaların sınırlandırılması ile ilgili görüşler genel olarak en iyi koruma düzeyinin elde edilmesi ve uygulama alanının bütün yayılma kaynaklarını kapsayacak biçimde genişletilmesi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Örneğin, motorlu taşıtlardan ileri gelen yayılmaların denetimi problemi hususunda, Komite, bu denetimlerin tüm dizel motorları kapsayacak bir biçimde genişletilmesi için mücadele etmiş ve Komisyon'da bu isteği yeni önerilerinde belirtmeyi kabul etmiştir.

Komisyon'un Konsey önünde en çok bekleyen önerileri de, daha önce Ekonomik ve Sosyal Komite'nin üzerinde görüş belirttiği dizel motorları ve büyük yakıt işletmelerinden ileri gelen kirlenme hakkındaki önerileriydi. Bu öneriler sırasıyla Aralık 1987 ve Haziran 1988'de Konsey tarafından onaylanmıştır. Öte yandan, Komisyon Çernobil kazasının değerlendirilmesi konusunda uzmanlar düzeyinde aktif bir biçimde katılımı da önermektedir.

## BÖLÜM IV

### ÇEVRE KORUMASI KONUSUNDA YÜRÜRLÜKTEKİ AT YÖNETMELİK, KARAR VE DİREKTİFLERİ

Çevre sorunlarının Avrupa politikasındaki önemi Europe Environment'ın Eylül 1988'de yayınladığı özel sayısından (Europe Environment No: 304) bu yana yıl içinde artmış bulunmaktadır. Son Hollanda Hükümeti Ulusal Çevre Planı nedeniyle iktidardan düşmüş ve Haziran 1989'daki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde Yeşillerin önemli ölçüde oylarını arttırdıkları görülmüştür.

Europe Environment'ın 1989 Özel sayısı çevre koruması ve bununla ilgili hususlarda, esasen kabul edilmiş olan Yönetmelikler, Direktifler ve Kararlar ve halen AET Bakanlar Kurulu'nda bulunan öneriler de dahil olmak üzere, Avrupa Toplulukları mevzuatının tüm listesi bu bölümde yer almaktadır. İçeriği sudan havaya ve atıklardan gürültüye kadar uzanan bu mevzuatın veya önerinin referans numarası, kabul tarihi veya Avrupa Komisyonu tarafından Konsey'e iletilme tarihi, Resmi Gazete referansı sıralanmaktadır

Tabloda, Konsey ve Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilmiş olan AET çevre mevzuatı ile birlikte konu içine giren çeşitli alanların herbirinde Konsey'e sunulan fakat Haziran 1988 sonuna kadar kabul edilmemiş bulunan raporların, bildirimlerin ve yeni önerilen listeleri yer almaktadır:

#### Genel Çevre Programları

A. Su	Sayfa	58
B. Hava	Sayfa	59
C. Kimyasal Maddeler	Sayfa	80
D. Gürültü	Sayfa	94
E. Atıklar	Sayfa	102
F. Toprak ve Tabii Kaynaklar	Sayfa	109
G. Bitki ve Hayvan Örtüsü	Sayfa	115
H. Diğer İşlemler	Sayfa	127
I. Nükleer Güvenlik	Sayfa	135

TOPLULUĞUN ÇEVRE EYLEMİ PROGRAMLARI

SAYI	BAŞLIK	KADUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİHİ	AMAÇ
-	Avrupa Topluluklarının Çevre Konusunda Eylem Programı Hakkında Avrupa Toplulukları Konseyi ve Konsey'de toplanan Üye Ülkeler Hükümetleri Temsilcilerinin Deklarasyonu	22.11.73	22.11.73	C 112 20.12.73	Topluluğun çevre politikasının amaç- larını ve ilkelerini belirlemek. Kir- liliğin ve zararlı hususların azal- tılması ve çevrenin iyileştirilmesi için alınacak önlemleri tanımlamak.
-	Avrupa Topluluklarının Çevre Konusunda Politikasının ve Eylem Programının Devamı ve Uygulanması Hakkında Avrupa Toplulukları Konseyi ve Konsey'de Toplanan Üye Ülkeler Hükümetleri Temsil- cilerinin Kararı	17.05.77	17.05.77	C 139 13.06.77	Politika amaçlarının ve ilkelerinin yeniden ifade edilmesi. Kirliliğin ve zararlı hususların azaltılması, top- rağın, doğal çevrenin ve kaynakların korunması ve yönetimi ve çevrenin iyileştirilmesi için alınacak önlem- leri tanımlamak.
-	Avrupa Topluluklarının Çevre Konusunda Politikasının ve Eylem Programının Devamı ve Uygulanması Hakkında Avrupa Toplulukları Konseyi ve Konsey'de Toplanan Üye Ülkeler Hükümetleri Temsil- cilerinin Kararı (1982-1986)	07.02.83	07.02.83	C 46 17.02.83	Genel bir strateji geliştirmek. Çeşitli çevrelerde kirliliğin ve za- rarlı hususların önlenmesi ve azal- tılması ve toprağın, çevrenin ve doğal kaynakların korunması ve akılcı yönetimi için alınacak önlemleri tanımlamak.
-	Avrupa Çevre Yılı bölüm programını onaylayan Karar (1987)	06.03.86			

KONSEY TARAFINDAN KABUL EDİLEN METİNLER

A) SU

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
75/437/EEC	Denizlerin Karalardan Kaynaklanan Kirilenmesinin Önlenmesi Sözleşmesi yapılması Kararı	03.03.75	-	L 194 25.07.75	Denizlerin Karalardan Kaynaklanan Kirilenmesinin Önlenmesi Paris Sözleşmesi'nin Topluluk Tarafından Onaylanması.
75/438/EEC	Denizlerin Karalardan Kaynaklanan Kirilenmesinin Önlenmesi Sözleşmesi'nin III sayılı Kararı'na dayanılarak kurulan Geçici Komisyon'a Topluluğun katılmasına ilişkin Karar	03.03.75	-	L 194 25.07.75	Paris Sözleşmesi'nin yönetiminden sorumlu Geçici Komisyon'da Topluluğu temsil etmek üzere Komisyon'a yetki verilmesi.
-	Denizlerin Karalardan Kaynaklanan Kirilenmesinin Önlenmesi Sözleşmesi hakkında Karar	03.03.75	-	C 168 25.07.75	Üye Ülkeleri Paris Sözleşmesi'ni imzalamaya davet etmek.
75/440/EEC	Üye Ülkelerde içme suyu ayrılması amacıyla yönelik yüzey sularının gerekli kalitesine ilişkin Direktif	16.05.75	18.06.77	L 194 25.07.75	İçme suyu ayrılması için kullanılan veya bu amaca yönelik yüzey tatlı sularının gerekli kalitesinin belirlenmesi. Suyun temizlenmesi için planların öngörülmesi. Kalite ölçümlerinin uymaları gereken gereklerin belirlenmesi.



SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
	Uyarlama			L 302	İspanya ve Portekiz'in 12 Haziran 1985 tarihli Katılma Belgeleri.
76/160/EEC	Yıkanma suyunun kalitesine ilişkin Direktif	08.12.75	10.12.77	L 31 05.02.76	Yıkanma suyunun kalite gereklerinin tanımlanması. Bu ölçümlerin örnek alma sıklığının, ölçüm yöntemlerinin ve uymaları gereken gereklerin belirlenmesi. Bu kalitenin gerçekleştirilmesi şartlarını koymak.
-	Uyarlama (Yunanistan)	-	-	L 291 19.11.79	
-	Uyarlama (İspanya ve Portekiz)	-	-	L 302	
77/795/EEC	Yüzey tatlı sularının kalitesi hakkında Topluluk içinde bilgi alışverişi için ortak bir yöntem belirleyen Karar	12.12.77	12.12.77	L 334 24.12.77	Bir koordinasyon organı belirlemek. Bilgi alışverişine katılacak istasyonları belirlemek. Ölçülecek parametreleri tanımlamak. Bir özet rapor yayınlanmasını sağlamak.
86/574/EEC	Tadilat	24.11.86	-	L 335 28.11.86	-
81/856/EEC	Uyarlama	19.10.81	01.01.81	L 319 07.11.81	Yunanistan'ın katılımı üzerine 77/795/EEC sayılı Direktifin uyarlanması.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
78/176/EEC	Titanyum dioksit sanayii artıkları hakkında Direktif	20.02.78	22.02.78	L 54 25.02.78	Bu artıkların önlenmesini ve tekrar çevrime sokulmasını geliştirmek. Bunların zararsızca atılmasını sağlamak. Atık operasyonları için bir izin sistemi öngörmek. Suyu gömme, boşaltma, depolama ve atmanın tabi olacağı hükümleri koymak. Uzun süreden beri kurulu işyerlerinin izlenmesi için hükümler koymak ve yeni işyerlerinin muhtemelen istisna edilecekleri zehirli maddelerden arındırma programları öngörmek.
83/29/EEC	Uyarlama	24.01.83	-	L 32 03.02.84	Bir ön etki değerlendirmesini de içerecek bir izin sistemi öngörmek. Komisyon'a verilecek bilgileri belirlemek.
82/883/EEC	Titanyum dioksit sanayii artıklarının etkilediği çevrelerin gözlenmesi ve izlenmesi prosedürü hakkında Direktif	03.12.82	10.12.84	L 378 31.12.78	Sörveyi yapılacak parametreleri, asgari örneklemeyi, analizlerin sıklığını ve 78/176/EEC sayılı Direktif'in uygulanmasının kontrolünde kullanılacak ölçüm yöntemlerini belirlemek.

SAYI	BAŞLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİHİ	AMAC
-	Denizlere atılan hidro-karbonların neden oldukları kirliliğin kontrolü ve azaltılması hakkında bir Avrupa Topluluğu Eylem Programı oluşturan Karar	26.06.78	26.06.78	C 162 08.07.78	Bu alanda Topluluk düzeyinde önlemlerle doldurulacak boşlukların belirlenmesi için Komisyon tarafından uygulanacak 6 maddeli bir inceleme programının belirlenmesi.
78/659/EEC	Balıkların yaşamının desteklenmesi için koruma veya geliştirme gerektiren tatlı suların kalitesi hakkında Direktif Uyarlama (Yunanistan) Uyarlama (İspanya ve Portekiz)	18.07.78	20.07.80	L 222 14.08.78  L 291 19.11.79 L 302 15.11.85	Balıkların yaşamının desteklenmesi amacıyla yönelik suların kalite gereklerinin belirlenmesi. Örnek alma sıklığının, ölçüm yöntemlerinin ve bu ölçümlerin uyacakları gereklerin ortaya konulması. Bu kaliteye hangi şartlarda ulaşılabileceğinin belirlenmesi.
79/869/EEC	Üye Ülkelerde içme suyu elde edilmesi amacıyla yönelik yüzey sularının ölçüm yöntemlerine, örnek alma sıklığına ve analizlerine ilişkin Direktif	09.10.79	09.10.81	L 271 29.10.79	75/440/EEC sayılı Direktif'te yer alan parametreler için referans ölçüm yöntemlerinin ve örnek alma sıklığının belirlenmesi. Bu ölçümlerin uyacakları gereklerin konulması.
81/855/EEC	Uyarlama Uyarlama(İspanya ve Portekiz)	19.10.81	01.01.81	L 319 07.11.81  L 302 15.11.85	Yunanistan'ın katılımı üzerine 79/869/EEC sayılı Direktif'in uyarlanması.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
76/51/EEC	Barselona'da yapılacak uluslararası toplantıya davet edilen Üye Ülkeler'e Tavsiye (Komisyon Belgesi)	19.12.75	-	L 9 16.01.76	Denizlerin Karalardan Kaynaklanan Kirlenmesinin Önlenmesi Protokolü'nün Paris Sözleşmesi hükümleri modeline göre olmasının sağlanması.
76/464/EEC	Topluluğun su çevresine boşaltılan bazı tehlikeli maddelerin yol açtığı kir- lenme hakkında Direktif	04.05.76	04.05.78	L 129 18.05.76	Tehlikeli maddelerin sulara atılması için bir izin sistemi öngörülmesi. I sayılı Liste'deki maddeler için limit değerlerin veya kalite hedefle- rinin ve izleme yöntemlerinin belir- lenmesi. II sayılı Liste'deki madde- lerin kalite hedeflerinin öngörül- mesi. Her iki tipteki maddeler için kirliliğe karşı programların kabulü ve bunların Komisyon'a iletilmesi. I sayılı Listedeki maddelerin atılma- larına ilişkin bir liste hazırlanması
86/270/EEC	76/464/EEC sayılı Direk- tifin I sayılı Listesi'nin Tadili	12.06.86		L 181 04.07.86	

SAYI	BAŞLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
77/585/EEC	Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi ve Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Atıklarla Kir- lenmesinin Önlenmesi Proto- kolü yapılması Kararı	25.07.77	-	L 240 19.09.77	Barselona Sözleşmesi'nin ve "1" numara- ralı Protokolü'nün Topluluk tarafın- dan yapılması.
77/586/EEC	Ren Nehrinin Kimyasal Kir- lenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi'ne ve Ren Neh- rinin Kirlenmeye Karşı Korunması Uluslararası Komisyonu konusunda 29.4.63 tarihinde Bern'de imzalanmış olan Anlaşma'ya Ek Anlaşma yapılması Kararı	25.07.77	-	L 240 19.09.77	Bonn Sözleşmesi'nin Topluluk tara- fından yapılması.
79/923/EEC	Kabuklu deniz hayvanlarının yaşayacakları suların gerek- tirdiği kalite hakkında Direktif	30.10.79	30.10.81	L 281 10.11.79	Kabuklu deniz hayvanlarının yaşadık- ları suların kalite gereklerinin be- lirlenmesi. Örnek alma sıklığının, ölçüm yöntemlerinin ve bu ölçümlerin uyacakları gereklerin belirlenmesi. Bu kaliteye ulaşılması şartlarının tesbiti.

SAYI	BASLIK	ZABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİHİ	AMAC
30/63/EEC	Yeraltı sularının bazı teh- likeli maddelerle kirlen- meye karşı korunması hak- kında Direktif	17.12.79	19.12.81	L 20 26.01.80	I sayılı Liste'deki maddelerin atıl- malarının önlenmesi ve II sayılı Lis- te'deki maddelerin atılmalarının kısıtlanması. İzin sistemi ve sapma şartlarının belirlenmesi. Verilen atma izinlerinin bir envanterinin çıkartılması.
30/636/EEC	Denizlere dökülen hidrokar- bonların neden olduğu kirlen- menin kontrolü ve azaltılması konusunda bir İstişari Komite kurulması hakkında Tutar (Komisyon Belgesi)	25.06.30	25.06.30	L 188 22.07.30	Başlıca bakınız.
35/203/EEC	Tadilat	25.03.35	-	L 89 29.03.85	
30/773/EEC	İnsanların tüketimi amacıyla yönelik suların kalitesine dair Direktif	15.07.80	19.07.82	L 229 30.08.80	İnsanların tüketimi amacıyla yönelik suların standartlarını koymak. Örnek alma sıklığını, ölçüm metodlarını ve ölçümlerin uyacakları gereklileri belirlemek. Bu kalitenin sağlanacağı şartları belirlemek.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAC
81/858/EEC	Uyarlama	19.01.81	01.01.81	L 319 07.11.81	80/773/EEC sayılı Direktif'in Yunanistan'ın katılımı üzerine uyarlanması.
	Uyarlama (İspanya ve Portekiz)	19.05.81		L 302 15.11.85	
81/420/EEC	Akdeniz'in petrol ile ve diğer zarar verici maddelerle kirlenmesine karşı acil durumda mücadelede işbirliğine ilişkin Protokol'ün akdi hakkında Karar	19.05.81	-	L 162 19.06.81	Başlığa bakınız.
81/971/EEC	Denizlere dökülen hidrokarbonların yolaçlığı kirlenmenin kontrolü ve azaltılması için bir Topluluk bilgi sistemi kuran Karar	03.12.81	-	L 355 10.12.81	Anılan kirliliğe karşı mücadele yollarının bir envanterini çıkarmak, ulusal ve ortak ihtimal planlarının ve hidrokarbonların özelliklerinin topluca bulundukları listeyi yapmak.

SAYI	BASLIK	ZABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİHİ	AMAÇ
86/85/EEC	Tadilat	07.03.86	-	L 77 22.03.86	
82/176/EEC	Kloralkali elektroliz sanayinin cıva atıklarının limit değerleri ve kalite amaçları hakkında Direktif	22.03.82	01.07.83	L 81 27.03.82	76/464/EEC sayılı Direktif'in bu sanayii sektörü atıklarına uygulanması.
82/460/EEC	Ren Nehrinin Kimyasal Kirlenmesinin Önlenmesi Sözleşmesi'nin Ek IV'üne ilave hakkında Karar	24.06.82	-	L 210 19.07.82	Kloralkali elektroliz tesislerinden Ren nehrinin yüzey sularına cıva atıklarının limit değerleri hakkında tavsiyelerde bulunmak.
85/336/EEC	Ren Nehrinin Kadmiyum ile Kimyasal Kirlenmesinin Önlenmesi Sözleşmesi'nin Ek IV'üne ilave hakkında Karar			L 175 05.07.85	
	Suların kirlenmesi ile mücadele hakkında Karar	07.02.83	-	C 46 17.02.83	76/464/EEC sayılı Direktif'in uygulanması için eylem önceliklerinin belirlenmesi.



SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAC
83/101/EEC	Akdeniz'in Karasal Kaynaklardan Kirlenmeye Karşı Korunması Protokolü yapılması Kararı	23.02.83	-	L 67 12.03.83	Başlığa bakınız.
85/513/EEC	Kadmiyum atıkları limit değerleri ve kalite amaçları hakkında Direktif	26.09.83	28.09.85	L 291 24.10.83	76/464/EEC sayılı Direktif'in kadmiyum atıklarına uygulanması.
84/156/EEC	Kloralkali elektroliz sanayii dışındaki sektörler tarafından cıva atıklarının limit değerleri ve kalite amaçları hakkında Direktif	08.03.84	-	L 74 17.03.84	
84/491/EEC	Hezarklorosikloheksan ve özellikle "lindan" atıkları limit değerleri ve kalite amaçları hakkında Direktif	09.10.84	-	L 274 17.10.84	

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAC
84/422/EEC	77/795/EEC sayılı Direktif'in Ekini tadil eden Karar	29.07.84	-	L 237 05.09.84	
	77/795/EEC sayılı Direktif'in uyarlanması			L 302 15.11.85	İspanya ve Portekiz'in 12 Haziran 1985 tarihli Katılım Belgesi.
84/358/EEC	Kuzey Denizinin Hidrokar- bonlarla ve Diğer Tehlikeli Maddelerle Kirlenmesine Karşı Mücadelede İşbirliği Anlaşması hakkında Karar	28.06.84	-	L 186 16.07.84	
86/85/EEC	Hidrokarbonların Denize atılmasından kaynaklanan Deniz Kirlenmesinin izlen- mesi ve azaltılması için bir Topluluk bilgi sistemi kurul- ması konusundaki 81/971/EEC sayılı Direktif'i tadil eden Karar	06.03.86		L 77 22.08.86	

SAYI	BAŞLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
84/491/EEC	Hekzaklorosikloheksan ve özellikle "lindan" atıkları limit değerleri ve kalite amaçları hakkında Direktif	09.10.84	-	L 274 17.10.84	
84/422/EEC	77/795/EEC sayılı Direktif'in Ekini tadil eden Karar	29.07.84	-	L 237 05.09.84	
	77/795/EEC sayılı Direktif'in uyarlanması			L 302 15.11.85	İspanya ve Portekiz'in 12 Haziran 1985 tarihli Katılım Belgesi.
84/358/EEC	Kuzey Denizinin Hidrokar- bonlarla ve Diğer Tehlikeli Maddelerle Kirlenmesine Karşı Mücadelede İşbirliği Anlaşması hakkında Karar	28.06.84	-	L 186 16.07.84	
86/85/EEC	Hidrokarbonların Denize atılmasından kaynaklanan Deniz Kirlenmesinin izlen- mesi ve azaltılması için bir Topluluk bilgi sistemi kurul- ması konusundaki 81/971/EEC sayılı Direktif'i tadil eden Karar	06.03.86		L 77 22.03.86	

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
84/772	76/464/EEC sayılı Direktif'in 12.06.86 Eki'nin I sayılı Listesine dahil olan bazı tehlikeli maddelerin atılmalarındaki limit değerleri ve kalite amaçlarını düzenleyen Direktif	12.06.86	-	L 181 04.07.86	DDT, kloroform, karbon tetraklorid ve pentaklorofenol atıklarını da içerecek şekilde 76/464/EEC sayılı Direktif'in genişletilmesi.
71 85/57/EEC	Denizlerin Karalardan Kaynaklanan Kirlenmesinin Önlenmesi Sözleşmesini tadil eden Protokol yapılması Kararı	22.12.86	-	L 24 27.07.87	Havadan kirlenmeyi de içerecek şekilde bunun kapsamının genişletilmesi.
88/347/EEC	Hekzaklorobenzen (HCB), Hekzaklorabütadan (HCBd), Kloroform ve Isodrin, Endrin, Dieldrin ve Aldrin atıklarının limit değerleri ve kalite amaçları hakkında Direktif	16.06.88	-	L 158 25.06.88	HCB ve HCBd atıklarını da kapsayacak şekilde 76/464/EEC sayılı Direktif'i genişletmek.  Direktifi kloroform ve "drin"ler için genişletmek.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
87/1125	Cıva ve kadmiyum atıkları konusunda Karar	21.09.87			Cıva ve kadmiyum atıkları ile organ- silikat bileşiklerine ilişkin önlem- lerin, Akdeniz'in Kirlenmesinin Ön- lenmesi Sözleşmesi (Barselona Sözleşmesi) çerçevesinde AET adına Komisyon tarafından müzakeresine imkan vermek.
87/137	Ren Nehrinin Kloroformla Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi'nin IV sayılı Eki'nin tamamlanması amacıyla müzakereler hak- kında Karar	25.06.87			
88/347/EEC	76/464/EEC sayılı Direktif'in Eki'nin I sayılı Listesinde yer alan bazı tehlikeli mad- delerin atılmalarının limit değerleri ve kalite amaçları hakkında 86/280/EEC sayılı Direktif'in II sayılı Eki'ni tadil eden Direktifler	16.06.88		L 158 25.06.88	

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
86/280/EEC	76/464/EEC sayılı Direktif'in Eki'nin I sayılı Listesinde yer alan bazı tehlikeli maddelerin atılmalarının limit değerleri ve kalite amaçları hakkında 86/280/EEC sayılı Direktif'in II sayılı Eki'ni tadil eden Direktifler	12.06.88	L 181 04.07.86	L 158 25.06.88	
	Titanyum sanayii atıklarının neden olduğu kirlenmenin harmonizasyonu ve muhtemel azalması için yöntem belirleyen Direktif	08.06.89	L 163 14.06.89		
	Titanyum dioksit sanayii atıklarının neden olduğu kirlenmenin harmonizasyonu ve muhtemel azalması için yöntemler hakkında Direktif	08.06.89			
87/120	Hidrokarbonların ve diğer tehlikeli maddelerin denizlere atılmalarından kaynaklanan kirlenmenin kontrolü ve azaltılması için bir Topluluk bilgi sistemi kuran 85/86/EEC sayılı Kararı tadil eden Karar	16.06.88	L 158 25.06.88		Mevcut deniz kirliliği sisteminin iç sulara da genişletilmesi.

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
88/382/EEC	Kloralkali sanayii dışındaki sektörler tarafından cıva atıkları ile Ren Nehrinin Kimyasal Kirlenmesinin Korunması Sözleşmesi'nin 4 sayılı Eki'ne ilaveye ilişkin Konsey Kararı	29.06.88		L 183	Sözleşmenin kapsamını bu tip kirlenmeyi de içerecek şekilde genişletmek.
88/381/EEC	Karbon Tetraklorid ile Ren Nehrinin Kimyasal Kirlenmesinin Korunması Sözleşmesi'nin 4 sayılı Eki'ne ilaveye ilişkin Konsey Kararı	24.06.88		L 183 14.07.88	Başlığa bakınız.

KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

SAYI	BAŞLIK	VERİLDİĞİ TARİH	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
COM/74/2029	Uluslararası su yollarının kirlen- meye karşı korunması Avrupa Söz- leşmesi akdedilmesi hakkında karar teklifi	11.12.74	C 99 02.05.75	Başlığa bakınız.
COM/74/2256	Üye Ülkelerdeki Kağıt-Hamuru Fabrikalarının neden olduğu su kirliliğinin azaltılması hakkında Direktif teklifi	20.01.75	C 99 02.05.75	Gerek yeni gerek mevcut kağıt hamu- ru fabrikalarının yol açtığı su kir- liliğini azaltacak atık standartla- rının belirlenmesi.
COM/89/928	Akdeniz'in kıta sahanlığının, deniz dibinin ve altının araştı- rılmasından kaynaklanan kirliliğe karşı korunması hakkında (1976) Barselona Sözleşmesi'ne bir Protokol yapılması için görüşme- lere Komisyonun katılmasına yetki veren bir karar hakkında tavsiye	15.06.89		
COM/88/708	Tatlı suların, kıyı sularının ve deniz suyunun çeşitli kaynak- lardan gelen nitratlarla kirlen- mesinin önlenmesi hakkında bir Direktif için teklif	05.01.89	C 54 03.03.89	



SAYI	BASLIK	VERİLDİĞİ TARİH	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
COM/88/752	İçme suyu hakkındaki 80/778/EEC sayılı Direktif'i, yıkanma suyu hakkındaki 76/160/EEC sayılı Direktif'i, yüzey suları hakkındaki 75/440/EEC sayılı Direktifi ve yüzey sularının ölçüm yöntemleri ve analiz sıklığı hakkındaki 79/869/EEC sayılı Direktif'i tadil eden bir Direktif için teklif.	22.12.88	C 13 17.01.89	
COM/83/520	Denizlere kaza ile petrol akmasına karşı mücadele için ihtimal planları hazırlanması konusunda bir direktif teklifi	27.09.83	C 273 12.10.83	Ulusal ihtimal planlarının azami bileşenlerini tesbit etmek ve bu planların periyodik denemelerini öngörmek.
COM/83/733	Geniş Karayipler Bölgesinde petrol saçımlarına karşı mücadelede işbirliği Protokolü'nün imzalanmasına ve geniş Karayipler Bölgesinin deniz çevresinin korunması ve geliştirilmesi Sözleşmesi'nin ve geniş Karayipler Bölgesinde petrol saçımlarına karşı mücadelede işbirliği Protokolü'nün akdedilmesine ilişkin bir karar hakkında teklif	14.12.83	C 5 10.01.84	Başlığa bakınız.

SAYI	BASLIK	VERİLDİĞİ TARİH	RESMİ 'GAZETE SAYI / TARİH	ANAC
COM/88/432	76/464/EEC sayılı Direktif'in Eki'nin I sayılı Listesinde yer alan tehlikeli maddelerin atılmalarının limit değerleri ve kalite amaçları hakkında 86/280/EEC sayılı Direktif'in II sayılı Eki'ni tadil eden bir Direktif hakkında teklif	19.09.88	C 253 29.09.88	1976 tarihli Direktif'in düzenlediği 1986 tehlikeli maddeler listesine 4 kimyasal maddenin eklenmesi: Perkloroetilen (PER), trikloroetilen (TRI), 1,2-dikloroetilen (EDC) ve triklorobenzen (TRB).
COM/89/88	Ren Nehri'nin Kimyasal Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesinin Ek 4'ünün bazı organoklorin maddelerle tamamlanmasına yönelik tavsiye kararlarının Ren Nehrinin Kirliliğe Karşı Korunması Uluslararası Komisyonu tarafından kabulüne yönelik görüşmelerde Topulmak adına müzakerelerde bulunmak için Komisyon'a yetki veren bir Konsey Kararı için tavsiye	16.03.89		Organoklorin maddelerin Sözleşme'nin Ek 4'üne ilavesini müzakere etmek üzere Komisyon'a yetki verilmesi.
COM/84/433	Hidrokarbonların ve diğer tehlikeli maddelerin deniz ortamına kaza ile saçılmalarına karşı mücadele için acil eylem planlarının belirlenmesi konusunda bir Direktif için gözden geçirilmiş teklif	02.08.84	C 215 16.08.84	

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAC</u>
COM/85/733	Sudaki kromun kalite amaçları hakkında bir Direktif için teklif		C 351 31.12.85	
COM 88/29	Tadil edilmiş teklif	29.01.88	C 43 16.02.88	76/464/ECC sayılı Direktifin krom atıklarına da genişletilmesi.
COM/86/344	Doğu Afrika kıyı bölgelerinin Korunması, Yönetimi ve İşletilmesi Sözleşmesi'nin ve bunun iki Protokolünün akdedilmesi için bir Konsey Kararı teklifi	11.06.87	C 253	Başlığa bakınız.
COM/88/8	Denizlere atık dökülmesi Direktifi için tadil edilmiş teklif	12.01.88		Süresi dolan daha önceki 2. teklifin yerine geçmek.

RAPORLAR VE TEBLİĞLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/89/1	Hidrokarbonların ve diğer tehlikeli maddelerin denizlere boşaltılmalarının yol açtığı kirliliğin azaltılması için merkezi bir Topluluk bilgi sistemi kuran 86/S8/EEC sayılı Karar'ın uygulanması hakkında Tebliğ	22.03.89		
COM/75/123	Hidrokarbonlar ve diğer tehlikeli maddelerin yol açtığı deniz kirliliği ile mücadele planına ilişkin Tebliğ	02.04.85	C 112 07.05.85	
COM/87/7/10/2	Uluslararası Ren Komisyonu'nun kloralkali sanayii dışındaki sektörlerden cıva atıklarının kontrolü tavsiyesine ilişkin Tebliğ	12.12.86		
COM/84/125	Titanyum dioksit sanayii artıkları konusunda 78/176/EEC sayılı Direktif'in 14 maddesi uyarınca, anılan Direktif'in Üye Devletlerce uygulanması hakkında Tebliğ (1978-1981 dönemi)	28.03.84		

B) HAVA

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
70/220/EEC	Motorlu araçların motorla- rının pozitif yanmalarından çıkan gazlarla hava kirli- liğine karşı alınacak tedbirler hakkında Direktif	20.03.70	30.06.70	L 76 06.04.70	Motorlu araçların tip onayına ilişkin gereklerin belirlenmesi.
74/290/EEC	Tadilat: Birinci	28.05.74	01.10.74	L 159 15.06.74	Kabul testleri için spesifikasyon- ların Tanımı.
77/102/EEC	Tadilat: İkinci (Komisyon Belgesi)	30.11.76	01.01.77	L 32 03.02.77	Karbon monoksit, hidrokarbonlu yakıt- lar ve nitrojen oksitlerin kabul edi- lebilir değerlerinin tesbiti ve bu maddelerin ölçüm düzeylerindeki şart- lar ve kullanılacak yöntemler.
78/665/EEC	Tadilat: Üçüncü (Komisyon Belgesi)	14.07.78	01.01.79	L 223 14.08.78	
83/351/EEC	Tadilat: Dördüncü	16.06.83	30.11.83	L 197 20.07.83	

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
72/306/EEC	Motorlu araçlarda kullanılan dizel motorlardan çıkan kirletici atıklara karşı alınacak tedbirler hakkında Direktif	02.08.72	10.02.74	L 190 20.08.72	Dizel motorlu taşıtların tip onayına ilişkin gereklerin belirlenmesi. Kabul testleri için standartların tanımlanması. Egzos gazlarının kabul edilebilir değerlerinin belirlenmesi ve bu gazların ölçüm maddelerinin, şartlarının ve yöntemlerinin tesbiti.
75/716/EEC	Bazı sıvı yakıtların sülfür içeriklerine ilişkin Direktif	24.11.75	26.08.76	L 307 27.11.75	İki tip motorinin tanımlanması. Bu motorinlerin sülfür içeriklerinin iki kademedede azaltılmasının öngörülmesi. Uygun durumlarda istisnaların getirilmesi. Yakıtların sülfür içeriklerinin anında kontrollerinin sağlanması.
79/872/EEC	75/715/EEC sayılı Direktifin Madde 2 (3) uyarınca Direktif'ten sapma bulunduğu ilişkin Lüksemburg Hükümetinin tebliğine ilişkin Karar (Komisyon Belgesi)	10.10.79	10.10.79	L 269 26.10.79	Lüksemburg Dükalığı'nın 75/716/EEC sayılı Direktif'ten geçici olarak sapma izni verilmesi.

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
77/537/EEC	Tekerlekli ziraat ve orman- cılık traktörlerinde kulla- nılan dizel motorların çı- kardıkları kirletici madde- lere karşı alınacak tedbir- lere ilişkin Direktif	28.06.77	30.12.78	L 220 29.08.77	Bu araçların tip onaylarına ilişkin gereklerin belirlenmesi. Egzos gazla- rının kabul edilebilir değerlerinin belirlenmesi ve bu gazların ölçüm maddelerinin, şartlarının ve yöntem- lerinin tesbiti.
-	Çevredeki klorofloro- karbonlar hakkında Karar (Komisyon Belgesi)	30.05.78	30.05.78	C 133 07.06.78	CFC'lerin Toplulukta üretiminin kısıtlanması. Alternatif ürünlerin araştırılmasının teşviki. CFC'lerin kaldırılmalarının hızlanması.
78/611/EEC	Benzinin kurşun içeriği hakkında Direktif	29.06.78	05.01.80	L 197 22.07.78	Süper benzinin kurşun içeriğinin 0,4 gr/lit olarak tesbiti. Bir referans ölçüm metodu belirlenmesi. İrlanda'nın istisna edilmesinin öngörülmesi. Uygun olan diğer istis- naların tesbiti.
80/372/EEC	Çevredeki klorofloro- karbonlara ilişkin Karar	26.03.80	31.12.81	L 90 03.04.80	CFC'lerin Topluluk içindeki üretim- lerinin sınırlandırılması. Bu klorofloro- karbonların sprey kutu dolularında kullanımının en az % 30 oranında azaltılması.

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
-	Sülfürdioksit ve asıllı halde bulunan parçacıklarla havanın sınırlarötesi kirlen- mesine ilişkin Karar	15.07.80	-	C 222 30.08.80	Başlığa bakınız.
87/219/EEC	Tadilat	30.03.87		L 91 03.04.87	İkinci kademe azaltmanın tesbiti.
80/779/EEC	Hava kalite limitleri ve sülfürdioksitin ve asıllı halde bulunan parçacıkların rehber değerleri hakkında Direktif	15.07.80	19.07.82	L 229 30.08.80	Havadaki sülfüroksit ve asıllı parça- cıklar için standartlar belirlemek ve bunların uygulanma şartlarını tesbit etmek. Kullanılacak örnek alma referans metodlarını ve analiz metod- larını belirlemek.
81/857/EEC	Uyarılama	19.10.81	-	L 319 07.11.81	80/779/EEC sayılı Direktif'in Yunanistan'ın katılması üzerine uyarlanması.



SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
81/462/EEC	Tadilat			L 302 15.11.85	12 Haziran 1985 tarihli İspanya ve Portekiz'in Katılım Belgesi.
82/459/EEC	Uzun menzilli sınırlarötesi hava kirliliği Sözleşmesi akdi konusunda Karar	11.06.81	-	L 171 27.06.81	Başlığa bakınız.
82/795/EEC	Üye Devletler içinde hava kirliliğini ölçen şebeke-lerden ve bireysel istasyonlardan bilgi ve verilerin karşılıklı değişimini kuran Karar	24.06.82	01.10.82	L 210 19.07.82	Üye Devletlerin ölçüm istasyonları arasında bilgi alışverişi için yöntemin belirlenmesi. Bir koordinasyon organının atanması. Bir özet rapor yayımının düzenlenmesi.
82/795/EEC	Çevredeki klorofloro-karbonlar hakkında önlemlerin devamlılaştırılması konusunda Karar.	15.11.82	-	L 329 25.11.82	80/372/EEC sayılı Karar tarafından öngörülen önleyici tedbirlerin devamlılaştırılması. Bu tedbirlerin en geç 30.06.83 tarihinden önce yeniden incelenmesinin öngörülmesi.

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
82/884/EEC	Havadaki kurşunun limit değeri hakkında Direktif	03.12.82	10.12.84	L 378 31.12.82	Yıllık ortalama yoğunluk olarak 2 mikrogram/m <sup>3</sup> kurşun limit değerinin belirlenmesi. Kurşun yoğunluğunun örnekleme metodu ve referans metodu seçilmesi için uyulacak karakteris- tiklerin tanımlanması.
	Tadilat			L 302 15.11.85	12 Haziran 1985 tarihli İspanya ve Portekiz'in Katılım Belgesi.
84/360/EEC	Sınai tesislerden hava kir- liliği ile mücadele hakkında Direktif	28.06.84	-	-	Topluluk içindeki sınai tesislerden hava kirliliğinin önlenmesi ve azal- tılması amacıyla yönelik tedbirlerin ve usullerin uygulanması.
85/203/EEC	Azot dioksit için hava kalite standartları hakkında Direktif	07.03.85	-	L 087 27.03.85	Bunun limit değerinin ve uygulanma şartlarının ve azot dioksit rehber değerlerinin belirlenmesi.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ-GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
85/580/EEC	Uyarlama	20.12.85	-	L 372	İspanya ve Portekiz'in katılımı üzerine uyarlama.
85/210/EEC	Benzinin kurşun içeriği hakkında Üye Devlet mev- zuatının yakınlaştırılma- ları hakkında Direktif	21.03.85	-	L 096 03.04.85	
85/581/EEC	Tadilat	20.12.85	-	L 372 31.12.85	İspanya ve Portekiz'in katılımı üzerine uyarlama.
	Tadilat	21.07.87	-		Üye Ülkelere 6 aylık bildirimde bu- lunduktan sonra ülkelerinden normal benzin imkanı vermek.
87/277/EEC	Avrupa'da kirletici mad- delerin uzun mesafeli havadan naklinin devamlı izlenmesi ve değerlendiril- mesi için uzun vadeli bir işbirliği programı finansmanına ilişkin olarak Uzun Mesafeli Sınırötesi Hava Kirli- liği 1979 Cenevre Sözleş- mesi'ne bir Protokol akdedilmesi hakkında Konsey Kararı	06.12.86	-	L 181	Başlığa bakınız.

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ-GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
	Ozon tabakasını bozan madde- 16.06.88 ler hakkında Tüzük	16.06.88			AET ve Üye Ülkelerinin 1987 UNEP Montreal Protokolü'nü onaylamalarına imkan vermek. Protokol'ün amaçları doğrultusunda kloroflorokarbonların (CFC) AET'de üretiminin ve AET'ye ithalinin azaltılması.
	Ozon tabakasını bozan madde- 16.06.88 ler hakkında Karar	16.06.88			AET üyesi Devletlerin Montreal Protokol'ünü ve Viyana Sözleşmesini Ekim 1988'e kadar imzalayıp onaylamaya mecbur etmek.
87/412	Ozon tabakasının korunması hakkındaki Viyana Sözleş- mesi'ne kloroflorokarbonların kontrolüne ilişkin bir Protokol imzalanması konu- sunda Karar	16.09.87			
	Ticari araçlardan çıkan gazlar hakkında Direktif	03.12.87			Ticari araçların egzozlarından çıkan NOx, CO ve HC gazları için limitler belirlenmesi.

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
	Özel otomobillerden çıkan gazlar hakkında Direktif	03.12.87			NOx, CO ve HC gazları bakımından motor hacmi 1,4 litreden daha çok olan otomobiller için nihai, daha az olanlar için de ara limitler belirlenmesi.
	Motor hacimleri 1400 cc'den daha az olan özel otolardan çıkan gazlar hakkında Direktif	09.06.89			Küçük otomobillerden çıkan NO, CO ve HC gazları için zorunlu limitler konulması.
87/33/EEC	Benzindeki kurşun hakkında 85/210/CEE sayılı Direktif'i tadil eden Direktif	21.07.87		L 225 13.08.87	Üye Ülkelerin benzinde izin verilen kurşun düzeyi hakkındaki mevzuatların uyumlanması.
85/377/EEC ve 87/36/EEC	Bazı sıvı yakıtların sülfür içerikleri hakkındaki 75/716/EEC sayılı Direktifi tadil eden Direktifler	30.03.87		L 91 03.04.87	Üye Ülkelerin bazı sıvı yakıtların sülfür içerikleri hakkındaki mevzuatlarının uyumlanması.

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ .GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
85/288/EEC ve 84/226/EEC	Motorlu araçların motorla- rının pozitif yanmalarından çıkan gazlarla havanın kir- lenmesine karşı alınacak önlemler hakkında 70/220/EEC sayılı Direktif'i tadil eden Direktifler	03.12.87		L 36 09.02.88	Üye Ülkelerin mevzuatlarının uyumlanması.
89/369/EEC	Yeni belediye çöp yakma gereçlerinden hava kirliliği hakkında bir Direktif için Teklif	08.06.89		L 163 14.06.89	Yeni çöp yakma gereçleri için gaz limit değerleri ve işletme gerekleri belirlenmesi.
88/3322/EEC	Ozon tabakasını bozan bazı maddeler için ortak kurallar koyan Tüzük	14.10.88		L 297 31.10.88	
88/540/EEC	Ozon tabakasının korunması hakkında Viyana Sözleşme- si'nin ve ozon tabakasını bozan maddeler hakkındaki Montreal Protokolü'nün uygulanması Kararı	14.10.88		L 297 31.10.88	

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
	Sera etkisi ve Topluluk hakkında Karar	08.06.89			
88/609/EEC	Büyük yakma tesislerinden çıkan hava kirleticilerinin kısıtlanması Direktifi	24.11.88		L 336 07.12.88	

KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/85/368	Hava kalite limitleri ve sülfür dioksidin ve asıllı halde bulunan parçacıkların rehber değerleri hakkında 80/779/EEC sayılı Direktif'in uygulanması hakkında ilk yıllık rapor	10.07.85		
COM/87/67	Uzun Menzilli Sınırlarötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi'ne sülfür dioksit (SO <sub>2</sub> ) atıklarının % 20 veya bunların sınırlarötesi hareketlerinin % 30 azaltılmasına ilişkin bir Protokol'e AET'nin katılmasına ilişkin bir Karar konusunda Teklif	24.03.87		
COM/77/2	Mevcut belediye çöp yakma gereç-lerinden hava kirliliği Direktifi Teklifi	09.03.88	C 75 23.03.88	Mevcut çöp yakma gereçlerinin gaz limit değerinin ve işletme gerekle- rinin belirlenmesi.



SAYI	BAŞLIK	VERİLDİĞİ TARİH	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
COM/88/436	Değer limitleri ve sülfür dioksitinin ve asıllı halde bulunan parçacıkların değer rehberleri hakkında 80/779/EEC sayılı Direktifi tadil eden Direktif Tasarısı	20.09.88	C 254 30.09.88	Havadaki sülfür ve asıllı maddelerin örnekleme ve analiz metodlarının paralel duruma getirilmeleri.

RAPORLAR VE TEBLİĞLER

SAYI	BAŞLIK	TARİH	RESMÎ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
COM/83/721	Atmosferin kirliliğine karşı mücadele bakımından çevre politikası hakkında Komisyon Tebliği	25.11.83		
COM/85/371	Yüzeysel ve su ekosistemlerin korunması için NO <sub>2</sub> için uzun vadeli bir limit değer belirlenmesi teklifi konusunda Tebliğ	10.07.85'de Komisyon tarafından kabul edilmiştir.		
COM/89/22	Montreal Protokolü hakkında Tebliğ	25.04.89		
LET/88/14113	Ozon tabakasını bozan maddeler hakkındaki Montreal Protokolü'nün Topluluk ve Üye Devletler tarafından onaylandığına ilişkin belgelerin tevdi tarihi olarak 16 Aralık 1988'i belirleyen Mektup.	02.12.88		

C) KİMYASAL MADDELER

KONSEY TARAFINDAN KABUL EDİLEN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
67/548/EEC	Tehlikeli maddelerin sınıflandırılmalarına, ambalajlanmalarına ve etiketlenmelerine ilişkin kanunların, tüzüklerin ve idari hükümlerin birbirlerine yakınlaştırılmaları hakkında Direktif	27.06.67	01.01.70	L 196 16.08.67	Başlığa bakınız.
69/81/EEC	Tadilat: Birinci	13.03.69	01.01.70	L 68 19.03.69	
70/189/EEC	Tadilat: İkinci	06.03.70	01.01.71	L 59 14.03.70	
71/144/EEC	Tadilat: Üçüncü	22.03.71	01.01.72	L 74 29.03.71	
73/146/EEC	Tadilat: Dördüncü	21.05.73	24.11.73	L 167 25.06.73	
75/409/EEC	Tadilat: Beşinci	24.06.75	31.05.76	L 183 tarih	

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAC</u>
76/907/EEC	Teknik ilerlemeye Birinci Uyarlama (Komisyon Belgesi)	14.07.76	30.04.77	L 360 30.12.76	
79/370/EEC	Teknik ilerlemeye İkinci Uyarlama (Komisyon Belgesi)	30.01.79	30.06.80	L 88 07.04.79	
79/831/EEC	Tadilat: Altıncı	18.09.79	19.09.81	L 259	Herhangi bir yeni kimyasal madde piyasaya sürülmeden önce bir bildirim sistemi öngörülmesi. Bu bildirimlerin yönetimi ve izlenmesi için idari önlemlerin öngörülmesi. Komisyon ve Üye Devletlere bilgi verme usullerinin belirlenmesi. Gizlilik kurallarının tanımlanması. Piyasada halen bulunan maddelerin bir listesinin çıkarılması için Komisyon'a talimat verilmesi. 67/548 sayılı Direktif'in ve bunda yapılan beş tadilatın tek bir Direktif'te toplanması.
80/1189/EEC	Uyarlama	04.12.80	01.01.81	L 366 31.12.80	Yunanistan'ın katılımı üzerine 67/548/EEC sayılı Direktif'in uyarlanması.

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESNİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAC</u>
	Uyarlama			L 302	İspanya ve Portekiz'in 12 Haziran 1985 tarihli katılım belgeleri.
81/957/EEC	Teknik ilerlemeye Üçüncü Uyarlama (Komisyon Belgesi)	23.10.81	01.07.83	L 351 07.12.81	
82/232/EEC	Teknik ilerlemeye Dördüncü Uyarlama (Komisyon Belgesi)	25.03.82	01.07.83	L 106 21.04.82	
83/467/EEC	Teknik ilerlemeye Beşinci Uyarlama (Komisyon Belgesi)	29.07.83	02.01.86	L 257 16.09.83	
84/449/EEC	Teknik ilerlemeye Altıncı Uyarlama (Komisyon Belgesi)	25.04.84		L 251 19.09.84	
73/404/EEC	Üye Devletlerin deterjanlara ilişkin mevzuatının yakın- laştırılması hakkında Direktif	22.11.73	26.05.75	L 347 17.12.73	Deterjanların biyolojik çözülme düzeylerinin % 90 olarak tesbiti.

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
82/242/EEC	Tadilat	31.03.82	14.10.83	L 109 22.04.82	
73/405/EEC	Üye Devletlerin aniyonik yüzey etkili maddelerinin biyolojik çözümlenmelerinin test metodlarına ilişkin mevzuatının yakınlaştırılması hakkında Direktif	22.11.73	26.05.75	L 347 17.12.73	Başlığa bakınız.
82/243/EEC	Tadilat	31.03.82	14.10.83	L 109 22.04.82	
78/618/EEC	Kimyasal bileşik maddelerin zehirlilik ve çevreyi zehir- leme derecelerinin incelen- mesi için bir Bilimsel Da- nışma Komitesi kurulması Kararı (Komisyon Belgesi)	28.06.78	28.06.78	L 198 22.07.78	Bu gibi bir Komite'nin kurulması. Bu- nun dayanacağı hususların ve kurulu- şunun belirlenmesi. Çalışma yöntemi- nin tanımlanması.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAC
80/1084/EEC	Uyarlama	07.11.80		L 316 25.11.80	
81/437/EEC	Üye Devletlerin Komisyon'a verecekleri kimyasal madde listesine ilişkin bilgilerin tabi olacakları kısıtası belirten Karar (Komisyon Belgesi)	11.05.81	11.05.81	L 167 24.06.81	EINECS listesinin hazırlanma usulünün belirlenmesi.
	Çekirdek liste ECOIN (Komisyon Belgesi)	-	-	C 79 31.03.82	
				C 79 (cilt 2) 31.03.82	Başlığa bakınız.
82/501/EEC	Bazı sanayi faaliyetlerinde belli başlı kaza tehlikelerini hakkında Direktif	24.06.82	08.01.84	L 230 05.08.82	Tüm tehlikeli maddeler, tesisler ve belli başlı kaza tehlikeleri bildirim sistemi kurulması. Sadece Ulusal ve Topluluk makamlarına değil aynı zamanda ilgili işçilere ve topluluklara da daha iyi bir bilgi akışının sağlanması.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
87/216/EEC	Tadilat	19.03.87		L 85 28.03.87	Bazı maddeler için bildirim sisteminin harekete geçme düzeyinin düşürülmesi.
85/71/EEC	67/548/EEC sayılı Direktifin uygulaması çerçevesinde bildirilecek maddelerin listesine ilişkin Karar	21.12.84		L 30 02.02.85	
87/217/EEC	Asbest ile kirlenmenin önlenmesi hakkında Direktif	19.03.87		L 85 28.03.87	Başlığa bakınız.
87/18/EEC	Sağlıklı laboratuvar çalışmaları ve bunların kimyasal maddeler üzerindeki testlere uygulanmalarının kontrolü hakkındaki kanunların, tüzüklerin ve idari hükümlerin ahenkleştirilmesi hakkında Konsey Direktifi	18.12.86		L 15 17.01.87	Sağlığa ve çevreye olan tehlikenin değerlendirilmesi için kimyasal maddeler üzerindeki laboratuvar testlerinin OECD ilkelerine uygun olarak yapılmasının sağlanması.



SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
85/632	Çevrenin asbest ile kirlen- mesinin önlenmesi hakkında Direktif	19.03.87		L 85 28.03.87	Başlığa bakınız.
85/572	Bazı sınıai faaliyetlerin bü- yük kaza rizikosu hakkında 82/501/EEC sayılı Direktifi tadil eden Direktif	19.03.87		L 85 28.03.87	Başlığa bakınız.
88/1734/EEC	AET'nin bazı tehlikeli kimyasal ürünlerin ithali ve ihracı hakkında Konsey Tüzüğü	16.06.88		L 155 22.06.88	Bazı tehlikeli kimyasal madde ihra- catçısının ithalatçı ülkenin ön ona- yını alması gereğinin koyulması.  Tehlikeli kimyasal maddelerin ticaretine OECD'nin ve BM'in bildirim ve istişare sistemlerinin dahil edilmesi.
88/610/EEC	Büyük sınıai kazalar hakkında 82/501/EEC sayılı Direktifi tadil eden Direktif	24.11.88		L 336 07.12.88	Güvenlik gereklerini her türlü depo- lama biçimine yaymak. Kamuya açıklan- ması gereken bilgileri belirlemek.

KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/87/182	Tehlikeli malların ve artıklarının taşınması hakkında Tebliğ	18.06.87		
COM/87/165	Çevrenin kadmiyum ile kirlenmesine karşı bir eylem planı hakkında Tebliğ	23.04.87		

RAPORLAR VE TEBLİĞLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/88/261	32/501/EEC sayılı Direktifin AET'de uygulanmasına ilişkin Rapor	27.05.88		
COM/88/261	82/501/EEC sayılı Direktifin bazı sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan büyük kazalar rizikosuna uygulanması hakkında Komisyon Raporu	27.05.88		

D) GÜRÜLTÜ

KONSEY TARAFINDAN KABUL EDİLEN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
70/157/EEC	Motorlu araçların izin veril- lebilecek ses düzeylerine ve egzos sistemlerine ilişkin olarak Üye Devletlerin mev- zuatlarının yakınlaştırılma- sı hakkında Direktif	06.02.70	10.08.71	L 42 23.02.70	Ses düzeyinin izin verilen limite- rini ve bu düzeyin ölçüm teşhizatını, şartlarını ve yöntemlerini belirlemek
73/350/EEC	Uyarlama (Komisyon Belgesi)	07.11.73	01.03.74	L 321 21.11.73	Egzos sistemleri için önlemlerin öngörülmesi.
77/212/EEC	Tadilat	08.03.77	01.04.77	L 66 12.03.77	
81/334/EEC	Uyarlama (Komisyon Belgesi)	13.04.81	-	L 131 18.05.81	
74/151/EEC	Tekerlekli tarım veya orman- cılık traktörlerinin bazı parçalarına ve özelliklerine ilişkin Direktif	04.03.74	07.04.75	L 84 28.03.74	Ses düzeyinin izin verilen limite- rini ve bu düzeyin ölçüm teşhizatını, şartlarını ve yöntemlerini belirlemek

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
77/311/EEC	Tekerlekli tarım veya orman- cılık traktörlerinin kulla- nanlar tarafından algılana- cak gürültü düzeyine ilişkin Direktif	29.03.77	01.10.79	L 105 28.04.77	Ses düzeyinin izin verilen limite- rini ve bu düzeyin ölçüm teşhizatını, şartlarını ve yöntemlerini belirlemek
78/1015/EEC	Motorsikletlerin izin verile- bilecek ses düzeylerine ve egzos sistemlerine ilişkin Direktif	23.11.78	01.10.80	L 349 13.12.78	Ses düzeyinin izin verilen limite- rini ve bu düzeyin ölçüm teşhizatını, şartlarını ve yöntemlerini belirlemek
87/56/EEC	Tadilat	18.12.86		L 24 27.01.87	Egzos sistemleri için önlemler öngö- rülmesi.
89/235/EEC	Motorsikletlerin ses düzey- leri hakkında 78/1015 sayılı Direktifin Tadilatı	13.03.88		L 98 11.04.89	
79/113/EEC	İnşa tesisi ve teşhizatının çıkardığı sesin belirlenme- sine ilişkin Direktif	19.12.78	21.06.80	L 33 08.02.79	İnşaat tesisi ve teşhizatının ses düzeyinin tanımlanması. Ölçme ve he- saplama yönteminin sonuçlarının, teş- hizatının ve şartlarının ifadesi için kullanılacak kıstasların belirlenmesi.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
81/1051/EEC	Tadilat	07.12.81	14.06.83	L 376 30.12.81	Her sınıf makinelerin kullanıcısının bulunduğu yere verdikleri sesin belirlenmesi.
35/405/EEC	Teknik gelişmelere uyarlama	11.07.85		L 233 30.08.85	
80/51/EEC	Ses hızının altındaki uçakların çıkardığı seslerin sınırlandırılmasına ilişkin Direktif	20.12.79	21.06.80	L 18 24.01.80	Üye Devletlerin Ses Hızının Altındaki Uçaklar Hakkında Chicago Sözleşmesinin 16 sayılı Eki'ni uygulamalarını zorunlu kılmak. Geçerlilik belgelerinin karşılıklı olarak tanınmalarını belirlemek. İstisnaları koymak.
83/206/EEC	Tadilat	21.04.83	26.04.84	L 117 04.05.83	
84/538/EEC	Havallı beton kırma gereçlerinin ve hava tabanca- larının izin verilebilecek ses düzeylerine ilişkin ola- rak Üye Devletlerin mevzuat- larının yakınlaştırılması hakkında Direktif	17.09.84		L 300 19.11.84	

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
85/409/EEC	Teknik gelişmelere uyarlama	11.07.85		L 233 30.06.85	
84/534/EEC	Kule vinçlerin izin verile- bilecek ses düzeylerine iliş- kin olarak Üye Devletlerin mevzuatlarının yakınlaştırıl- ması hakkında Direktif	17.09.84		L 300 19.11.84	
84/536/EEC	Elektrik elde edilmesi için akım jeneratörlerinin izin verilebilecek ses düzeyle- rine ilişkin olarak Üye Devletlerin mevzuatlarının yakınlaştırılması hakkında Direktif	17.09.84		L 300 19.11.84	
85/403/EEC	Teknik gelişmelere uyarlama	11.07.85		L 233 30.08.85	

SAYI	BAŞLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
84/535/EEC	Kaynak yapmak için akım jeneratörlerinin izin verilebilecek ses düzeylerine ilişkin olarak Üye Devletlerin mevzuatlarının yakınlaştırılması hakkında Direktif	17.09.84		L 300 19.11.84	Ses düzeylerinin izin verilebilecek azami değerlerini belirlemek ve bu sesin ölçüm yöntemlerini öngörmek.
85/407/EEC	Teknik gelişmelere uyarlama	11.07.85		L 233 30.08.85	
84/533/EEC	Kompresörlerin çıkardığı gürültünün sınırlandırılması hakkında Direktif	17.09.84		L 300 19.11.84	
84/553/EEC	Teknik gelişmelere uyarlama	11.07.85		L 233 30.08.85	
84/538/EEC	Çimen biçme makinelerinin çıkardığı sese ilişkin olarak Üye Devletlerin mevzuatlarının yakınlaştırılması hakkında Direktif	17.09.84		L 300 19.11.84	

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
86/594/EEC	Ev gereçlerinin çıkardıkları gürültü hakkında Direktif	01.12.86		L 344 06.12.86	Bu gereçler tarafından çıkarılan gürültünün ölçüm yöntemlerinin, kontrol edilmesi için düzenlemelerin ve bu konudaki bilgilerin açıklanması genel ilkelerinin uyumu.
86/662/EEC	Hidrolik ve halat kumandalı ekskavatörler ile dozerler ve loderler tarafından çıkarılan gürültünün sınırlandırılması hakkında Direktif	22.12.86		L 384 31.12.86	Başlığa bakınız.
88/180/EEC ve 88/181/EEC	Çim biçme makinelerinin gürültü düzeyleri hakkında 84/538/EEC sayılı Direktif'i tadil eden Direktifler	22.03.88		L 81 26.03.88	Çimen biçme makinelerinin izin verilen gürültü düzeyleri konusunda Üye Ülkelerin mevzuatlarının uyumu.



KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/81/554	Helikopterlerin çıkardıkları gürültünün sınırlandırılması hakkında Direktif Teklifi	13.10.81	C 275 27.10.81	ICAO tarafından 1981'de kabul edilen gürültü standartlarının Topluluk'ta uygulanması.
CON/83/706	Raylar üzerinde çalışan araçlardan çıkan gürültü hakkında Üye Devletlerin mevzuatlarının yakınlaştırılması için Direktif Teklifi	07.12.83	C 354 29.12.83	Ses düzeylerinin kabul edilebilir değerlerinin azamilerini belirlemek ve bu sesin ölçüm yöntemlerini tanımlamak.
COM/88/662	Sesten daha az hızlı jet uçaklarının çıkardıkları gürültüyü sınırlandıran Direktif Teklifi	07.12.88	C 37 14.02.89	

E) ATIKLAR

KONSEY TARAFINDAN KABUL EDİLEN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
75/439/EEC	Artık yağların atılmaları hakkında Direktif	16.06.75	18.06.77	L 194 25.07.75	Artık yağların toplanması ve zarar-sızca atılması için yapılacak düzen-lemeler belirlemek. Artık yağların yeniden kullanılmalarını tavsiye etmek. Toplama ve atma için sorumlu firmalara bir izin sistemi öngörmek. Artık yağların bir sicilini öngörmek.
	Tadilat(İspanya ve Portekiz)			L 302 15.11.85	
87/101/EEC	Tadilat	22.12.86		L 42 12.02.87	
75/442/EEC	Artıklar hakkında Direktif	15.07.75	18.07.77	L 194 25.07.75	Artıkların önlenmelerinin ve yeniden çevrime sokulmalarını teşvik etmek. Artıkların zararsız bir şekilde atılmaları için yapılacak düzenlemeleri belirlemek. Yönetim ve kontrol için idari hükümler öngör-mek. Toplama, atma veya yeniden çevrime sokmaktan sorumlu firmalara bir izin sistemi öngörmek.

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİHİ</u>	<u>AMAÇ</u>
76/403/EEC	Poliklorine bifenillerin ve poliklorine terfenillerin atılmaları hakkında Direktif	06.04.76	09.04.78	L 108 26.04.76	Bunların boşaltılmalarını, kenara bırakılmalarını ve gözetimsiz atılmalarını yasaklamak. Kullanılmış PCB'lerin geri kazanılmalarını teşvik etmek. PCB'lerin atılmalarından sorumlu firmalara bir izin sistemi öngörmek.
76/431/EEC	Bir Artık Yönetim Komitesi kuran Karar (Komisyon Belgesi)	21.04.76	01.05.76	L 115 01.05.76	Bir Komite kurmak, amaçlarını, kuruluşunu ve usul kurallarını tanımlamak
73/319/EEC	Zehirli ve tehlikeli artıklar  Uyarlama (Yunanistan)  Uyarlama (İspanya ve Portekiz)	20.03.78	22.03.80	L 84 31.03.78  L 291 19.11.79  L 302 15.11.85	Bu artıkların önlenmelerini ve yenisinden çevrime sokulmalarını teşvik etmek. Zararsızca atılmaları için yapılması gerekli düzenlemeleri koymak. Yönetim ve kontrol için idari önlemler öngörmek. Bunların toplanmaları, yenisinden çevrime alınmaları ve atılmalarından sorumlu firmalar için bir izin sistemi öngörmek. Komisyona bildirilecek atma programlarını ve istisnaları belirtmek. Artık sicillerini kurmak.

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
81/972/EEC	Artık kağıdını yeniden kullanımı ve rejenere kağıdın kullanımı hakkında tavsiye.	03.12.81	-	L 355 10.12.81	Rejenere kağıt ve kartonun kullanımını geliştirecek politikaları tanımlamak ve uygulamak.
85/339/EEC	İnsanın tükettiği sıvıların kapları hakkında Direktif Tadilat	27.06.85 28.10.83		L 176 06.07.85 C 312 17.11.83	Kullanılmış kapların çevreye etkisini azaltmak amacıyla bu kapların üretimi, pazarlanması, kullanımı ve atılması alanlarında yapılacak işlemleri öngörmek, enerji tüketiminde tasarrufu teşvik etmek ve hammaddeleri ekonomik kullanmak.
84/631/EEC	Tehlikeli artıkların Topluluk içindeki sınırlar ötesi sevkiyatının gözetimi ve kontrolü hakkında Direktif	06.12.84		L 326 13.12.84	Tehlikeli artıkların sınırlar ötesi sevkiyatının bildirimini şart koşmak ve bunların taşınmaları ve ambalajları için ortak şartlar tesbit etmek.
85/469/EEC	Teknik gelişmelere uyarlama	22.07.85		L 272 12.10.85	

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
86/121/EEC	Tadilat	08.04.86		L 100 16.04.86	İspanya ve Portekiz'in katılımı üze- rine uyarlama.
86/279/EEC	Tadilat	12.06.86		L 181 04.07.86	
87/487	Komisyon'a tehlikeli artık- ların sınırötesi nakli OECD Sözleşmesi üzerinde müzake- relerde bulunma yetkisi veren Karar	14.03.88			
35/467/EEC	Polikloribifenil ve poliklo- riterfenil'in elimine edilme- si hakkında Direktif (2. PCB/PCT Direktifi)	01.10.85		L 269 11.10.85	
86/278/EEC	Pis suların tarımda kulla- nılması hakkında Direktif	12.06.86		L 181 04.07.86	Sulu çamurun toprak üzerine yayılma- sına ilişkin özel bir rejimin öngö- rülmesi ve sulu çamur ve toprak ana- lizlerinin tesbiti.

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
86/278/EEC	Tehlikeli artıkların sınırlanması hareketi hakkın- da OECD Kararı tasarısına ilişkin bir Konsey Kararı hakkında Teklif	22.08.87			
89/97	Tehlikeli artıkların sınırlanması hareketi hakkında bir OECD Sözleşmesine ilişkin Karar				

KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/88/559	Poliklorine bifenillerin ve poli- klorine terfenillerin kaldırılması hakkında bir Direktif Teklifi	03.11.88	C 319 12.12.89	

F) TOPRAK VE TABİİ KAYNAKLAR

KONSEY TARAFINDAN KABUL EDİLEN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
75/65/EEC	Mimari ve tabii mirasın korunması konusunda Üye Devletlere Tavsiye	20.12.74	-	L 21 28.01.75	Üye Devletlerin Dünya Kültür ve Tabii Mirası Sözleşmesi'ni kısa zamanda imzalayıp onaylamalarının tavsiyesi.
78/150/EEC	Büyük kırsal toplulukların büyümesi hakkında uyumlu bir AET araştırma projesi kabulü kararı	07.02.78	16.02.78	L 45 16.02.78	İki yıllık bir uyumlu araştırma projesi kabulü. Projenin yönetimi ve finansmanı şartlarının belirlenmesi.
85/337/EEC	Bazı kamu ve özel projelerin çevresel etkilerinin belirlenmesi hakkında Direktif	27.06.85		L 175 05.07.85	Çevreye önemli etkisi olabileceği anlaşılan projelere, bunların çevresel etkilerinin önceden uygun olarak değerlendirilmeden sonra planlama izni verilmesi.
85/338/EEC	Toplulukta çevrenin ve tabii kaynakların durumu hakkında bir bilgi sisteminin ilk devresi için bir çalışma programı kabulü hakkında Karar (1984-1987)	27.06.85		L 176 06.07.85	Bir metodoloji çerçevesi belirleyip bunu: - tabiatın korunması için önemli büyük olan biyotoplara - Akdeniz çevresinin korunmasına - asid birikimine uygulamak.



KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/88/624	36/278/EEC sayılı Direktifi çevre- nin korunması ve özellikle krom ihtiva eden toprak ve tarım sulu çamuru hakkında tadil eden bir Direktif Teklifi	10.11.88	C 319 02.12.89	

RAPORLAR VE TEBLİĞLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
CON/88/392	Akdeniz bölgesinde çevrenin korun- ması hakkında Tebliğ	24.11.88		

G) BİTKİ VE HAYVAN ÖRTÜSÜ

KONSEY TARAFINDAN KABUL EDİLEN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>ANAA</u>
75/66/EEC	Kuşların ve onların barın- dıkları yerlerin korunmala- rı konusunda Üye Devletlere Tavsiye	20.12.74	-	L 21 28.01.75	Üye Ülkelerin Sulak Yerlerin Korun- masına ilişkin Ramsar Sözleşmesi'ne ve Kuşların Korunması'na ilişkin Paris Sözleşmesi'ne katılmalarını tavsiye etmek.
79/409/EEC	Yabani kuşların korunmaları hakkında Direktif	02.04.79	06.04.81	L 103 25.04.79	Tüm yabani kuş türlerinin sayılarının uygun bir düzeyde tutulması için alı- nacak tedbirlerin belirlenmesi. Bazı türlerin özel korunma tedbirlerinin öngörülmesi. Pazarlama konusunda genel bir yasaklama konması.
81/854/EEC	Tadilat	19.10.81	06.04.81	L 319 01.11.81	Yunanistan'ın katılımı itibarıyla 79/409/EEC sayılı Direktif'i uyarlamak.
85/411/EEC	Değişiklik	25.07.85		L 223	Ek I'in değiştirilmesi.
86/122/EEC	Değişiklik	08.04.86		L 100 16.06.86	İspanya ve Portekiz'in katılımı üzerine uyarlama.

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
348/81	Balinaların veya diğer deniz memelilerinin ithalatı için ortak kurallar hakkında Tüzük	20.01.81	01.01.82	L 39 12.02.81	Balinaların veya diğer deniz memelilerinin Topluluğa ithal edilmelerini bir ithal müsaadesi ibrazına bağlamak
	Uyarlama (İspanya ve Portekiz)			L 302 15.11.85	
81/691/EEC	Antartika deniz canlı kay-naklarının korunması akdi hakkında Karar	04.09.81		L 252 05.09.81	Başlığa bakınız.
82/72/EEC	Avrupa yaban hayatının ve tabii barınaklarının korun-ması hakkında Sözleşme'nin akdine ilişkin Karar	03.12.81	-	L 38 10.02.82	Başlığa bakınız.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
3786/81	Balinaların veya diğer deniz memelileri ürünlerinin ithalatı için ortak kuralların uygulanma hükümlerini koyan Tüzük (1)	22.12.81	01.01.82	L 377 31.12.81	Deniz memelileri ürünleri yeknesak ithal müsaadesinin tamamlanması, verilmesi ve kullanılması bakımından yerine getirilmesi gereken kuralları koymak.
82/461/EEC	Yabancı hayvanların göçebe cinslerinin korunması Sözleşmesi'nin akdi hakkında Karar	24.06.86	-	L 210 19.07.82	Başlığa bakınız.
3626/82	Yabancı hayvan ve bitki örtüsünün tehlikede bulunan cinslerinin uluslararası ticareti Sözleşmesi'nin Topluluk içinde uygulanması Tüzüğü	03.12.82	01.01.83 ve 01.01.84	L 384 31.12.82	Sözleşme çerçevesinde kullanılması gereken bazı ticari politika gereçlerinin yeknesak olarak uygulanmalarını sağlamak. En önemli kısım ve türevlerinin ortak listelerini ve diğer malların hangi şartlarda Tüzük kapsamına gireceklerini belirlemek.
3645/83/EEC	Tadilat (1)	28.11.83	01.01.84	L 367 28.12.83	Sözleşmeye taraf olanlarca kararlaştırılmış olan tadilatı kabul edecek şekilde 3626/28 sayılı Tüzüğün tadili.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
3646/83/EEC	Tadilat (1)	12.12.83	01.01.84	L 367 28.12.83	Sözleşmeye taraf olanlar Toplantı'nın 4. oturumunda kabul edilen tadilatın dikkate alınması.
84/132/EEC	Akdeniz özelliklerinin korun- dıkları bölgeler Barse- lona Sözleşmesi (1976) akdine ilişkin Karar	10.03.84		L 068 10.03.84	Başlığa bakınız.
86/609/EEC	Deney veya diğer bilimsel amaçlarla kullanılan hay- vanların korunmaları hak- kında Üye Devletlerin kanun, tüzük ve idari hükümlerinin yakınlaştırılmaları hakkında Direktif	24.11.86		L 358 18.12.86	Deneylerin yapılma şartlarını koymak. Kullanıcı kurumlar için bazı zorunlu çalışma yöntemleri belirlemek. Hay- vanların barındırılmaları ve korunma- ları için ana ilkeleri koymak.
86/167	Hayvan ve bitki örtüsünün tehlikede bulunan cinsleri- nin uluslararası ticareti Sözleşmesi'nin Topluluk için- de uygulanması hakkında 3626/82 sayılı Tüzüğü tadil eden Tüzük	21.05.87		L 136 26.05.87	

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAC</u>
C/88/2092 ve 89/429	79/409/EEC sayılı Direktif çerçevesinde, tehlikeye dü- şen ve Topluluk bakımından özel bir önem taşıyan cins- lerin barındıkları biyosfer- lerin tanıtımı veya yeniden kurulmalarına katkıda bulunan projelere mali destek veril- mesi hakkında Komisyon Kararları				
3645/83	Tadilat (1)	28.11.83		L 367 28.12.83	
1831/85	Tadilat (1)	27.06.85		L 173 03.07.85	
86/295/EEC	Tadilat	28.11.83		L 201 24.05.86	
87/422/EEC	Tadilat	21.05.87		L 136	

SAYI	BAŞLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
2384/85	Tadilat (1) Uyarlama (İspanya ve Portekiz)	30.07.85		L 231	
2384/85	Konseyin ve Konsey çerçevesinde toplanan Avrupa Toplulukları Üye Devletleri Hükümetlerinin fok yavruları hakkında Kararı	05.01.83	05.01.83	C 14 18.01.83	Fok yavruları bakımından alınacak tedbirlerin incelenmesi ve kabulü usulünün belirlenmesi.
83/129/EEC	Bazı fok yavrularının derilerinin ve bunlardan kaynaklanan ürünlerin Üye Devletlere özel nedenlerle ithalinde lere ithali hakkında Direktif	23.03.83	01.10.83	L 91 09.04.83 L 282 14.10.83	Bazı fok yavrularının derilerinin ve bunlardan kaynaklanan ürünlerin Üye Devletlere özel nedenlerle ithalinin yasaklanması.
89/370/EEC	Değişiklik	08.06.84		L 163 14.06.89	Fok derisi ithal yasasını bağımsız olarak genişletmek.

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>KABUL TARİHİ</u>	<u>YÜRÜRLÜK TARİHİ</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAC</u>
3418/83/EEC	Hayvan ve bitki örtüsünün tehlikede bulunan cinsleri- nin uluslararası ticareti Sözleşmesi'nin Toplulukta uygulanması için gerekli belgelerin yeknesak bir şekilde verilmeleri ve kullanılmaları hükümlerini koyan Komisyon Tüzüğü	28.11.83	01.01.84	L 344 07.12.83	Başlığa bakınız.



KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/89/302	Deneylelerde veya başka bilimsel amaçlarla kullanılan omurgalıların korunmaları Avrupa Sözleşmesi akdedilmesi hakkında Karar Tasarısı	14.07.89		
COM/89/198	Bazı kürklerin ithalatını yasaklayan bir Tüzük için Teklif	23.04.89	C 134 31.05.89	Kurtkapanının halen kullanılmakta olduğu ülkelerden kürk ithalatının yasaklanması.
COM/88/381	Tabii ve yarı tabii barınakların ve yabani hayvan ve bitki örtüsünün korunması hakkında bir direktif teklifi	16.03.88	C 247 21.09.88	

RAPORLAR VE BİLDİRİMLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
SEC/88/1718	Tehlikede bulunan türlerin uluslararası ticareti Sözleşmesi'ne Avrupa Topluluğu'nun Yıllık Raporu	22.12.88		1986 yılı yabancı hayvan ve bitki örtüsü türlerinin tehlike altında bulunanlarının ticareti hakkında rapor.
SEC/88/1762	AET'nin Bern Sözleşmesi Daimi Komitesi'ne iki yıllık raporu	16.12.88		Avrupa yaban hayatının ve tabii çevresinin Korunması Sözleşmesi'nin 1985 ve 1986 yılları itibarıyla uygulanması hakkında rapor.
COM/84/206	Akdeniz Havzası çevresinin korunması hakkında Tebliğ	12.04.84	C 133	Başlığa bakınız.
COM/88/721	Afrika filinin korunması hakkında Tebliğ	05.01.89		
COM/88/147	83/129/EEC sayılı Direktifi Üye Devletlere yavru fok balığı derilerinin ve ürünlerinin ithali bakımından değiştiren Tebliğ	06.04.88		

SAYI	BASLIK	TARİH	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
COM/88/243	Deneylelerde veya diğey bilimsel amaçlarla kullarıllan hayvanların korunmaları hakkında Üye Devletle- rin kanun, tüzük ve idari hüküm- lerinin uyuma kavuşturulmaları hakkında 66/609/EEC sayılı Direk- tif'in 23. Maddesindeki mevcut Topluluk mevzuatının test ve ilkelerinin tadil edilme imkanı hakkında mektup	10.05.88		

# H) DİĞER İŞLEMLER

## KONSEY TARAFINDAN KABUL EDİLEN METİNLER

SAYI	BAŞLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
-	Üye Devletlerin Hükümetlerinin Konsey'de toplanmış Temsilcilerinin çevrenin korunmasına ilişkin acil tedbirlerin Topluluklar içinde mümkün olduğu kadar ahenkleştirilmesi amacıyla Komisyon'a ve Üye Devletlere verilecek bilgiler hakkında Anlaşması	05.03.73	05.03.73	C 9 15.03.73	Çevre hakkındaki mevzuat tasarılarının dan Komisyon'a ve diğer Üye Devletlerle re bilgi vermek. Amaçlanan tedbirlerin bazı durumlarda Topluluğun geri kalan kısmına da yaymak imkanını Komisyon'a tanımak.
	Avrupa Toplulukları Üye Devletlerinin Hükümetlerinin 15 Temmuz 1974 tarihinde Konsey'de toplanmış Temsilcilerinin çevrenin korunmasına ilişkin acil tedbirlerin Toplulukların içinde mümkün olduğu kadar ahenkleştirilmesi amacıyla Komisyon'a ve Üye Devletlere verilecek bilgiler hakkında 5 Mart 1973 tarihli Anlaşma'yı tamamlayan Anlaşmaları	15.07.74	15.07.74	C 36 20.07.74	Önceki anlaşmayı geliştirmek.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
-	Çevre konularında Topluluğun Devlete yaklaşımı (Üye Devletlere Komisyon Muhtırası)	07.11.74	07.11.74		Komisyon'un mevcut veya muhtemel Dev- let yardımının Antlaşma'nın hükümle- rine uygun olup olmadığını değerlen- dirirken uygulayacağı genel kistası Üye Devletlere bildirmek.
-	Enerji ve çevre konusunda Karar	03.03.75	03.03.75	C 168 25.07.75	Termik atıklar, sülfür dioksit ve nitrojen oksitler bakımından bir Ey- ler Programı çizmek.
75/436/ Euratom ECSC/EEC	Kamu makamlarının çevre konularına ayırdıkları para ve yaptıkları eylem hakkında Konsey Tavsiyesi	03.03.75	03.03.75	L 194 25.07.75	Kirleten Ülke İlkesinin uygulanma yöntemlerini teferruatı ile belirtmek ve bu ilkeye getirilebilecek bazı is- tisnaları öngörmek.
1365/75	Hayat ve Çalışma Şartları- nın iyileştirilmesi için bir Avrupa Vakfı kurulması hakkında Tüzük	26.06.75	26.06.75	C 139 25.07.75	Hayat ve Çalışma Şartlarının iyileş- tirilmesi için bir Vakıf kurmak, bu- nun görevlerini, organlarını ve bun- lara ilişkin idari ve bütçe hükümle- rini belirlemek.

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
-	Avrupa Topluluklarının çevre hakkında Eylem Programının bir parçası olarak incelenen-cek ikinci sınıf kirletici-lerin gözden geçirilmiş lis-tesi hakkında Karar	24.06.75	24.06.75	C 168 25.07.75	İnsan sağlığına ve çevreye rizikoları bakımından değerlendirilmeleri gere-ken ikinci sınıf kirleticilerin lis-telenmesi suretiyle Eylem Programını tamamlamak.
-	Çevre korunması ve iyileş-tirilmesi hakkında Direktif-lerin ve diğer Topluluk ku-rallarının teknik gelişmele-re uyumu hakkında Karar	15.07.75	15.07.75	C 168 25.07.75	Topluluk Direktiflerinin veya Tüzük-lerinin bazı hükümlerini gözden ge-çirmek ile sorumlu teknik gelişmelere uyarlama komitelerinin kurulmasını ilke çözüm olarak kabul etmek. Bu komitelerin çalışma şartlarını belirlemek.
76/161/EEC	AET'de çevre hakkında bilgi kaynaklarının bilgi listesi-nin yapılması ve devamlı gün-celleştirilmesi için ortak bir yöntem getiren Karar	08.12.75	08.12.75	L 31 05.02.76	Üç listenin yapımı ve güncelleştiril-mesi için yöntemleri tanımlamak: a) dokümantasyon merkezleri ve hizmetleri b) uzman merkezleri ve bağımsız eksperler c) araştırma projeleri

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
79/3/EEC	Kirlilik kontrolünün sanayiye yüklediği maliyetin belirlenmesi yöntemleri hakkında Üye Devletlere Konsey Tavsiyesi	09.12.78	09.12.78	L 5 09.01.79	Kirlilik Kontrolünün sanayiye yüklediği maliyetin belirlenmesinde Üye Devletler tarafından izlenecek ilkelere ve yöntemleri belirlemek.
82/849	Çevre ile ilgili Topluluğun eylemi hakkında EEC Tüzüğü	28.06.84		L 176 03.07.84	Çevreye bağlı bazı özel tip yatırımlar için bir finansman desteği sisteminin kurulması.
85/86	Avrupa çapında bir çevre politikası hakkında 29-30 Mart 1985 tarihli Avrupa Konseyi'ne Tebliğ	18.03.85			
86/485	Çevre işleri konusunda bir politika ve bir Topluluk Eylem Programı hakkında Karar (1987-1992)	19.10.87		C 328 07.12.87	

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
86/729	Çevre konusunda Topluluk Eylemleri (CAE) hakkında Tüzük	23.07.87		L 207 29.07.87	
	Genetik bakımdan değiş- tirilmiş organizmaların sınırlı kullanımı hakkında Direktif	08.06.89			



KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/86/573	Biyoteknolojinin düzenlenmesi için bir Topluluk çerçevesi hakkında Tebliğ	06.11.86		Başlığa bakınız.
COM/86/571	Sınır bölgelerinin entegre gelişmeleri ve bunun AET çevre politikası içindeki yeri hakkında Tebliğ	14.11.86		Başlığa bakınız.
COM/86/721/2	Çevre koruma önlemlerinin iş yaratma potansiyeli hakkında Tebliğ	11.03.87		Başlığa bakınız.
COM/721/1	Çevreye yapılacak eylemin iş yaratılmasına nasıl katkıda bulunabileceğini gösteren projelerin 5 yıllık programını kuran bir Konsey Kararı hakkında Teklif	11.03.87	C 141 27.05.87	Başlığa bakınız.
COM/88/93	Değiştirme Teklifi	01.03.88	C 88 05.04.88	

SAYI	BASLIK	VERİLDİĞİ TARİH	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
COM/88/160/2	Genetik olarak değiştirilmiş orga- nizmaların çevreye istenilerek bırakılmaları hakkında bir Direk- tif Teklifi	16.05.88		
COM/88/451	Topluluğun imzalamış bulunduğu bölgesel mahiyette uluslararası anlaşmalar çerçevesinde bazı ted- birleri Topluluk adına müzakere etmek ve onaylamak için Komisyon'a yetki veren bir Karar için tadil edilmiş Teklif	16.08.88		
COM/89/0303	Bir Avrupa Çevre Ajansı ve Avrupa Çevre İzleme ve Bilgi Ağı kurul- ması hakkında Tüzük Tasarısı	23.06.89 14.11.86		
COM/88/484	Çevre hakkında bilgi hürriyeti hakkında bir Direktif Teklifi	31.10.88	C 335 30.12.83	
COM/89/28	Tuna Havzasında Hidroekonomik İşbirliği Sözleşmesi'nin akdedil- mesi hakkında Karar Teklifi	10.03.89	C 98 19.04.89	

RAPORLAR VE TEBLİĞLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/88/243	Deney ve diğer bilimsel amaçlar için kullanılan hayvanların korunması için AET mevzuatı tarafından konan testlerin açıklanma imkanı hakkında Rapor	27.04.88		
COM/88/420	27 Haziran 1985 tarihli Konsey Kararı'nın 3. Maddesine uygun olarak CORINE Programı yarı dönem sonuçları hakkında Tebliğ	29.07.86		
COM/88/420	1872/84 sayılı Tüzüğün (AET) Top- luluğun Çevre Eylemlerine uygu- lanması hakkında Komisyon Raporu	29.07.88		
COM/88/2269	2242/87 sayılı Çevre konusunda Topluluk Eylemi Tüzüğü (AET) hakkında Tebliğ	08.12.88		

1) NÜKLEER GÜVENLİK

KONSEY TARAFINDAN KABUL EDİLEN METİNLER

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
-	Reaktör güvenliği teknolojik problemlerine ilişkin Karar	22.07.75	22.07.75	C 185 14.08.75	Güvenlik gereklerinin ve kıstasların tedricen ahenkleştirilmesi için ana hatları açıklamak.
80/836/ Euratom	Genel toplumun ve işçilerin iyonlaşan radyasyon tehlikelerine karşı sağlıklarının korunması için temel güvenlik standartlarını koyan Direktifleri tadil eden Direktif	15.07.80	03.12.83 03.06.84	L 246 17.09.80	Ön izin sisteminin kurulması. Kontrol altında tutulabilen ışınlanmanın dozlarının belirlenmesi ve işına maruz kalmış işçilerin çalışma korumalarının tabi olduğu ilkeler.
33/301	Atom enerjisi ve özellikle radyoaktif korunma konusunda araştırma ve eğitim hakkında çok yıla yayılan AET programının uygulanması Kararı (1985-1989)	12.03.85		L 83 25.03.85	
36/327	Çernobil'in sonuçları konusunda Komisyon'un Konsey'e Özet Tebliği	12.06.86			

SAYI	BASLIK	KABUL TARİHİ	YÜRÜRLÜK TARİHİ	RESMİ GAZETE SAYI / TARİH	AMAÇ
37/9716	Bir nükleer kazadan sonra üçüncü ülkelere tarımsal ürün ithali hakkında Tüzük	22.12.87		L 371 30.12.87	
37/568	Çernobil nükleer santralini- deki kazadan sonra üçüncü ülkelere tarımsal ürün ithali hakkında Tüzük	22.12.87		L 371 30.12.87	Başlığa bakınız.

KONSEY'DE BULUNAN METİNLER

<u>SAYI</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>VERİLDİĞİ TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/86/760	Bir nükleer kaza halinde hızlı bildirim sistemi hakkında bir Sözleşme akdini onaylayan Karar	14.12.87		
COM/86/760/2	Bir nükleer kaza halinde veya yüksek düzeyli radyoaktivite durumunda Yardım Sözleşmesi akdedilmesini onaylayan bir Konsey Kararı hakkında Teklif	15.01.87		Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı çerçevesinde yapılmış olan her iki Sözleşmeye de AET'nin katılmasını sağlamak.
COM/88/809	Radyolojik acil durumlarda uygun sağlık koruma tedbirleri ve davranışları konusunda halka verilecek bilgiler hakkında bir Direktif Teklifi	23.12.88	C 337 31.12.88	

RAPORLAR VE TEBLİĞLER

<u>SAYI</u>	<u>BASLIK</u>	<u>TARİH</u>	<u>RESMİ GAZETE SAYI / TARİH</u>	<u>AMAÇ</u>
COM/89/203	Çernobil kazasından sonra Topluluk tarafından yapılan eylemin durumu hakkında rapor	25.04.89		
COM/89/25	Bir nükleer kazadan sonra veya radyolojik acil durumlardan sonra korunma ve yardım konularında AET işbirliği hakkında Tebliğ	25.04.89		
COM/88/293	Bir nükleer kazadan veya diğer herhangi bir başka radyolojik acil durumdan sonra yiyecek maddelerinin ve hayvan yemlerinin kabul edilebilecek azami radyoaktif bulaşma düzeylerini belirleyen 22 Aralık 1987 tarihli 3954/87 sayılı Tüzüğün Eki (Euratom) tabloyu Komisyon'un ta- mamlamasını öneren mektup	14.06.88		